

PRVIČ NA OSMIH STRANEH

DEMOKRACIJA

SDZ

POMEN DEMOKRACIJE

O SVOBODI ZDRUŽEVANJA

Temeljna banka Gorenjske

ljubljanska banka

GORENJC IN BANKA FORMULA PRIHRANKA

Kaj je s Kardeljem

To vprašanje je zastavil Ivan Franko - Iz tok na torkovi tribuni o SZDL in političnem pluralizmu. Za kakšnega se bomo odločili: za politični pluralizem ali za pluralizem samoupravnih interesov, kot je ta pojem opredelil Edvard Kardelj. Ker se tehničar očitno vedno bolj nagiba na stran političnega pluralizma, v bolj ali manj klasičnem pomenu, je Franko zastavil povsem pravilno razmišljanje. Očitno je obleka ustave, kjer je sicer govora o pluralizmu ljudskih interesov, zborov združenega dela, kjer naj bi bil prevladujoč gospodarski interes, in dveh drugih zborov, predvsem družbenopolitičnega, ter socialistične zveze kot najširše ljudske fronte, pretesna in so marsikje že začeli pokati šivi.

Resnica je, da si politični pluralizem še različno predstavljamo, kdaj žal tudi tako, da bi ostalo vse po starem. Pluralizem samo v debatah je brez pomena. Preseliti se mora v vsakdanje življenje, vendar ne v smislu ponavljajočega se eksperimentiranja, akademskih razprav, politikantstva. Če se teh sprememb ne bomo lotevali radikalneje, bomo razpravljali o SZDL danes in včeraj, ker je jutri ne bo, je dejal v torek dr. Dušan Pučnik. Za njo sicer ne bi jokali, vendar je del Slovenije, del naše politične realnosti.

Ob uveljavljanju političnega pluralizma ne bi smelo biti sprenevedanja, ki pri političnih, pravnih in drugih načrtanih ljudeh velja za "intelektualno nepoštenost". Če smo za pluralizem v SZDL, potem jasno in odločno recimo tako, če pa smo za drugačnega, potem povejmo tudi to, seveda ob upoštevanju realnosti. Nesprejemljive pa so vnaprejšnje diskvalifikacije novih zvez in gibanj, ki naj bi razbijale enotnost slovenskega naroda in politike, ter spraševanja, za kom bomo Slovenci šli, za uradno politiko ali alternativno, če je ta izraz pravi, prav tako pa tudi vnaprejšnje zaupanje. V teh novih razmerah bo verjetno treba iskati opredelitev do Kardeljeve misli, ki je sicer v drugačnih razmerah, slutil in utemeljil tudi pluralizem. Le-ta pa dobiva danes nov obraz in nove razsežnosti v programih, ljudeh, idejah. Zaupajmo ljudem, da bodo izbirali, je pozvala na tribuni zastopnica mlade generacije Marija Markež. Prvim novorojenčkom pluralizma dajmo vsaj dihati in jim ponudimo priložnost, da se izkažejo ali propadejo. Vsako nezaupanje, in tega skrbništva je še preveč, da ljudje za to niso zreli, je že dolgo za arzenal zgodovine.

J. Košnjek

Kompromis v Sava centru

Kongres bo izreden

Kranj, 20. aprila - V nadaljevanju 22. seje centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije so se prepletali maratonsko sejanje, proslavljanje in kompromis s preglasovanjem. Čeprav je predsedstvo CK ZKJ že na začetku predlagalo, da bi bil decembrski kongres izreden, vendar z funkcijami 14. rednega kongresa, so govorili vsi, ki so imeli namen govoriti, na koncu pa je glasovanje potrdilo prav ta predlog. Proti so bili slovenski člani cekaja, ki menijo, da argumenti za izrednost niso prepričljivi in da glasovanje o takih stvareh deli Jugoslavijo in jugoslovanske komuniste na najemnike in podnajemnike na osnovi vsiljenega mnenja večine manjšini, zato slovenski komunisti nasprotujejo takemu ravnanju tudi v pripravi na kongres. Takšen kompromisni sklep, vsaj za večino, pa je bil sprejet na dan, ko so isti člani cekaja prekinili sejo in se zbrali na slovesnosti ob 70 letnici ustanovitve Komunistične partije Jugoslavije. Naključje torej, ki ni pomembno. J. K.

Ivan Kramberger v Kranju

Milijarda za novorojenčke

Kranj, 20. aprila - Ivan Kramberger iz Negove, ki je zadnjih deset dni po Gorenjski prodajal svoje knjige, se je danes dopoldne oglasil v kranjski porodnišnici in za otroke, ki se bodo v prihodnje tamkaj rodili, daroval staro milijardo. Dobrotnik, ki je lani za otroke širom Slovenije podaril prek 10 milijard, letos pa namerava še enkrat toliko, je ob tej priložnosti izrazil željo, da bi še drugi premožni ljudje tako kot on prispevali v dobrodelne namene. Za letala in orožje imamo denar, je dejal, za otroke pa ne in bolnišnice (zlasti v manjših krajih) morajo prosjati, da si lahko privoščijo najnujnejše aparate. Za tiste, ki se bodo po Krambergerjevem zgledu odločili podariti porodnišnici denar za inkubator, znova objavljamo ševilko njihovega žiro računa: 51500-603-30372 (BGP Kranj). - Foto: F. Perdan

Priznanji v Škofjo Loko

Kranj, 20. aprila - Zveza društev pedagogov telesne vzgoje Jugoslavije iz Beograda je podelila svoji najvišji priznanji dvema znanima gorenjskima pedagogoma telesne vzgoje. Prejela sta jih Ivan Križnar, ravnatelj osnovne Cvetko Golar na Trati, in Zofka Kafol, profesorica telesne vzgoje na osnovni šoli Ivana Groharja v Škofji Loki.

Darko Škoda zaprt v Celovcu

Celovec, 18. aprila - Minuli teden je avstrijska policija aretirala Darko Škodo, znamenitega bančnega in poštnega roparja iz Preddvora, ki je lani pobegnil iz zapora na Dobu. Darko Škodo in še enega pajdaša, domnevno iz Kranja, so prijeli, ker ju sumijo, da sta v Avstriji storila več kaznivih dejanj. Pri Škodi so našli portugalski potni list. Ta čas sta pajdaša v celovškem zaporu. Ne ve se še, ali ju bodo obsodili naši severni sosede, ali pa ju bodo izročili našim organom.

KŽK Gorenjske prevzel glavno vlogo pri zveznem projektu o krompirju

Kako dohiteti Evropo?

Kranj, 17. aprila - Da so v federaciji zaupali glavno (koordinatorsko) vlogo pri izvajanju zveznega projekta z naslovom Nove metode v selekciji in semenarstvu krompirja delovni organizaciji KŽK Gorenjske (projekt se financira iz zveznega sklada za spodbujanje tehnološkega razvoja Jugoslavije), ni naključje.

KŽK ima s pridelovanjem semenskega krompirja četrstoletne izkušnje, obilo znanja in nekaj strokovnjakov, med katerimi je v Jugoslaviji in v svetu najbolj znan dr. Miloš Kus. V KŽK-ju so v 25 letih pridelali 59 tisoč ton semenskega krompirja ali tretjino vsega v Sloveniji, originala in elite pa celo več kot polovico. Po njihovih tehnoloških rešitvah je bilo v Jugoslaviji zgrajenih štirinajst skladišč krompirja, kot prvi pri nas so prešli s starega, dolgotrajnega in precej tveganega razmnoževanja na metodo, pri kateri so manjše možnosti za okužbe - in še bi lahko naštevali.

Tudi to, da so se v Jugoslaviji odločili za projekt Nove metode

Predlog Gorenjske

Smole naj ostane predsednik

Kranj, 18. aprila - Udeleženci torkove tribune o SZDL in političnem pluralizmu so z aplavzom potrdili predlog, naj ostane Jože Smole še naprej predsednik republiške konference SZDL. Kranjski odvetnik Stanislav Klep je na tribuni dejal, da slovensko vodstvo, kamor sodi tudi Smole, podpira, čeprav se ne strinja z vsem, meni pa, da so ti možje dobri slovenski politiki in državniki. Republiška konferenca SZDL se bo v sredo odločala namreč tudi o nadaljnjem zaupanju vodstvu te organizacije z Jožetom Smoletom na čelu. J. K.

Tržič - Nastopilo je nad 150 tekačev in tekačic - TKS Tržič je pod pokroviteljstvom našega in vašega Gorenjskega Glasa vzorno organizirala že četrti memorialni tek v spomin alpinista Boruta Berganta po ulicah Tržiča. Na torkovem teku je nastopilo v različnih starostnih konkurencah nad sto petdeset tekačev in tekačic iz vse Slovenije. V vseh konkurencah so bili zanimivi boji za najboljše uvrstitev. (DH) - Foto: F. Perdan

GORENJSKI GLAS

GRAFIČNE STORITVE

C. Zaplotnik

Kranj, 17. aprila - Novi zvezni minister za kmetijstvo dr. Stevo Mirjanec se je v ponedeljek med svojim prvim obiskom v Sloveniji najprej pogovarjal s predstavniki kmetijskih delovnih organizacij, zadrug, kmečke zveze in ustanov, popoldne pa se je mudil na Gorenjskem, kjer si je ogledal kmetijsko-gozdarski sejem v Kranju, KŽK-jev center za hitro razmnoževanje krompirja v Senčurju in Novakovo kmetijo na Prebačevem. Na pogovoru v Ljubljani je dejal, da se bo država odslej manj vmešavala v poslovno politiko kombinatov in kmetov in da naj kmet, ki bo dobro delal, kar postane bogat. - C. Z., foto: F. Perdan

Delna zapora brniškega letališča

Popravljajo pristajalno stezo

Kranj, 19. aprila - Po enajstih letih uporabe je pristajalna steza brniškega letališča v predelu dotika toliko dotrajana, da jo te dni popravljajo in tam lahko pristajajo le manjša letala.

Z nujnimi vzdrževalnimi deli bodo začeli v četrtek, 20. aprila, v primeru ugodnih vremenskih razmer pa bo letališče ponovno normalno obratovalo od nedelje, 23. aprila, dalje. Delavci SCT nizke gradnje iz Ljubljane bodo namreč delali dan in noč, da bi bilo letališče čimprej spet odprto. Popravili bodo 20 tisoč površinskih metrov asfalta na pristajalni stezi v predelu dotika, med sanacijo pa bo v uporabi le dobrih 2 tisoč metrov steze, kjer bodo lahko pristajala in vzletala manjša letala.

Priznanja »Zlato sonce« tudi štirim Gorenjcem

Ljubljana, 21. aprila - Ob dnevu varstva pri delu, 4. aprila, je 22 posameznikov in tovarn iz Slovenije prejelo eno od priznanj »Zlato sonce« za dosežke v varstvu pri delu, varstvu okolja in požarnem varstvu. Priznanj, ki jih podeljuje Zveza sindikatov Jugoslavije, so bili deležni tudi štirje Gorenjci. Tovarna Sava iz Kranja si je plaketo »Zlato sonce« prislužila s skrbjo za izpopolnjevanje kulture življenjskega in delovnega okolja, saj varstvo pri delu predstavlja sestavni del vseh projektov v tej delovni organizaciji. Tovarna IBI iz Kranja je s prenovalno tehnologijo močno izboljšala delovne razmere, pa tudi sicer je znana po vzornem splošnem standardu delavcev. Peter Polak iz Iskre Telematike priznanje prejema za organizacijsko shemo in projekt podjetniškega varstva pri delu, sicer pa se ukvarja tudi z varstvom invalidov. Četrtri nagrajenec, varnostni inženir Zoran Krejič, je iz jeseniške Železarnice, ki je v času njegovega dela občutno izboljšala varnost dela, pa tudi delovno in bivalno okolje Jesenic.

Dobitniki priznanj so se včeraj srečali v tovarni Konus v Slovenskih Konjicah, ki je dobitnica najvišjega priznanja, kipa »Zlato sonce«.

D. Z.

PETROL

PETROL LJUBLJANA — DO Trgovina
TOE Kranj
Cesta Staneta Žagarja 30
64000 Kranj

ŠTUDENTJE — DIJAKI

Vabimo vas k sodelovanju pri opravljanju pomožnih del na bencinskih servisih na Gorenjskem, v času turistične sezone (julij, avgust in september).

Pogoji:

- delo za dobo najmanj dveh mesecev
- članstvo v Mladinskem servisu Kranj
- prednost imajo starejši od 18 let

Prijave pošljite na naslov: Petrol, TOE Kranj, Cesta Staneta Žagarja 30, 64000 Kranj, do 10.5.1989.
Vse informacije za pridobitev članstva dobite na Mladinskem servisu v Kranju, ter. 26—398.

GORENJSKI GLAS

Ob 35-letnici izhajanja je kolektiv Gorenjskega glasa prejel red zaslug za narod s srebrno zvezdo

Ustanoviteljice Gorenjskega glasa so občinske konference SZDL Jesenice, Kranja, Radovljice, Škofje Loke in Tržiča

Izdaja Časopisno podjetje Glas Kranj, tisk ČGP Delo Ljubljana

Predsednik časopisnega sveta: Boris Bavdek

Gorenjski glas urejamo in pišemo: Štefan Žargi (glavni urednik in direktor), Leopoldina Bogataj (odgovorna urednica), Jože Košnjek (notranja politika, šport), Marija Volčjak (gospodarstvo, Kranj), Andrej Zalar (gorenjski kraji in ljudje, komunalne dejavnosti), Lea Mencinger (kultura), Helena Jelovčan (izobraževanje, iz šolskih klopi, Škofja Loka), Cveto Zaplotnik (kmetijstvo, kronika, Radovljica), Darinka Sedej (razvedrilo, Jesenice), Danica Dolenc (tradicije NOB, naši kraji, za dom in družino), Stojan Saje (družbene organizacije in društva, SLO in DS, ekologija), Danica Zavrl-Žlebir (socialna politika), Dušan Humer (šport), Vilma Stanovnik (Tržič, turizem), Vine Bešter (mladina, kultura), Franc Perdan in Gorazd Šinik (fotografija), Igor Pokorn (oblikovanje), Nada Prevc in Uroš Bizjak (tehnično urejanje) in Marjeta Vozlič (lektoriranje).

Naročnina za II. trimesečje 52.500 din

Naslov uredništva in uprave: Kranj, Moše Pijadeja 1 — Tekoči račun pri SDK 51500-603-31999 — Telefoni: direktor in glavni urednik 28-463, novinarji in odgovorna urednica 21-860 in 21-835, ekonomska propaganda 23-987, računovodstvo, naročnine 28-463, mali oglasi 27-960.

Časopis je oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju 421-1/72.

uredništvo tel. 21860

Sonja Lokar in loški komunisti o prenovi organizacije

Ljudje so ploskali, žvižgali, zdaj hočejo soodločati

Škofja Loka, 19. aprila - Na včerajšnjem posvetu sekretarjev osnovnih organizacij in članov občinskega komiteja ZKS je izvršna sekretarka slovenskega cekaja Sonja Lokar spregovorila o prenovi zveze komunistov. Temo je razdelila na tri dele: vzroki za prenovu, različna razumevanja prenove v Jugoslaviji in dosedanjí dosežki prenove v Sloveniji. Še bolj kot nazoren uvod pa je bila zanimiva kasnejša razprava, v kateri so loški komunisti brez dlake na jeziku spraševali predvsem o trenutnih aktualnih političnih dogajanjih v domovini, s poudarkom na odnosih med slovenskim in srbskim političnim vrhom.

Največji problem jugoslovanskega političnega vrha je ta, da je v krizi, ki je ni uspel rešiti, izgubil legitimnost, ostal brez nog, brez ljudstva. Težave bodo trajale vsaj tako dolgo, dokler ljudje ne bodo volili voditeljev, ki jim bodo zaupali (1992. leta); če seveda prej ne bomo vsi pomrli od kupčij za zeleno mizo, je ilustrativno dejala Sonja Lokar.

Demokracijo, novorojenčka na slovenskem političnem nebu, ter odnose med vodstvom in člani je gostja iz cekaja opisala takole: v Popitovem času so člani zveze komunistov sedeli na galeriji in ploskali, žvižgati niso smeli. V času Marince in prvi polovici mandata sedanega partijskega vodstva so že smeli tudi žvižgati, zdaj pa smo ravno na prehodu, ko se ljudje ne zadovoljujejo več niti samo s hvalo niti s kritiko, ampak hočejo soodločati. V tej novi stvarnosti se vodstva še ne znajdejo najbolje.

Demokracija (slovenska) argumentacija, ki zagovarja koncept pluralizma enakopravnih odnosov med političnimi akterji, demokracijo, ki zna upoštevati razlike in štiti manjšino, ter (srbskim) konceptom pritiska (vrnitev v državno partijo, obnova enotnosti, ugleda, zlasti v vodstvu ter s kasnejšo kadrovsko čistko izvesti obnovo v celoti) sta kot voda in ogenj, je Sonja Lokar dejala na vprašanje Cirila Korošca in Anto-

na Kvaternika, zakaj je v jugoslovanskem partijskem vrhu toliko oportunizma in kak plaz ni nihče zajezil, ko je bil ugodnejši čas (ob nezaupnici Kkebiču). Sprejeti metodo "klin se s klinom zbija" pa bi pomenilo vnaprej izgubiti (na eni strani enajst milijonov ljudi, na drugi skoraj desetkrat manj). Štefanu Kalamarju, ki je vprašal, kakaj dogodkov v Srbiji nismo predvideli, je Sonja Lokar odgovorila, da je po bitki lahko biti general. Srbi so že od ustave 1974 opozarjali na nerešeno nacionalno vprašanje in ker po normalnih poteh niso uspeli, so se zatekli k pritisku.

V Jugoslaviji je prisotna medijska vojska. Srbski novinarji bodo bolj objektivno poročali samo pod drugačno politiko. Tudi Slovenci nismo povsem objektivno informirani, pravi Sonja Lokar, res pa je, da lahko izbiramo med različnimi, nasprotnimi informacijami. Vendar tudi mi raje verjamemo tisto, kar nam je všeč. Dober primer obojestranske neobjektivnosti je bilo poročanje iz starotrskega rudnika, ki je v Sloveniji sprožilo med ljudmi čustven odziv in Cankarjev dom, medtem ko je srbska televizija kazala rudarje s sendviči.

Janez Krajnik je podvomil v pravilnost Cankarjevega doma in nekaterih člankov v Mladini. Na to je Sonja Lokar dejala, da Cankarjev dom ni bil polomija, da izjava, ki so jo v njem podpisovali, velja in da je bil glede na razporeditev v Sloveniji Cankarjev dom potreben. V manifestaciji slovenske politične koalicije (problemi se rešujejo z dialogom) je bila edina napaka, ki pa najbrž ni bila naključna, ta, da so nekateri govorniki izgrlili pravila demokratičnega dialoga.

Zvezne centralni komite je nemočen v uresničevanju lastnih sklepov, ker ni uspeh vzpostaviti pogojev za demokratično odločanje. V izjemah, ko mu je to uspelo (18. seja) je bilo sklepe težko sprejeti in so bili dobri. Principu preglasovanja se je treba v cekaju odločiti, ker je to pot v neresenjanje problema. Izhod je demokratična sinteza.

Na vprašanje Henrika Langa, ali so konflikti samo med političnimi vodstvi ali tudi med narodi, je Sonja Lokar dejala, da so konflikti med narodi zelo napihljeni. Res pa so v Jugoslaviji ogromne razvojne razlike, zato je treba ob enotnih ciljih Jugoslavije vsakega pustiti pot, da v svojem prostoru ustvari toliko in tak socializem, kot ga rabi. Tudi ljudje iz razvojno zaostalih delov že spoznavajo, da pot delitve vodi v peklo, zahtevajo odgovornost in so pripravljeni delati.

H. Jelovčan

Radovljiški izvršni svet o pobudi za spremembo trase avtomobilske ceste

Južna trasa je boljša od severne

Radovljica, 18. aprila - Podpredsednik radovljiškega izvršnega sveta Ratomir Kafol, ki je vodil torkovo sejo, je po razpravi o pobudi krajevne skupnosti Radovljica in Skupnosti za ceste Slovenije za spremembo trase radovljiškega odseka avtomobilske ceste zahteval od članov, da se z dvigom rok (kar sicer ni v navadi) izjasnijo o tem, ali podpirajo stališče Zavoda za planiranje in urejanje prostora ali ne. Vsi člani, ki so se udeležili seje, so soglašali s tem, da ni upravičenih razlogov za spremembo trase niti ne za spremembo srednjeročnega in dolgoročnega družbenega plana občine, v katerem je kot najboljša rešitev opredeljena trasa, ki poteka v bližini sedanje magistralne ceste.

Izvršni svet se je tako odločil na osnovi ugotovitev iz študije Regionalni objekti v radovljiško-blejskem prostoru ter dodatnih stališč skupine SEPO Inštituta Jožef Stefan in takšen predlog bo posredoval tudi občinski skupščini, ki bo o pobudi za spremembo trase odločala na eni od prihodnjih sej.

Skupina SEPO je ugotovila, da severna trasa posega predvsem v naravno okolje (zajeda se v nenacet prostor radovljiškega polja),

južna pa v družbeno (moteča hrupnost). Medtem ko pri severni varianti ni mogoče vplivati na njeno glavno slabost (na dejstvo, da "seka" polje), pa je pri južni možno hrup ublažiti z zemeljskim nasipom in z zasaditvijo dreves v sto metrov širokem pasu vzdolž magistralne ceste. Analize, ki jih je izdelal Zavod za raziskavo materiala in konstrukcij, so pokazale, da se bo v Radovljici hrup pri hišah, ki bodo najbližje cesti in kjer

je že zdaj predvsem ponoči previsok, povečal za tri do štiri decibele. Ljudje bi večjo hrupnost, ki pa še ne bi bila kritična, občutili, če ne bi investitor predvidel na tem območju dodatne zaščite. Že samo pogozditev stometrskega pasu ob cesti bi zmanjšala hrup za pet do osem decibelov. Ker v akustiki velja pravilo, da je bolje združiti več virov hrupa na ozkem prostoru, kot jih razpršiti po vsem območju, daje zavod določeno prednost južni trasi. Strokovnjaki Biotehniške fakultete - VTOZD za agronomijo so ugotovili, da je zastopnost kmetijskih zemljišč pri obeh variantah zelo izenačena in da bi bila še najboljša (nova) trasa, ki bi od 21. do 24. kilometra potekala ob južnem robu magistralne ceste. Na ta način bi delno ohranili boljši del radovljiškega polja in bolje izkoristili zdaj slabo izrabljen pro-

stor med Lescami, Radovljico in "magistralo". Vpliv avtomobilske ceste na podtalnico in na vodne virove je enak pri severni in pri južni trasi. Ker je južna trasa za pol kilometra daljša od severne, bi bila emisija izpušnih plinov in drugih snovi v okolje na južni skoraj za desetino večja kot na severni, vendar pa sta si varianti, vsaj kar zadeva razširjanje teh snovi v okolje, zelo podobni.

C. Zaplotnik

Skupščina zavrnila moratorij

Škofja Loka, 19. aprila -

Vsi trije zbori loške skupščine, ki so zasedali pred nedeljo, se niso strinjali s predlogom skupščinske komisije za pravo optimalne organiziranosti strokovne službe sis in občinskih upravnih organov, da bi začasno prekinila z delom. Komisija je predlagala moratorij, ker kljub dolgotrajnemu in poglobljenemu delu ni prišla do rešitev, ki bi na kratek rok opravičevala zlitje služb obeh hiš, resnici na ljubo pa je treba tudi povedati, da je pri delu doživljala toliko bolj ali manj tehtnih ugovorov, da je končno izgubila voljo (pred njo jo je že komisija izvršnega sveta). Eden redkih, ki jo je podprl, je bil pred zasedanjem skupščine prav izvršni svet.

Komisija je torej predlagala začasno samoukinitev in čakanje na sistemsko spremembo, ki jih v republiki obljubljaajo za področje interesnih skupnosti. Vendar pa občinska skupščina komisiji ni dovolila dvigniti nelo zastavo.

H. Jelovčan

D. Sedej

Vršiških žičnic ne bo

Jesenice, 20. aprila - Člani jeseniškega izvršnega sveta so na minuli seji med drugim obravnavali tudi poročilo Triglavskega narodnega parka in ugotovili, da na območju parka v jeseniški občini ni večjih problemov. Žičnice se v parku ne smejo graditi.

Ko so na minuli seji jeseniškega izvršnega sveta razpravljali o uresničevanju programa Triglavskega narodnega parka v jeseniški, radovljiški in tolminski občini, so ugotovili, da je sodelovanje med upravnimi organi jeseniške občine in Triglavskim narodnim parkom izjemno dobro.

Jeseniška občina je med tremi občinami edina že sprejela ustrezen odlok o zavarovanju naravne in kulturne dediščine. Večjih problemov na jeseniškem območju Triglavskega narodnega parka ni, saj so letos uspešno razrešili problematiko gradnje mostu čez Jasno in prevoznosti vršičke ceste. Če bo republiška skupnost prispevala denar, so dejali na seji, bodo še letos začeli graditi vršičko obvoznico, tudi s prispevkom jeseniške komunalne skupnosti. Ob dobrem sodelovanju s Triglavskim narodnim parkom bo tudi letos cesta preko Vršičke normalno prevozna. Medtem ko so minula leta domala brezuspešno preprečevali

divje taborjenje v dolinah Triglavskega narodnega parka, predvsem v Vratah in v Trenti, zdaj tega ni več. Pojavlja pa se množična ovčereja, tudi na zato neustreznih področjih.

Ob vprašanju, kaj bo z gradnjo vršičkih žičnic, je direktorica Triglavskega narodnega parka Marija Zupančič - Vičar dejala, da vršički žičnic po zakonu o parku ni dovoljeno graditi, razen tega pa so številne študije pokazale, da bi bil le manjši del Vršičke sploh primeren za smuko. Gradnja naprav se v parku prepoveduje, izjema je Vogel, ki je bil zgrajen že pred sprejetjem zakona o Triglavskem narodnem parku. Nasploha pa si prizadevajo, da bi razrešili probleme Vogla, kjer ni vode, problematične so odplake, še bolj pa naj bi obvarovali bohinjsko jezero.

Triglavski narodni park deloma financira republiški proračun, interesne skupnosti treh občin, precej sredstev pa pridobijo tudi z lastno dejavnostjo, predvsem lovom. Želijo si, da bi park približali ljudem, tudi tujim turistom, a le malo turističnih organizacij prireja organizirane izlete in ogleda parka. Izjema je le Križajeva šola v Gozd Martuljku, ki ima v svojem programu tudi skupinske ogleda zanimivih območij Triglavskega narodnega parka.

Prodaja na "vzhod" je nenadoma upadla

Ko na trgu vlada politika...

Kranj, 14. aprila - Ko je izvršni odbor Poslovne skupnosti živilske industrije Slovenije (na seji, ki je bila v petek na Gorenjskem sejni) obravnaval lanske gospodarske in poslovne rezultate svojih članic, se je najdlje zadržal ob problemu, ki je nastal z zaostrovanjem medrepubliških odnosov, predvsem na relaciji Slovenija - Srbija. Prodaja slovenskih živilskih izdelkov in pijač se je na "vzhodnem" jugoslovanskem trgu zmanjšala povprečno 15 do 20 odstotkov, pri nekaterih proizvodih celo več, vendar pri tem ni povsem jasne meje, kolikšen del je posledica gospodarske blokade in kolikšen padanja kupne moči prebivalstva in nelikvidnosti trgovskih organizacij.

Zelo zanimivo izkušnjo je, denimo, povedal direktor Medexa: hkrati, ko jim je na srbskem trgu upadla prodaja za tretjino, dobivajo veliko pisem z vprašanjem, kje dobiti njihove izdelke.

Ali je jugoslovanski "vzhodni trg", na katerem potrošniki sistematično zavračajo slovenske izdelke (vsaj tako piše v oceni poslovne skupnosti), dolgoročno izgubljen ali ne, so bila tudi med člani izvršilnega odbora različna

mnenja. Nekateri so menili, da je ta trg izgubljen, ker je živilska industrija na vzhodu države dobro razvita in bo lahko nadomestila deleže slovenske živilske industrije, ki je za nameček tudi surovinsko 60-odstotno odvisna od drugih republik. Drugi so bili mnenja, da se ni mogoče sprijazniti s takšno oceno in da bo ponovno osvajanje srbskega trga tako težavno, kot je bil, na primer, zahteven prodor na zahodnoevropsko tržišče. Še najbolj je razmere

ocenil kmetijski minister Milan Knežević, ki je dejal, da Slovenija ne sme vračati milo za drago in s povračilnimi ukrepi še zaostrovanje razmere, da slovenska živilska industrija ne more brez jugoslovanskega trga in da mora biti njena glavna "karta" kakovost, njen osrednji cilj pa Evropa 1992. Ker pa se industrija v kratkem času ne bo mogla preusmeriti na druge trge, predvsem v izvoz, se bo to poznalo pri poslovnih rezultatih, ki že letos niso bili najboljši (izguba 22,5 milijarde dinarjev).

Kaj dodati k temu? Slabo je, ko politika vlada na trgu in je "neki" Cankarjev dom razlog za prekinitev gospodarskega sodelovanja, za zavracanje slovenskih izdelkov... To z enotnim jugoslovanskim trgov in tržnim gospodarstvom nima ničesar skupnega, to je le (umazana) politika!

C. Zaplotnik

Usoda tržiške Bombažne predilnice in tkalnice še naprej negotova

V brezno vrvi še niso spuščene

Tržič, 17. aprila - Tržiški izvršni svet je skupščini predlagal, naj okrepe družbenega varstva za Bombažno predilnico in tkalnico podaljša do konca leta. Kaj drugega tudi ni bilo moč pričakovati, saj je po desetih mesecih prisilne uprave usoda tovarne še naprej negotova. V globoko brezno, kamor je dolgo drsela in lani dokončno zdrknila, vrvi še niso položene. Zakaj? Ker banke oklevajo in dvomijo, ali se prezadolženo tovarno sploh splača potegniti na beli dan. Tudi njihove vrvi so namreč vse krajše in tanjše, zato niso več tako radodarne kot beli dan. Vendar reševalci še niso povsem obupali, poskusili bodo znova, tokrat malce drugače kot prvič. Breme bodo najprej skušali zmanjšati in ga šele nato potegniti iz brezna.

Nestrpno čakajo novega finančnika

Kako črna je finančna slika tržiškega BPT najboljše pove podatki, da so v letošnjih prvih treh mesecih za obresti plačali 15 milijard dinarjev, prodaja pa je znašala 32,7 milijarde dinarjev. Skoraj polovico prihodka so torej morali odriniti za obresti, nič bolje ni bilo lani. Po drugi strani pa so za obresti dali še enkrat toliko kot za plače, ki so v letošnjih prvih treh mesecih znašale 7 milijard dinarjev.

Ob tolikšni zadolženosti imajo seveda velike probleme z likvidnostjo, tudi s pomočjo banke "pazijo", da je žiro račun deblokan vsaj ob plačilnih dneh. Likvidnostne probleme so zadnje mesece ublažile vrnjene obresti, Ljubljanska banka jim je vrnila 1,2 milijarde dinarjev lani plačanih obresti, Jugobanka pa 870 milijonov dinarjev. Banke so seveda vrnille le realne, ne pa tudi revalorizacijskih obresti, še to pa je sporno, saj takšna pomoč ni v skladu z zdravim gospodarsko logiko. Že aprila pa se je likvidnost znova zaostila.

Zato je razumljivo, da sta v času prisilne uprave obupala že dva finančnika, trenutno so brez njega, kar je za BPT seveda prava katastrofa. V razmerah visoke inflacije je najbolj pomembno, kako denar obrneš, v tovarni, ki lastnega denarja praktično nima, je dober finančnik toliko bolj potreben. Kakor je povedala Marija Lončar, predsednica začasnega kolektivnega poslovnega odbora, je praktično postavljena že tretja vodilna ekipa, v njej so zdaj v glavnem domačini, sedem jih bo, ko bo v kratkem prišel še novi finančnik.

Tržiški izvršni svet je neizprosno, za novinarje gradiva spet ni bilo. Najprej smo v neuradnem razgovoru pred sejo slišali, da je predsednik Slavko Teran to prepovedal, ko smo ga uradno na seji vprašali, je lakonično odvrnil, da varčujejo in za novinarje gradiva pač niso prefotokopirali. Verjemite, težko je pisati objektivno, če na seji gradivo skrivajo, razpravljajo pa v stilu: ne bom ponavljal tistega, kar piše v poročilu... Problem moraš res dobro poznati, da razumeš tudi te šifre. Tovariši Teran je očitno prepričan, da novinarji na njegove seje prihajamo ljubiteljsko, iz samega veselja, in da on ni dolžan skrbeti za obveščanje javnosti. Takšno prepričanje že krepko diši po naftalini, če bodo v Tržiču še naprej prakticirali, bodo kmalu postali vaški posebneži.

Posvetovanje o novih metodah v selekciji in semenarstvu krompirja

Nizki hektarski pridelki - izziv za strokovnjake

Kranj, 17. aprila - Posvet, ki ga je v ponedeljek v okviru kmetijsko-gozdarskega sejma v Kranju pripravil Mercator-KŽK Gorenjske (v sodelovanju z nekaterimi organizacijami), je samo potrdil, da pregovor, ki pravi, da ima najbolj neumen kmet najbolj debel krompir, ne velja več. Preprosto zato ne, ker sodobno pridelovanje krompirja ni odvisno le od tega, kar bo dala "mati narava", temveč predvsem od znanja, strokovnosti dela, pravilne tehnologije, primerne izbire sorte... Hektarski pridelki, ki so v Jugoslaviji daleč za evropskim povprečjem, kažejo, da se je večina pridelovalcev doslej bolj kot na znanje in stroko "opirala" na naravne in vremenske okoliščine. Ker so te pogosto za rast krompirja neugodne, so tudi pridelki skromni in ne zadoščajo niti za domače potrebe. Jedilni krompir, čeprav je in po površini med najpomembnejšimi poljščinami, za koruzo, pšenično, črno deteljo in lucerno, je treba čisto tudi uvažati.

Ker sta glavna "krivca" za nizke hektarske pridelke predvsem uporaba neakovostnega ter z virusi in bakterijskimi in glivičnimi boleznimi okuženega semena ter pomanjkanje primerenih sort krompirja, so se na zvezni ravni odločili za projekt (No-

Tadej Sluga iz Kmetijskega inštituta Slovenije je dejal, da so na inštitutu vzgojili v štiridesetih letih 14 sort krompirja, od katerih jih je devet v prometu. Cilj, s katerim se vključujejo v zvezni projekt, je vzgoja rodovitnih, kakovostnih, jedlinih sort, odpornih zoper virusne bolezni, predvsem pa takšne sorte, ki bi v naših ekoloških razmerah lahko vsaj delno nadomestila sorto Igor, s katero je v Sloveniji posajenih 65 do 70 odstotkov vseh "krompirjevih površin". Nasadi jedilnega krompirja so zdaj celo slabši kot pred 20 ali 25 leti (v nekaterih je okuženih tudi več kot polovica "grmov") in takšno stanje bo kljub prizadevanjem za izboljšanje kakovosti osnovne seme, semena ostala, če ne bomo osredotočili razmnoževanja sga cer neoporečnega semena v ekološko najugodnejša območja, cer potrjenega semenskega krompirja in zagotovili semenarjem večji dohodek, kot ga dosegajo pridelovalci jedilnega krompirja.

ve metode v selekciji in semenarstvu krompirja), s katerim naj bi presegli porazno stanje v pridelavi krompirja, dohiti razviti svet in se vključili v Evropo 1992. Na natečaj so se prijavile vse jugoslovanske inštitucije, ki se ukvarjajo z žlahtne-

Janez Tavčar, direktor KŽK Gorenjske, je poudaril, da so v delovni organizaciji v četrtoletja vložili v semenarjenje s krompirjem (v tehnologijo, opremo, objekte itd.) 36 milijard dinarjev oziroma več kot 76 milijonov nemških mark in da bo uspešnost zveznega projekta, v katerem ima KŽK koordinatorsko vlogo, v veliki meri odvisna od usposobljenosti pridelovalcev krompirja.

Za uresničitev projekta bo potrebno veliko raziskav, predvsem pa znanja, ki naj bi ga "strnilo" 40 nauglednejših jugoslovanskih strokovnjakov (deset doktorjev znanosti, šest magistrstov, trije specialisti...) iz osmih znanstveno-raziskovalnih ustanov. Skupna vrednost projekta je po cenah iz lanskega septembra 26 milijard dinarjev, od katerih je zvezni sklad za spodbujanje tehnološkega razvoja Jugoslavije odobril 7,8 milijarde.

njem in semenarstvu krompirja, med njimi tudi KŽK-jeva raziskovalna enota za semenarstvo, ki pa je pred kratkim prejela iz Beograda sporočilo, da je njen projekt sprejet na zvezni ravni. Projekt, ki ga je na posvetovanju v Kranju predstavil dr.

BPT je imel ob koncu letošnjega marca 30,5 milijarde dinarjev kratkoročnih in 16,97 milijarde dinarjev dolgoročnih kreditov, skupaj je torej zadolžen za 47,5 milijarde dinarjev. Breme kreditov je bilo v letošnjem prvem trimesečju znosnejše kot v zadnjem lanskem kvartalu, saj se je razmerje med kratkoročno zadolženostjo in povprečno mesečno realizacijo s 4,4 zmanjšalo na 2,8, po besedah Marije Lončar pa si bodo malce oddahnili šele, ko se bo kratkoročna zadolženost približala dvemesečni realizaciji oziroma ko bodo za obresti mesečno dali približno toliko kot za plače, saj zdaj za obresti dajo še enkrat toliko.

obrnili dvakrat, v BPT se je 1,76 krat. Država pa je tekstilno industrijo ob visokih obremenitvah dotolkla z vse bolj nemogočim uvozom bombaža in pretiranim uvozom poceni tekstila. Slovenski metražerji pa smo bili v primerjavi z jugoslovanskimi še na slabšem, pravi Marija Lončar, saj so drugod prenehali plačevati revalorizacijske obresti, prejeli pa so ugodne kredite mimo veljavne zakonodaje.

Pri ponovnem poskusu reševanja si bodo pomagali z dodelavnimi posli

Kakor je bilo moč razbrati iz razprave na seji tržiškega izvršnega sveta, bodo v BPT zdaj ubrali drugačno taktiko reševanja. Breme bodo skušali najprej zmanjšati in ga nato potegniti iz brezna. S pomočjo dodelavnih poslov naj bi zmanjšali odvisnost od obratnih sredstev in s tem počasi spremenili sestavo kapitala oziroma prišli do lastnih sredstev. Marija Lončarjeva je napovedala, da bodo že maja začeli pospešeno uvajati dodelavne posle, s katerimi si naša tekstilna industrija nasploh vse bolj pomaga.

S takšno rešilno formulo so v bistvu napovedali trganje kombinata na posamezne delovne faze, nekatere izmed njih bodo verjetno opustili. Pri vsakem izdelku oziroma delovni fazi se bodo poslej vprašali: se nam to splača narediti? Če bo odgovor negativen, bodo stvar opustili.

Najbolj na udaru bo predilnica, ki je tehnično in tehnološko zastarela, kakovostno in cenejšo prejo pa lahko že zdaj dobe drugod po Jugoslaviji. Tudi v tkalnici pa bo računica narekovala izdelavo tkanin višjega cenovnega razreda, saj so že zdaj nekatere barvaste tkanine sedemkrat dražje od belih, še več do dodelav itd.

Skratka, v BPT so zdaj prepričani, da bo sanacija uspešna le, če bodo zmanjšali zadolženost. To pa seveda pomeni, da proizvodnje ne bodo povečevali, če bo to prineslo večjo zadolženost. Za delavce to seveda pomeni, da bodo ostajali doma, če ne bodo imeli pravega dela.

M. Volčjak

Brdo, Strmol...

Kjer se prepirata dva (gospodarstvo in skupna poraba), tretji dobiček ima (splošna poraba).

Minil je še en začarani krog pogajanj za denar, ki postajajo vse bolj mučna in živčna. Gospodarstvo kriči, da mu jemljejo preveč, učitelji pa hkrati štrajkajo, zdravniki se otepajo z izgubami, kulturniki napovedujejo molk... Saj zdrava pamet odpove. Seveda, ker je konflikt v marsičem namišljen. Celo otrokom je vendar jasno, da imajo tovarne najraje strokovno podkovane in zdrave delavce, čemu bi bili torej šolstvo, zdravstvo, kultura, raziskovanje njihovi trdovratni zajedalci. Nikakor nočem reči, da je v družbenih dejavnostih vse lepo in prav, saj je sistem pripraven za lahkotno pretvorbo skupinskega v nacionalni interes, za spreminjanje strokovnjakov v birokrate. Najboljši dokaz je sam obračun prispevkov, največja računsko operacija v Jugoslaviji, ki je posrkala množico ekonomistov, lahko pa bi počeli kaj bolj koristnega, kot je razbijanje naših bornih plač na atome.

Raz v to kisljo jabolko noče ugrizniti nihče, se zdi konflikt med gospodarstvom in družbenimi dejavnostmi nerešljiv. Pregovor pa pravi, kjer se prepirata dva, tretji dobiček ima. Ob strani stoji splošna poraba, previdno molči in opazuje ravnanje za denar, glas dvigne le, če gre do stvar predaleč in se ustraši za svoj denar. Dokler stvari v skupni porabi ne bodo pregledne, je lahko mirna, šele ko bomo to kisljo jabolko pojedli, bo postalo jasno, da se varčevanje začne pri državi in ne v šolah, raziskovalnih laboratorijih in gledališčih.

Sicer pa, da ne bom le kvačkala, predlagam konkretno stvar, kako bi lahko zmanjšali republiški proračun. Blizu Kranja se razprostira posestvo Brdo, z gradom, parki in jezeri, s konjušnico in hipodromom, z gojiščem za divjad in ribogojnico, s pokritim plavalnim bazenom itd. Nedaleč od Brda je grad Strmol, prav tako protokolarni objekt, v Sloveniji jih je trinajst. Koliko stane njihovo vzdrževanje, ne vem, komur so že dovolili sprehod po Brdu, zasluti, da je bilo v posestvo vložena v zadnjih štiridesetih letih veliko denarja in da bi bil lahko zlata jama za marke in dolarje, če bi ga namenili turizmu. Če bi se seveda z Brda izselili poslednji "graščaki", ki jih pred očmi ljudstva varuje ograja in nikoli ne pridejo h kmetom v vas, kakor je večkrat prijezdil prejšnji lastnik, knez Pavle in se pogovoril z njimi. Morda nove generacije naših predsednikov ograje ne bodo več potrebovali, saj je Janez Drnovšek zadnjič prostodušno omenil, da se je domov odpeljal s taksijem, in bodo tudi Brdo odprli, tam prebudiš turizem za petične goste, še vedno pa bi se tam lahko odvijali protokolarni sprejemi, kakor se na zahodu odvijajo v hotelih najvišje kategorije.

M. Volčjak

IZ DELOVNIH KOLEKTIVOV

Iskra nagradila diplomske in magistrske naloge

Ljubljana, 17. aprila - V Iskrinem poslovnem centru so že šestič po vrsti podelili Iskrine nagrade za najuspešnejše diplomske in magistrske naloge, predlaganih je bilo 41, nagradili so jih deset.

Kranjska Kibernetika je prijavila deset nalog, Telematika devet, Električna orodja eno in Elektromotorji Železniki prav tako eno, skupaj so Iskrine delovne organizacije z Gorenjske prijavile 21 nalog, dobro polovico torej. Komisija se je ravnala po merilih koristnosti in zanimivosti nalog za Iskro, izvirnosti in praktične uporabnosti naloge ter nadomeščanja tujih materialov z domačimi. Nagradila jih je deset, nagrade so bile skromne, saj so znašale 1,3 milijona dinarjev, kolikor je decembra lani znašal povprečni osebnih dohodek v sozdu Iskra. V bistvu gre torej za moralno priznanje, ne pa za "nakup" znanja nagradencev.

Kar tri nagrade so prišle v Kibernetiko. Silvo Žlebir jo je prejel za magistrsko nalogo "Integrirani Hallov senzor" na Fakulteti za elektrotehniko, njegova spoznanja je bilo moč izkoristiti pri načrtovanju Hallova senzorja v monolitnem elektronskem števcu. Andrej Lapajna je diplomiral na Visoki šoli za organizacijo dela v Kranju z nalogo o strokovnem izpopolnjevanju vodilnih in vodstvenih delavcev v Kibernetiki, Saša Noč pa je diplomiral na Fakulteti za elektrotehniko za nalogo "Trifazni sinusni referenčni vir", ki je prav tako koristna za Kibernetiko.

Nagrado pa je prejel tudi Aleksander Klemenčič iz Iskre ERO, ki je diplomiral na arhitekturi z nalogo "Oblikovanje vrtnika kot izhodišni predlog celovite podobe podjetja", že njen naslov pove, kako uporabna je v praksi.

METALKA
TOZD Triglav Tržič
64290 Tržič, Cesta na Loko 2

Na podlagi sklepa DS objavlja

JAVNO LICITACIJO OSNOVNIH SREDSTEV

ki bo dne 25. aprila 1989 ob 10.00 v Tržiču, Cesta na Loko 2, Tržič

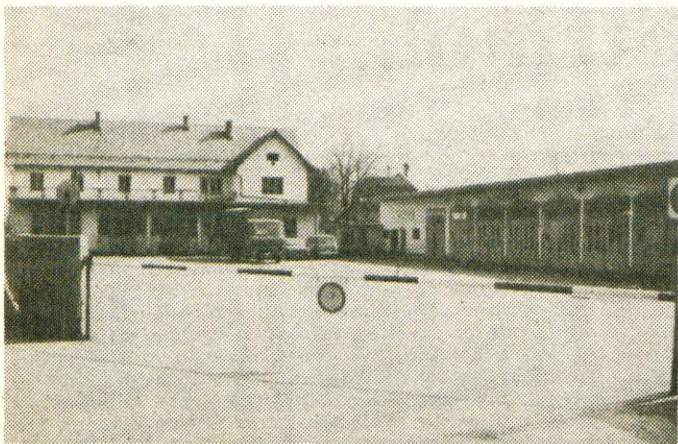
Zap. št.	Osnovno sredstvo	Izključna cena
1.	Kompresor z motorjem (star iz peskalnice)	1.300.000
2.	Brusilni stroj inv. št. 124	10.000.000
3.	Brus — ploščinski inv. št. 128	20.000.000
4.	Peč za napaščanje	1.000.000
5.	Povrtala — razna	kom 10.000
6.	Primež kom 2	kom 250.000
7.	Grelna peč na nafto	1.000.000
8.	Vodni sesalec	500.000
9.	Luči Fluo	500
10.	Kompresor (3 enote) komplet	15.000.000
11.	Orodja za kovanje	kg 8.000
12.	Osební avto Z 101 letnik 1981	2.000.000
13.	Kalorifer kom 4	kom 250.000
14.	Posoda za zrak	700.000

Ogled osnovnih sredstev bo istega dne od 8.00 do 9.00 ure na kraju licitacije. Na javni licitaciji lahko sodelujejo pravne in fizične osebe. Kavcijo v višini 10 % od izključne cene je treba plačati do pričetka licitacije. Zastopniki pravnih oseb morajo imeti pooblastilo, kavcijo zavarujejo z bariranim čekom. Izključitveno blago je treba plačati in prejeti v 5 dneh po licitaciji, sicer kavcijo zapade. Davčne obveznosti poravnava kupec v zakonsko določenem roku (15 dni) na pristojni občini. Nakup na javni licitaciji je po sistemu »ogledano—kupljeno«. Kasnejših reklamacij ne bomo upoštevali.

C. Zaplotnik

ureja MARIJA VOLČJAK

KRATKE Z GORENJSKE

Resno opozorilo Alpetouru - Ko so na zadnji seji skupščine krajevne skupnosti Bled razpravljali o letošnjem programu, predvsem pa o pripravah na svetovno prvenstvo v veslanju, ki bo septembra na Bledu, so delegati spet postavili vprašanje, kaj je z Alpetour-vim servisem na Bledu. Predstavnik servisa pa ni mogel pojasniti, kakšna bo usoda tega obrata v prihodnje. Najprej se je zatikalo pri načrtih oziroma opredelitvi, zdaj pa se je spet zataknilo; tokrat menda pri denarju. Menda ima servis obratovalno dovoljenje še do 15. maja letos. Kako pa bo potem? V Alpetouru se bodo pač morali odločiti. Na skupščini so zato sklenili, da bodo od Alpetoura zahtevali konkreten odgovor... - A. Ž.

Preizkus usposobljenosti

Kranj-Brnik - Prostovoljna in industrijska gasilska društva na Gorenjskem se že pripravljajo na letošnja občinska in republiško tekmovanje v počastitev 120-letnice gasilstva na Slovenskem in 40-letnice Gasilske zveze Slovenije. V kranjskem Industrijskem gasilskem društvu Sava, ki ima okrog 200 članov in med njimi 12 poklicnih gasilcev ter 16 prostovoljnih, ki so usposobljeni za redna dežurstva na delovnih mestih, pa imajo tudi redne vaje in preverjanje usposobljenosti za hitro posredovanje ob morebitnih požarih. Teoretično znanje od časa do časa preverjajo na posebnem prostoru na letališču na Brniku. Tako so pred približno dvema mesecema imeli preizkus iz gašenja vnetljivih snovi, minulo sredo pa so na letališkem gasilskem poligonu preizkusili tudi gašenje gume z novim penilom.

A. Ž.

Ogled Kapniške jame

Bohinjska Bela - V krajevni skupnosti Bohinjska Bela v rado-vljški občini so že sredi meseca začeli s praznovanjem letošnjega krajevnega praznika. Tako je danes pred tednom dni v dvorani kulturnega doma nastopil moški oktet LIP Bled iz Zasipa. V nede-ljo, 23. aprila, pa pripravljajo ogled Kapniške jame Babji zob. Vse, ki bi se radi udeležili pohoda v Kapniško jamo, vabijo, da se zbere-jo ob 9. uri pred kulturnim domom na Bohinjski Beli. Pohod bodo vodili člani Jamarskega društva Bled. Ob povratku iz jame pa bo na Taležu piknik.

A. Ž.

Očiščevalne akcije

Tržič - Občinska konferenca SZDL je letos pobudnik očišče-valnih akcij v tržiški občini. Konec minulega tedna so že bile v Tr-žiču, Lomu, Jelendolu, Bistrici, Kovorju in Brezjah pri Tržiču. Po-vsod so uspele. Konec tega tedna pa bodo na vrsti krajani Leš, Sebenj, Seničnega, Križ, Pristave, Raven in Podljubelja. Komunal-no podjetje je v vse krajevne skupnosti postavilo zabojnike za od-padke. D. D.

Občni zbor TD

Kropa - Na rednem občnem zboru se bodo jutri, 22. aprila, ob 19. uri zbrali člani Turističnega društva Kropa. Občni zbor, ki bo v mali sejni sobi sindikalnega doma v Kropi, bo popestril tudi Moški pevski zbor KUD Stane Žagar iz Kroepe. A. Ž.

Taborniški dan

Škofja Loka - Dan tabornikov - 22. april bodo škofojloški ta-borniki iz Odreda svobodnega Kamnitnika praznovali na zelenici pri občini in ne pri taborniškem domu kot ponavadi. Tabor bodo postavili že ob 8. uri zjutraj, ob 10. uri pa se bodo začela različna tekmovanja in prireditve, ki se bodo potem vrstila ves dan. Pripra-vili so tudi bogat srečelov, za katerega je tokrat glavno nagrado prispevala Jelovica, ki je hkrati tudi glavni pokrovitelj jutrišnjega taborniškega praznika v Škofji Loki. Zvečer bodo na taborniškem srečanju tudi proglasili ustanovitev kluba Freising.

Zbor občanov

Škofja Loka - Krajevna konferenca socialistične zveze Škofja Loka-Mesto je sinoči (četrtek) sklicala zbor občanov. Obravnavali so poročilo o delu organov krajevne skupnosti Škofja Loka-Mesto od 1985. do 1989. leta. Na dnevnem redu pa so bile tudi volitve dele-gatov v skupščino krajevne skupnosti. A. Ž.

TURISTIČNO DRUŠTVO
LESCE

Odda v Campingu Šobec v najem VEČ KIOSKOV za sezono 1989. Proizvajalci spominkov, domače obrti in ostali zainteresirani naj oddajo svoje vloge z opisom dejavnosti do 24. 4. 1989 na naslov Turistično društvo Lesce.

Informacije: telefon 064/77-500 ali osebno v Campingu Šobec.

KUNSTELJ
PURGAR BOGOMILA
frizerski salon,
Kranj, Prešernova 1

Cenjenim strankam in ostalim
občanom čestitamo za praznik OF
— 27. april in praznik dela — 1. maj
in se priporočamo.

ureja ANDREJ ŽALAR

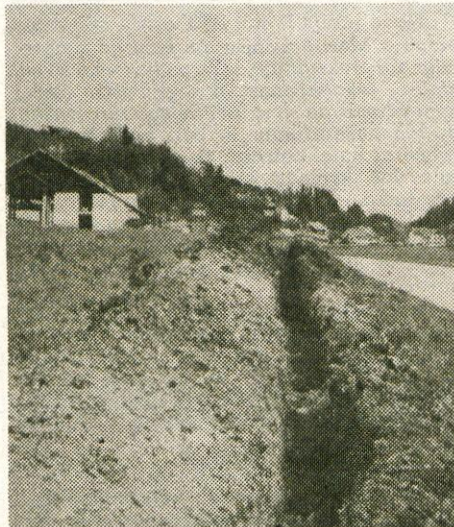
Krajevna skupnost Gorenja vas

Telefonija in priprave na kanalizacijo

Gorenja vas, 20. aprila - Gorenja vas je po površini druga največja krajevna skupnost v škofojloški občini v Poljanski dolini. Na 57 kvadratnih kilometrih v zaselkih, naseljih in va-seh živi okrog 2600 prebivalcev. V tej, na široko razprostrti krajevni skupnosti v dolini, so si lani zastavil v programu nekatere zahtevne naloge, ki pa so jih različni gradbeni odbori ob finančni in delovni podpori krajanov, krajevne skupnosti ter širše skupnosti, in še posebej združenega dela, po večini tudi uresničili. Finančni podatki o lanskem zaključnem računu krajevne skupnosti kažejo, da so posamezne akcije in dela, redno vzdrževanje, sofinancira-nje in pomoč organizacijam in društvom v krajevni skupnosti ter organizacija in poslovanje veljale skoraj 1,6 milijarde dinarjev. Pri tem ne gre pozabiti, da sta za pravilno porabo vsega tega denarja, za uresničevanje načrtovanih akcij in nalog in nenazadnje za dobro gospodar-jenje poleg vodstva in organov krajevne skupnosti skrbela le dva zaposlena v pisarni kraje-vne skupnosti: tajnik in računovodkinja.

Pri uresničevanju lanskega programa krajevne skupnosti Gorenja vas so izstopa-la predvsem tri področja: cestna dejavnost, priprava dokumentacije za izgradnjo kana-lizacije in čistilne naprave za osrednji del Gorenje vasi in priprava ter začetek grad-benih del za drugo fazo izgradnje telefonije. Razen tega sta bila dokončana vodovoda Suša-Dobravšce in Srednje brdo, začela pa se je gradnja vodovoda v zgornjem delu Ko-pačnice. Končno jim je lani uspelo sanirati tudi divji odlagališči odpadkov v Lajšah. Ob tem pa so s pomočjo Komunale v SGP Teh-niku poskrbeli tudi za odvoz odpadkov iz Gorenje vasi, Hotavlj, obeh Dobrav in To-draža. Postopoma nameravajo poskrbeti za odvoz odpadkov tudi iz ostalih odročnih krajev. Precejšen strošek v lanskem finan-čnem načrtu krajevne skupnosti je bil tudi nakup zemljišča za razširitev pokopališča v Gorenji vasi.

»Nekaj denarja so organi krajevne skup-nosti, tako kot vsako leto, namenili tudi or-ganizacijam in društvom, kar precej pa nas je veljalo tudi redno vzdrževanje vseh ko-munalnih naprav v naši krajevni skupnosti. Sicer pa že številka, da smo lani imeli na žiro računu krajevne skupnosti skoraj 1,2 milijarde dinarjev, pove, da ni šlo za tako majhna sredstva in programe. Res pa je tu-di, da vseh začrtanih programov najbrž ne bi mogli uresničiti, če nam ne bi pomagalo tudi združeno delo. Naša krajevna skup-nost ima namreč z delovnimi organizacija-mi podpisan samoupravni sporazum o fi-nanciranju programov. Ta sredstva združu-jejo Rudnik, Marmor in Alpina. Največ sta lani prispevala Rudnik in Marmor, precej pa tudi nekatere organizacije, Jelovica in Gidor ki sicer niso podpisnice samouprave-nega sporazuma. Prav pa je, da povem, da so vsi stroški pisarniškega poslovanja v krajevni skupnosti lani predstavljali 3,96 odstotka celotne lanske finančne realizaci-

V sosednji krajevni skupnosti Poljane so z izkopom za glavni medkrajevni kabel Škof-ja Loka-Gorenja vas že skoraj pri kraju...

je,« je pred dnevi razlagala računovodkinja v pisarni krajevne skupnosti v Gorenji vasi Marinka Bertonec.

Kaj pa letošnji program v krajevni skupnosti?

Za zdaj je osnutek plana že sprejela komu-nalna komisija pri svetu krajevne skupno-sti. Program, trenutno ocenjen na najmanj tri nove milijarde dinarjev, je tik pred raz-pravo v svetu krajevne skupnosti, prihodnji mesec pa naj bi ga sprejela še skupščina. »Čeprav program za letos skupščina še ni potrdila, to ne pomeni, da se v krajevni skupnosti trenutno nič ne dela,« pravi taj-nik Ivo Petrovič. »Lahko rečem, da nas le-

tos na cestah in drugih dejavnostih čaka še več dela kot lani. Asfaltirali naj bi ceste Klovžar-Suša, Hotavlj-Srednje brdo, sko-zi Kopačnico, zadnji del na odseku Klov-žar-Dole, pa cesta od starega zdravstvene-ga doma do Loga. Poravnati moramo tudi obveznosti za obnovljeno cesto Gorenja vas-Hlavče njive in vsaj kolikor toliko ure-diti za promet cesto za Krnice.«

Kar precej trd oreh pa bo najbrž letos za vodstvo krajevne skupnosti tudi priprava dokumentacije in zagotovitev nadomestnih zemljišč oziroma lokacij za izgradnjo obvo-znice skozi Gorenjo vas oziroma centra Go-renje vasi. Letos naj bi pridobili tudi vso do-kumentacijo za razširitev pokopališča v Go-renji vasi in Leskovici. Avgusta letos pa naj bi dobili tudi že okrog 7.000 metrov cevi za izgradnjo kanalizacije v Gorenji vasi. 330 milijonov dinarjev so za cevi že plačali in si tako zagotovili nakup še po stari ceni. Sicer pa naj bi se gradnja kanalizacije začela pri-hodnje leto. Letos nameravajo pridobiti vso potrebno dokumentacijo za gradbeno dovo-ljenje.

V teh dneh pa so v krajevni skupnosti tudi že sredi priprav ene največjih letošnjih akcij - izgradnje druge faze telefonije. Gre pravzaprav za široko akcijo, ki se je v sosed-nji krajevni skupnosti Poljane z izkopi za polaganje medkrajevnega telefonskega ka-bla Škofja Loka-Gorenja vas že začela. V krajevni skupnosti Gorenja vas, do stavbe, kjer bo nova centrala, pa upajo, da bodo z izkopom prav tako v kratkem začeli, čeprav pri lastnikih zemljišč zdaj, ker je vse v za-mudi in so se začela že dela na polju, pričakujejo negotovost. Sicer pa jih potem čaka tudi položitev medkrajevnega kabla od centrale v Gorenji vasi do Hotavlj in iz-gradnja celotnega sekundarnega omrežja za priključitev vseh 96 novih telefonskih naročnikov na območju celotne krajevne skupnosti. Po programu bi morala biti akcija končana do konca leta. Bojijo pa se za-mude, saj trenutno lokacijsko še vedno ni rešena izgradnja kabske kanalizacije sko-zi Gorenjo vas. Vso zadevo ima še vedno v obdelavi Zavod za družbeni razvoj v Škofji Loki. V krajevni skupnosti upajo, da bodo pohiteli, saj bi bila zakasnitev precej nepri-jetna za 96 bodočih naročnikov, ki pri tej investiciji po pogodbi pokrivajo 60 odstotkov stroškov pri izgradnji razvoda, nakupu centrale in kabla od Gorenje vasi do Hota-velj.

A. Žalar

Je tudi humanost že opešala

Kranj, 21. aprila - Mimo je tradicionalna, konec marca začeta krvo-dajalska akcija v Kranju. Letošnji ni kaj očitati, razen (tudi že tradi-cionalnega) slabega odziva in preživelih metod, po kakršnih zbirajo za darovanje krvi pripravljene prostovoljce.

Medtem ko se je lani na organizatorje in krvodajalce zgrnilo vse od nerednih prevozov v Ljubljano do nekorektnega odnosa na Zavodu za transfuzijo krvi, ob oceni letošnje krvodajalske akcije prevladujejo ugodni vtisi. Kljub povprečno 200 krvodajalcem dne-vno, kljub težavnemu usklajevanju prek 90 prevozov ljudi iz 42 kra-jevnih organizacij Rdečega križa, ki sta jih poleg Zavoda za transfu-zijo opravila tudi dva zasebnika (Brešar in Zadnikar), je letos orga-nizacijsko kolesje teklo kot namazano. Celo Zavod za transfuzijo krvi je pričakal darovalce prenovljen in z lepšimi odnosi kot prej-šnja leta.

Radovljška knjigovoznica vsako leto pomaga kranjski orga-nizaciji RK z brezplačnimi vabilii. Zasebnika Bernarda in Marko Siferer pa sta letos natisnila 200 vizitk, ki jih bodo ob priložnosti podelili zaslužnim krvodajalcem.

Črno piko pa je pripisati odzivu krvodajalcem, ki že nekaj let nezadržno peša. Letos se je akcije udeležilo 2654 ljudi, s težavnim novačenjem aktivistov RK toliko kot lani. Pohvala velja zlasti trem kranjskim srednjim šolam, ekonomski, Iskrini in gimnaziji, ki so dale 155 krvodajalcev. Če nekatere okoliške krajevne skupnosti uspejo ohranjati čast kranjske občine, denimo Velesovo, Trstenik, Predvor, Besnica, Zalog, Hrastje, s številno udeležbo, pa naj gre pri tem za družabne ali za humane nagibe, za mestne krajevne skupnosti tega žal ni mogoče trdit. Občutno slabši odziv v slednjih jemlje voljo tudi aktivistom RK, ki nič kaj radi ne hodijo od vrat do vrat v blokii in skorajda prosjačijo za krvodajalce. Na Hujah, deni-mo, se s tem mučnim poslom ukvarja en sam človek. Letos mu je po-magala mladina, a brez večjega uspeha. Pri Vodovodnem stolpu dvajseterica poverjenikov ne uspe prepričati tolikšnega števila krvo-dajalcev, da bi izpolnili »plan«. Tudi družabni obeti ob akciji ne pom-nožijo krvodajalskih vrst (letos so jim pripravili mikaven ogled Can-karjevega doma in Ljubljanskega gradu). Vse kaže, da so metode zbiranja krvodajalcev že preživele, čeprav vse organizacije najbolj prisegajo na neposreden stik z ljudmi, tega pa imajo pri RK dovolj.

Nova krvodajalska akcija bo v Kranju 27. julija. Datum ni naj-primernejši, saj sega v čas dopustov. Toda nesreča tedaj ne počiva, zato krvodajalce vseeno prijazno vabijo, naj se odzovejo klicu po ka-plji, ki pomeni življenje.

D. Z. Žlebir

Dogovor o skupnih nalogah

Cerklje - Predsednik predsedstva skupnosti krajevnih skupno-sti Cerklje na Gorenjskem Janez Martinčič je v sredo zvečer skli-cal sejo predsedstva, ki ga sestavljajo predstavniki krajevnih skupnosti Brnik, Cerklje, Grad, Poženik, Šenturška gora, Velesovo in Zalog. Po pregledu dela v prvem mandatnem obdobju so tokrat razpravljali tudi o nekaterih letošnjih skupnih nalogah v krajev-nih skupnostih na Cerkljanskem. Najprej je predsednik sveta kra-jevne skupnosti Velesovo seznanil predsedstvo o delu v obratu Izo-lirke v Češnjevku, nato pa so se dogovorili za tekmovanje med krajevnimi skupnostmi v urejenosti vasi in okolice ter o priredit-vah in praznovanju krajevnega praznika v vseh sedmih krajev-nih skupnostih. - A. Ž.

Zlata medalja za Jelovico

V korak s časom

Kranj, 21. aprila - Sinoči so v Kranju zaprli 28. mednarodni sejem goz-darstva in kmetijstva, na katerem so že prvi dan na otvoritvi podelili tu-di zlate medalje nekaterim razstavljalcem za prikazane novosti. Zlato medaljo je dobila tudi škofojloška Jelovica za lesno vrtno garnituro.

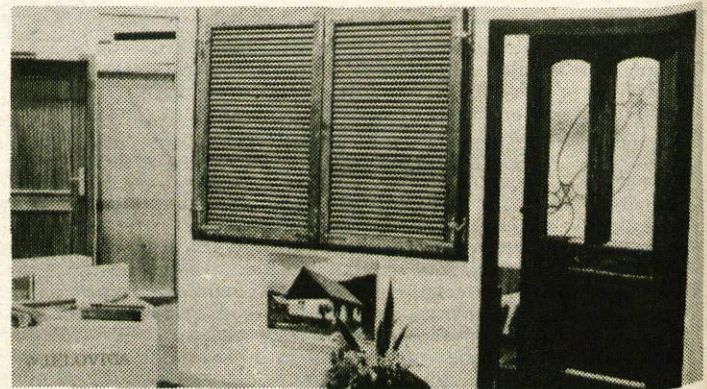
Lesena vrtna garnitura, za katero je Jelovica na sejmu dobila zlato me-daljo

Sicer pa škofojloška Jelovica med letošnjim sejmom ni vzbujala po-zornosti le z vrtno garnituro, marveč tudi z nekaterimi drugimi novost-mi. Predvsem so se obiskovalci zanimali za njihova nova zunanja in no-tranja vrata, ki jih po naročilu delajo z vgrajenimi stekli in z različnimi barvnimi dodatki v njih. Posebnost iz njihovega proizvodnega programa so tudi preklonpa okenska polkna in nova stilsna vrata z okrasnimi letva-mi, ki jih izdelujejo po naročilu.

Predstavnica Jelovice v Marketingu Cveta Vilfan, je na sejmu pove-dala, da zlate medalje za njihovo vrtno garnituro in še posebno tolikšne-ga zanimanja obiskovalcev, predvsem pa pohval, za novosti iz proizvo-dnega programa, niso pričakovali. Njihov nastop na sejmu je bil zato tudi poslovno uspešen.

Se bolj kot nastop na pravkar končanem sejmu pa so nedvomno po-membna nekatera nova razmišljanja v proizvodnem programu Jelovice. Kažejo namreč težnje, kako ujeti korak s časom in kako tudi na domače tržišče vključiti novosti, posebnosti, zanimivosti, ki smo jih v tujini la-hko doslej največkrat le občudovali, doma pa smo si jih zaradi svojev-stne proizvodne in poslovne neprizadetosti, kakršne je marsikje še ved-no preveč, le želeli in se hkrati jezili...!

A. Ž.

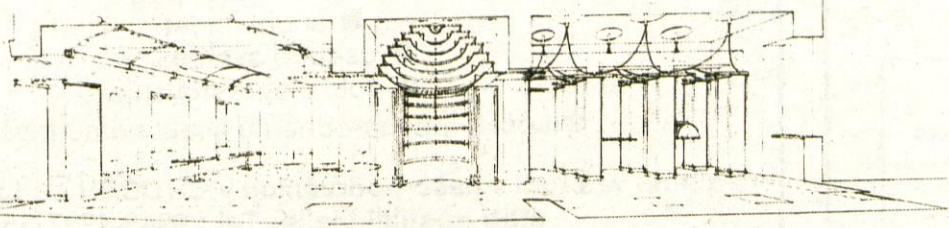

Novost iz proizvodnega programa Jelovice: vrata z barvnimi dodatki v steklu in preklonpa okenska polkna - Foto: F. Perdan

Pečat mojstra Plečnika v naši arhitekturi

PRAZNIK ZA ARHITEKTURO

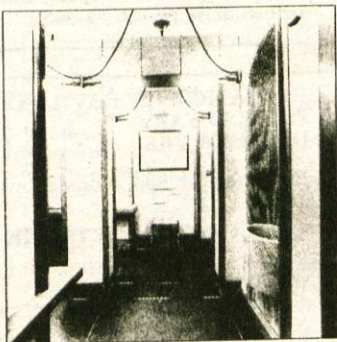
Ljubljana - Le redkokdaj se zgodi, da se v nekem trenutku za dejavnost, kot je arhitektura, zgodi pravzaprav zelo veliko. Podelitev najvišjih slovenskih nagrad za arhitekturo, imenovanih po mojstvu slovenske arhitekture Jožetu Plečniku, sicer sodi med tradicionalna priznanja, ki jih podeljujejo že od leta 1972. Ob tem dogodku pa ni mogoče iti mimo sicer ne tako odmevnih, toda prav tako pomembnih - za našo arhitekturo vsekakor - dogodkov, kot je na primer otvoritev galerije DESSA.

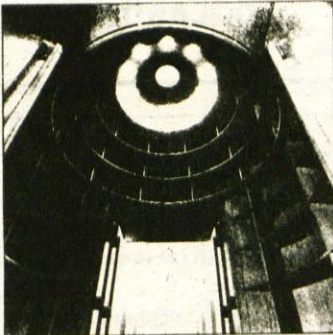
Arhitektura in kultura v prostoru

Prav gotovo otvoritev prostorov trajne delovne skupnosti samostojnih kulturnih delavcev - arhitektov, trenutno jih je v tej skupnosti 120, ne bi bila deležna tolikšne medijske pozornosti, če ne bi sama ureditev galerije in njenih ostalih prostorov postala v nekem smislu »nadaljevanje novega prodora« slovenske arhitekture, ki ji je tako svojstven pečat dal že Plečnik. Ureditev teh po površini sicer skromnih prostorov je načrtoval občeudovalec mojstra Plečnika, njegov poznavalec in sploh zaslužen človek, da je Plečnika v zadnjem času spoznal bolje tudi ves zahodni za arhitekturo zainteresirani svet - dunajski rojak arhitekt Boris Podrecca s sodelavci. Arhitekt je prostore zasnoval kot sklop tematsko različno obdelanih prostorov - nevtralnogalerijo, leseno knjižnico v obliki rotonde (valja s kupolo), pisarno z motivom stebrišča in sobo z zaščeno diskretnostjo. Pripravljenost članov samih, da v treh letih z lastnim deležem zberejo

dovolj denarja, pripravljenost slavnega arhitekta, da svoj prispevek - načrte za vrhunsko arhitekturno in kulturno ureditev prostorov - svojim stanovskim kolegom podari, je prinesla staremu delu Ljubljane, na Židovski stezi 2, po vseh pravih revitalizacije imeniten objekt, ki s svojo pojavnostjo seva tudi v širši kulturni prostor. Prav gotovo ni naključje, da je le nekaj korakov od tod, na Trgu osvoboditve, arhitekt Podrecca načrtoval tudi obnovo bistroja in bara Platane - imenitnega arhitekturnega sožitja kamna, lesa in kovine.

Toda obiskovalci galerije DESSA prav gotovo ne bodo le občudovali notranjosti, pač pa bodo v galerijo zahajali še zaradi česa drugega: najbrž na prireditve, kot so razgovori o arhitekturi, kot jih je na napovedal direktor skupnosti arhitekt Andrej Hrausky, pa v knjižnico, kamor že sedaj prihaja redno okoli 20 tujih revij o arhitekturi, ter seveda na razstave. Prva je že na ogled in seveda namenjena letošnjim Plečnikovim nagra-

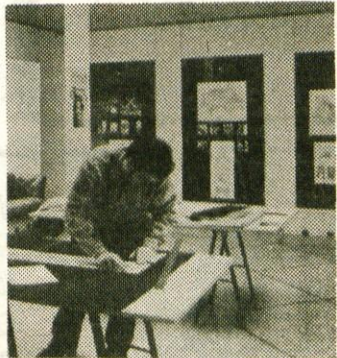
jencem, med načrtovanimi pa bo vsekakor zanimiva razstava o delu arhitekta Borisa Podrecca.

Plečnikovi nagrajenci

Arhitekt Janez Koželj je prejel Plečnikovo nagrado za stanovanjsko poslovni objekt na Poljanski cesti v Ljubljani ter za njegov širši prispevek k razvoju slovenske arhitekture, ki seže od grafičnega oblikovanja, preko arhitekturne teorije in publicistike ter pedagoškega dela do urbanizma. Hiša na Poljanski cesti je nekakšna sinteza Koželjevega dosedanjega dela. Zgrajba se s svojo strukturo in zunanostjo navezuje na mesto in na ta način odgovarja na vrsto prostorskih problemov svojega okolja.

Plečnikovo nagrado za leto 1988 je prejela tudi avtorska skupina arhitekt Andrej Kemr, slikar Tomaž Kržišnik in oblikovalec Miljenko Licul - za preureditev in obnovo gradu Tabor nad Laškim. V obrazložitvi nagrade je zapisano, da preureditev gra-

du pomeni kvaliteten spoj različnih umetnostnih zvrsti, ki predstavlja redkost v obravnavi sodobne arhitekture. Različni avtorji so, vsak na svojem področju, izhajali iz skupnega razumevanja problema, kako vpisati v relativno omejen prostorski okvir kulturno sporočilo visoke vrednosti. Nagradjeno delo predstavlja pomemben prispevek k iskanju možne interpretacije manj ohranjenih kulturno zgodovinskih spomenikov in k iskanju oblik njihove ponovne oživitve.

Plečnikovo priznanje pa je prejel mojster - ključavničar Jože Briški in sicer za izjemne kovaške in ključavničarske izdelke, ki jih je izdelal po predlogih arhitekta Jožeta Plečnika in njegove šole.

Plečnikovo priznanje so prejeli tudi izvajalci obrtniških del na prenovljenem gradu Tabor nad Laškim: Pohištvo Celje, Marmor Hotavlje in Kamnosežstvo Kuna- ver iz Ljubljane.

Lea Mencinger
slike: Franc Perdan

GOETHE IN ANTE PORTAS

Kranj - V nedeljo, 23. aprila, ob 20. uri bo v dvorani KS v Strazišču nastopil Teater ante portas s svojo večmedijsko predstavo Süsses heilige natur Johanna Wolfganga Goetheja. Predstavo bo obiskal selektor, zato je vstop brezplačen.

Razstava v Doliku

SLIKARSTVO BARV

Jesenice — Še do konca tega meseca je v jeseniškem Doliku na ogled razstava slik akademske slikarke Majde Lužar.

Slikarstvo Majde Lužar je prepojeno z barvo. Predmetni svet, ki ga slikarka vključuje v svoje kompozicijske zasnove, je le nosilec silovitih barvnih erupcij, ki ima svoje izhodišče v avtorični podrejenosti izrazito koloristični stilni kategoriji. V njenem slikarstvu je vse podrejeno barvi, telesa, ki jih slika, vizije, ki jih nemirno razpleta po platnu. Barva, ki trepeti na njenih platnih je izraz razgibanosti in nemira njene notranjosti. Tega nemira, ki se pojavlja v njenih slikarskih kompozicijah, ne morejo ukrotiti večkrat še tako statično zasnovane figure, prenaša se na ozadje slike, v dele telesa, v samo gradnjo slike ali v strukturo barvnih nanosov. Ob nemirnem valovanju barve postaja slikarska ploskev živa, izročena mamljivemu načinu zdaj mrzlih, zdaj toplih barvnih tonov.

Slikarkina simbolična moč barve prehaja preko njenih zgodnejših oblikovnih razsežnosti v čisto izpovednost, ko se mora njen ratio povsem podrediti nemalokrat nenadzorovanim ustvarjalnim impulzom, ki silijo k dejanjem in se skušajo za vsako ceno uveljaviti. Njeni slikarski roki ukazujejo neizprosni kazalci razpoloženja, čustev in podzavestnih hotenj. Nekdanja jasnost oblikovnega izraza se počasi zabrisuje, telesa tonejo v poplavi barvnega slepila, trdni obrisi razpadajo. Telo, rešeno materialne teže, sprosti nekdanjo zadrževano gibanje v novo kvaliteto, v dinamičen polet v območje zunaj meje probanja in časovno determinirane vsakdanjosti. Slikarkin ustvarjalni duh, ki se v svojih začetkih oklepa človeških dimenzij in v oprinjenih figurah išče odmeve lastne duševnosti, zdaj, odrešen vezi, hiti v zavetje kozmične brezmejnosti. Slika Rdeče telo se v svojem jemičem gibanju izmika zemeljskim zakonom, postaja breztežna, spremenjena v simbol človekovega neustavljivega hrepenenja.

Osnovo njenemu slikarstvu predstavlja figura, obdarjena z izrazito bogatim koloritom. Kasneje se njene figure vedno tesneje oglašajo s plaščem barvnega simbolizma. Dinamika v slikah se stopnjuje, oprijemljiva predmetnost se umika čistoči na moč barve oprtega notranjega izraza.

Cene Avguštin

IZBRANE NAJBOLJŠE PREDSTAVE

Jesenice - Pred mesecem dni je bilo v jeseniškem gledališču srečanje gorenjskih pionirskih gledaliških skupin. Zdaj so znane tudi odločitve selektorja, ki je izbral dve predstavi za nastop na republiškem srečanju, ki bo od 11. do 13. maja v Tolminu. Kot najbolj zanimivi predstavi sta bili po mnenju selektorja: predstava Peter Momljač avtorjev Fallade - Alidiča, s katero je nastopila dramska skupina Osnovne šole A. T. Linhart iz Radovljice. Druga najuspešnejša predstava je Pika Nogavička v izvedbi dramske skupine osnovne šole Krašnja pri Domžalah. Za pionirski tabor v Novem mestu, potekal bo od 15. do 18. junija, pa je bila izbrana predstava dramske skupine osnovne šole France Prešeren iz Kranja Noč, ko je posijalo sonce avtorice Vike Grobovšek.

M.

Zanimanje za lepo pisavo

PRIROČNIK ZA KALIGRAFIJO

Kranj - Čeprav pri kranjski Zvezi kulturnih organizacij že vrsto let pripravljajo najrazličnejše tečaje, pa tolikšnega zanimanja, kot ga je vzbudil tečaj za kaligrafijo - lepopisno pisavo, skorajda ni bilo pričakovati. V dveh letih, kolikor v gradu Kie-

selstein organizirajo te tečaje pod vodstvom akad. slikarja Milana Batiste, je za tečaj skoraj zmanjkovalo mest.

Ker je za te tečaje še zanimanje, literature pa ni na voljo, se je Milan Batista lotil priprave delovnega priročnika, ki ga je založila ZKO Kranj. Priročnik zajema zgodovinski pregled pisave - vse od rimske kapitale do renesančne kurzive. V njem je zajeta dinamika prostora in črke ter vizualni učinki in optični učinki črk. V obsežni skripti je priloženih vrsta najvažnejših primerov različnih pisav. Nekaj znanja o kaligrafiji sicer dobe dijaki srednje šole za oblikovanje, pa tudi na likovni akademiji, sicer pa je vsa literatura o kaligrafiji v tujih jezikih. Novi tečaj kaligrafije bo spet konec maja, točneje 23. maja v gradu Kieselstein.

L. M.

KULTURNI KOLEDAR

KRANJ - V galeriji Mestne hiše razstavlja *Mirna Pavlovec*. V galeriji Prešernove hiše razstavlja akad. slikarka *Jana Dolenc*, v kleti iste hiše pa *Jiri Kočica*. V razstaviščnih prostorih Gorenjskega muzeja v Tavčarjevi 43 so na ogled dela akad. slikarke *Vide Fakin*. V galeriji *Kavka* razstavlja tihožitja *Emilija Erbežnik* (mentor Savo Sovre).

V *cvetličarni Mak*, Titov trg 12, bo danes, v petek, ob 20. uri *literarni večer in otvoritev slikarske razstave Meri Primožič*. Večer pripravlja Iskrina literarna skupina. Sodeluje tudi kantavtor Bojan Rakovec.

V nedeljo, 23. aprila, ob 20. uri bo v kranjski župnijski cerkvi *orgelski koncert*, na katerem bo *Angela Tomanič* na orglah predstavila vse orgelske skladbe slovenskega skladatelja Antona Jobsta.

JESENICE - V galeriji Kosove graščine je na ogled razstava *Slovenski nemi film 1905 - 1938*.

RADOVLJICA - V Sivčevi hiši je na ogled razstava ilustracij akad. slikarja *Daniela Demšarja*.

V galeriji *Kamen* na Linhartovem trgu razstavlja vitraže oblikovalka *Lena Šajn*.

BEGUNJE - V galeriji Avsenik je odprta *prodajna razstava* slik Berberja, Jakca, Gasparija, Beneške šole, Planinc in vrsta mladih ustvarjalcev. Razstava je odprta vsak dan od 10. do 18. ure razen ponedeljka.

SKOFJA LOKA - V ponedeljek, 24. aprila, ob 19. uri bo v galeriji ZKO Knjižnica otvoritev *razstave kaligrafij Lucijana Bratusa* - upodobitev pesmi Branka Miklavca.

Zbirke Loškega muzeja so odprte vsak dan od 9. do 17. ure razen ponedeljka.

ŽELEZNICI - Danes, v petek, ob 19. uri odpirajo v galeriji Iskre Železniki razstavo slik *Vinka Hlebsa* iz Tržiča.

LJUBLJANA - V prostorih Slovenskega etnografskega muzeja sta na ogled razstavi Gornji senik v fotografiji in Kmečke hiše v Selah na Koroškem.

DOMŽALE - V dvorani Glasbene šole bo jutri, v soboto, ob 20. uri predstava *GALA* v izvedbi zagrebških dramskih igralcev Gorana Matovića in Perice Martinovića.

GLEDALIŠKA DELAVNICA

Kranj - Danes, v petek se v organizaciji Zveze kulturnih organizacij Gorenjske v gradu Kieselstein začena dvodnevni seminar za mentorje za gledališko dejavnost, za katerega se je že udomačilo ime gledališka delavnica. Udeleženci gledališke delavnice z vse Gorenjske bodo danes spoznavali jezikovne oblike in dramaturški »lok« otroške gledališke predstave. O tem bosta spregovorili Alenka Bole - Vrabec in Darka Čeh. Jutri, v soboto, pa je tema spoznavanja odrski gib v otroški predstavi; vodja te gledališke delavnice bo Mira Mejačević.

JUBILEJNI KONCERT

Žiri - Jutri, v soboto, ob 20. uri bo v kinodvorani DPD Svobode Žiri koncert ob 25. letnici Moškega pevskega zbora Alpina Žiri. Program, ki ga je pevski zbor pod vodstvom dirigenta Toneta Cadeža pripravil za to priložnost, obsega tako slovenske narodne in umetne pesmi kot tudi pesmi tujih avtorjev. Večer bo popestril tudi nastop sopranistke Alenke Mezek, ki bo ob klavirski spremljavi Irene Rakovec - Poljanšek zapela tri pesmi B. Ipavca, A. Vivaldija in W. A. Mozarta. Na prireditvi bodo podelili pevcem tudi priznanja, jubilate in občinstvo pa bo nagovoril direktor Alpine Bojan Starman. Prireditve bo povezoval dramski igralec Jože Logar.

DESETLETNICA NONETA

Kranj - Ob deseti obletnici delovanja prireja ženski nonet Tomo Zupan, ki ga vodi Marinka Mihelčič, koncert. Prireditve bo danes, v petek, ob 19.30 v dvorani kranjske Gimnazije. Večer bo popestril tudi nastop Okteta Jelovica, ki ga vodi prof. Slavko Mihelčič. Prireditve bo povezovala Simona Juvan.

Predstavljam

ZAPIS V SLIKI

V gorenjskih slikarskih krogih je Gaber Jensterle znano ime. Nase pa je opozoril tudi druge ljubitelje likovne umetnosti, ko je marca postavil svojo prvo samostojno razstavo. Predstavil se je v Zasipu pri Bledu, kjer živi.

Gaber Jensterle izhaja iz slikarske družine. Oče in brat Tonček sta v njem vzbudila zanimanje za slikarstvo. Pravila slikanja, razporeditev barv in kompozicijo motiva je začel spoznavati v Obrtni šoli v Kranju, pri prof. Bevcu. Delal je dopisno umetniško šolo v Amsterdamu in pozneje v Münchnu, ki pa je zaradi boleznii ni dokončal. Samota je njegov dominantni notranji imperativ.

»Sem samorastnik,« pravi Gaber Jensterle, »sam sem se dokopal do odgovorov na vsa vprašanja, nikoli niti nisem iskal nobenih možnosti ali posnemanja ali dodajanja. Umetnina je, ko dozori; za dobro sliko rabim eno leto in en teden in eno minuto. Nisem zrel umetnik, tudi se nisem sposoben sam oceniti. Praksa res utrjuje, zrelosti ne da. Moja inspiracija je želja po lepem. Kar sem predstavil v Zasipu, je moj začetek, šele moj dober dan.«

»Kaj pa druge umetnosti?«
»Čas mi kradejo filmi. Rad berem slovensko literaturo in Biblijo.«

Barbara Zupan

FESTIVAL AMATERSKEGA FILMA

Jesenice - Sinoči se je s slovesno otvoritvijo v Gledališču Tone- ta Čufarja začel letošnji 16. mednarodni festival amaterskega filma, na katerem sodelujejo avtorji iz šestnajstih držav. Danes, v petek, ob 16. uri bodo v gledališču predvajali izbrane filme, ki jih je za predvajanje na festivalu izbrala žirija; predstava bo tudi ob 20. uri. V soboto, ob 18. uri, pa bodo svečano razglasili najboljše filme in podelili nagrade.

ureja LEA MENCINGER

FERROIMPEX

nasproti trgovine Šparovec

DELOVNI ČAS:

8 - 12, 13 - 17, sobota zaprto

Aussenhandels-gesellschaft m.b.H

A - 9162 STRAU 72

Telefon: 9943/4227/38800
Telefax: 9943/4227/388023
Telex: 422753

GOVORIMO SLOVENSKO!

NOVO V NAŠI PONUDBI!

Individualni in skupinski sistem za sprejem satelitskih TV programov

SISTEM ZA INDIVIDUALNI SPREJEM:

1,8 dB max LNB, magnetni polarizator, satelitski sprejemnik na daljinsko vodenje (voden z mikroprocesorjem)
REKLAMNA CENA 999 DEM (brez davka)
visokokvalitetna 85 cm offset antena 300 DEM (brez davka)

avtomatski filmnet decoder 499 DEM (brez davka)

VRHUNSKA TEHNOLOGIJA - NIZKE CENE

MAZDA VERATSCHNIG

KOLESARSKI CENTER

tel. 9943/4227-2338

- originalni mazda nadomestni deli in dodatna oprema
- servis in popravilo
- gume za vse vrste avtomobilov
- kolesarski center ● navadna in športna kolesa + dodatna oprema
- BIANCHI športna kolesa
- velika izbira čelad za mopediste!

SPAR

SPAROVEC

SPAR - MARKT

tel.: 9943-4227-2349

Iz naše posebne ponudbe:

kava ALVORADA 49.90 ATS

mehčalec 4 lit. 24.90 ATS

olje 10 lit 125 ATS

riž z vedrom 5 kg 49.50 ATS

Fa milo za tuširanje 350 g 29.90 ATS

RADIO BUDILKA ELINO izvozna cena 216 ATS

VIDEO STAR KASETA 3 ure 59 ATS

VIDEO TDK KASETA 3 ure 79 ATS

VELIKA IZBIRA RADIOAPARATOV

centralno skladišče za ALVORADA kavo

ZELO UGODNA MENJAVA!

POSOJILNICA BANK

BOROVLE, 9170 FERLACH, Postgasse 4,
(za cerkvijo) TEL.: 9943-4227-3235

VAŠ PRVI BANČNI SERVIS V AVSTRIJI

- ugodna menjava
- anonimnost
- osebno svetovanje
- dobro obrestovanje
- most k mednarodnemu finančnemu tržišču kapitala

Vabimo vas tudi v našo podružnico v BRODEH ob Ljubeljski cesti (v stari gostilni Malle) Tel.: 9943-4227-3555

OGLASITE SE V DOMAČI BANKI - VESELI BOMO VAŠEGA OBISKA

GORENJSKA
KMETIJSKA
ZADRUGA

TZO NAKLO o. sub. o.

Prodamo večjo količino

KORUZNE SILAŽE

GKZ TZO NAKLO,
tel. 47-459DO GOSTINSTVO
LJUBLJANA
TOZD HOTEL ŠPIK

Objavlja javni natečaj in daje v najem naslednje poslovne prostore.

1. RESTAVRACIJA CAMP

2. LESENI KIOSK CAMP

Poslovne prostore bomo oddali najboljšemu ponudniku.
Informacije po tel. 88-445

KLIMATIČNO ZDRAVILIŠČE

»TONE ČUFAR«
DVORSKA VAS

Na osnovi sklepa zbora delavcev razpisujemo prosta dela in naloge

1. RAČUNOVODJA - TAJNIK

Pogoji:
srednja izobrazba
dveletne delovne izkušnje v računovodstvu
S stanovanjem ne razpolagamo.

Kandidati naj prijave z dokazili o izobrazbi pošljejo v 8 dneh po objavi razpisa na naslov Klimatično zdravilišče »Tone Čufar«, Dvorska vas 37, 64275 Begunje na Gorenjskem

KINOPODJETJE RADOVLJICA

RAZPISUJE

oddajo pritličnih poslovnih prostorov v najem za določen čas na Bledu, Rikljevca 19

Namen: drobna proizvodna dejavnost

Površina: 80 m²

Ogled: po dogovoru na tel.: 75-308 od 18. do 19. ure v petek, 21. 4. 1989.

Splošni in posebni pogoji se določijo s pogodbo, ki jo je dolžan skleniti najemodajalec pred uporabo prostora.

HTP BLED
TOZD TURIZEM IN REKREACIJA
Cesta svobode 13
BLED

Razpisuje javno dražbo osnovnih sredstev

1. ZASTAVA KOMBI 435 F, letnik 1979, vozen, izklicna cena 5.000.000 din

2. REGISTRARSKA BLAGAJNA UNIS, izklicna cena 4.000.000 din

Stroške prepisa in prometni davek (za avto) plača kupec. Varščina za omenjeno osnovno sredstvo znaša 20 % izklicne cene.

Javna dražba bo v sredo 26. aprila 1989, ob 12. uri pri Športni dvorani Bled.

V ŠKOFJI LOKI, NA
MESTNEM TRGU 24,
BOMO 24. APRILA
OB 17. URI ODPRLI
DELIKATESNO
TRGOVINO »TRAVA«
VABLJENI!SITAR
TRGOVINA
SREČO SITAR dipl. ing.
RADOVLJICA, KRANJSKA 2
TEL. 064/75-585
(Grajski dvor)

Odpri smo novo trgovino z izdelki domače in umetne obrti, izdelki iz stekla uporabno in okrasno keramiko, lesno galanterijo, darilno kozmetiko, spominki!

Se priporočamo!

SALON ARK
tel. 065/71-855

Prvi smo bili in še vedno smo edini, ki prodajamo pohištvo po načelu STARO ZA NOVO

LESNA INDUSTRIJA IDRIJA

Sergej Nikitič Hruščov

UPOKOJENEC ZVEZNEGA RAZREDA

Prevedla S. P. in E. T.

Teden se je končal. V soboto zvečer so kot po navadi, vsi odšli na dačo. Življenje je teklo po davno utečenem običajnem ritualu: v nedeljo zjutraj zajtrk, oče je pregledal časopise, označil članke, ki so ga zanimali in šel na sprehod.

Spet sva se sprehajala v dvoje. Oče je rad hodil po gozdni poti vzdolž ograje dače — njena dolžina je blizu dva kilometra, brez večjih vzponov. V zadnjem času jih je začel čuti. Njegovih sedemdeset let se je poznalo.

Steza se je vijugala skozi gost borov gozd in jaz sem ves čas izbiral pravi trenutek, odlašajoč z začetkom pogovora. Prišla sva do vrat v ograji, skozi katera je bilo mogoče oditi na ono stran ograje na jaso v dolini Moskve — reke. Ko smo se vselili v to dačo, je bila jasa zarasla z gosto zeleno travo. Oče je jaso uredil za obdelovanje. Neko leto

so tu sejali čumizo. (Čumiza = Echinocloa frumentacea, žito podobno proso), potem pa se je jasa napolnila z gredicami različnih sort koruze. Oče je na dačo vodil svoje kolege in jim navdušeno razlagal o posebnostih gojenja vsake sorte.

Sedaj je bila jasa razkopana. Povsod so ležali betonski stebri, žlebovi, cevi. Poljedelska delegacija je pripeljala iz Francije novost — namakalni sistem, pri katerem je voda tekla po betonskih žlebovih, postavljenih na stebrih nad zemljo. Očetu je bilo to zelo všeč: voda se ne izgublja v zemlji in kanali ne jemljejo zemlje za setev. Ogled se je za to novost in se odločil, da jo preizkusi pri sebi na dači. Rečeno, storjeno. Bil je izdan nalog in čez teden dni so se pojavili gradbeniki. Jasa se je spremenila v gradbišče.

Hodila sva po robu gozda in oče se je z zadovoljstvom razgledoval po narejenem. Že je videl ravne vrste žlebov, dvignjene poldrugi meter nad

zemljo in napolnjene s tiho žuborečo vodo. Skozi merilne odprtine se za vsako gredico odmerja potrebna količina vode za zalivanje, ne več ne manj, in brez izgub.

Ko sva obhodila jaso, sva se vrnila nazaj. Neprijetnega razgovora ni bilo mogoče še naprej prelagati, sprehod se je bližal koncu. Sedaj se bo, ko se bo vrnil na dačo, oče lotil spisov, potem bo kosilo, in kar je glavno, okoli njega bodo ljudje, jaz pa nisem želel začeti tega pogovora pred pričami.

»Veš,« sem začel, »zgodilo se je nekaj čudnega. Dolžan sem ti o tem povedati. Morda je nesmisel, a nimam pravice molčati.« Potem sem na kratko povedal o čudnem telefonskem klicu in srečanju z Goljukovom. Oče me je molče poslušal. Sredi pripovedovanja sva prišla do vrat, ki so vodila proti hiši. Za trenutek se je obotavljal, potem pa se je obrnil nazaj proti jasi.

Končal sem svojo pripoved in umolknil. »Prav si storil, da si mi povedal,« je oče na koncu prekinil molk.

Naredila sva še nekaj korakov.

»Ponovi, koga je omenjal ta človek,« me je prosil.

»Ignjatov, Podgorni, Brežnjev, Šeljepin,« sem se jel spominjati, trudeč se, da bi bil kar najbolj natančen.

Oče se je zamislil.

»Ne, neverjetno, Brežnjev, Podgorni, Šeljepin — to so popolnoma različni ljudje. To ne more biti,« je zamisljeno govoril. »Ignjatov, to je mogoče.

Zelo je nezadovoljen in nasploh je slab človek. A kaj more on imeti skupnega z drugimi?»

Od mene ni pričakoval odgovora. Jaz sem izpolnil svojo dolžnost — drugo je bilo izven moje pristojnosti.

Spet sva se vrnila k dači. Šla sva molče. Šele pred hišo me je vprašal:

»Ali si s kom govoril o svojem srečanju?»

»Seveda ne! Kako je mogoče blebetati o tem?»

»Pravilno,« se je strinjal, »nikomur se govori.«

K tej zadevi se nisva več vračala.

V ponedeljek sem prvič po bolezni šel na delo.

Zaradi množice novic o tem, kar se je dogajalo na poligonu sem povsem pozabil na Goljukova.

Zvečer, ko se je oče vrnil iz Kremļa, sem že bil doma. Videl sem avto, ki je pripeljal, in mu šel naproti.

Oče je, nadaljujoč včerajšnji razgovor, takoj začel brez uvoda:

»Vse kaže, da je to, o čemer si govoril, nesmisel. Mikojan in jaz sva skupaj z Podgornim odhajala iz ministrskega sveta in v nekaj besedah sem jima obnovil tvojo zgodbo. Podgorni se mi je kratko malo posmehnil: »Kako ste sploh mogli pomisliti na kaj takega, Nikita Sergejevič?« — tako je dobesedno rekel.

Srce mi je zastalo. Samo še tega se je manjkalo: nakopati si sovražnika na ravni člana prezidija CK. Ker, če je vse to nesmisel, mi Podgorni, pa tudi ostali, ki jim o tem gotovo ne bo pozabil povedati, ne bodo nikoli oprostili. Vse, kar sem povedal, je mogoče smatrati kot provokacijo nasproti njim.

TV SPORED

PETEK

21. aprila

10.00 Video strani
10.10 TV mozaik
11.00 Alpe Jadran
11.30 J. A. Lacour: Kajnov nasmeš, francoska nadaljevanka
12.25 Video strani
16.20 Video strani
16.25 Propagandna oddaja
16.30 TV dnevnik 1
16.45 Tednik, ponovitev
17.35 Alpe Jadran
18.05 Propagandna oddaja, Video strani, Spored za otroke in mlade
18.30 Safari, češkoslovaška nadaljevanka
19.00 Risanka
19.10 TV okno
19.14 Naše akcije
19.24 Propagandna oddaja
19.30 TV dnevnik 2
19.55 Vreme
20.05 Podvodna odkritja, angleška dokumentarna serija
20.55 Propagandna oddaja
21.00 Detektiva iz Miami, ameriška nanizanka
21.50 TV dnevnik 3
22.00 Moški z Mallorce, švedski film
23.45 Video strani
II. program TV Ljubljana
15.50 Stockholm: SP v hokeju na ledu — SZ: ČSSR, prenos
18.15 Satelitski programi — poskusni prenos
19.00 Domači ansambli: Prerod is Ptuj
19.30 TV dnevnik
19.55 Propagandna oddaja
20.00 TV abnoma
22.00 En avtor, en film, oddaja za TV Beograd
22.20 Satelitski programi — poskusni prenos
TV Zagreb I. program
8.15 Poročila
8.20 TV koledar
8.30 Oddaja za otroke
9.00 TV v šoli
10.30 Poročila
10.35 TV v šoli
12.30 Poročila
12.40 Prezri ste — pogledite
15.15 Nočni program, ponovitev
17.15 TV dnevnik 1
17.35 Oddaja za otroke
18.05 Številke in črke: Kviz
18.25 Narodna glasba
19.10 Vreme
19.15 Risanka
19.30 TV dnevnik 2
20.00 Detektiva iz Miami, ameriška nanizanka
20.55 Večer v klubu, zabavnoglasbena oddaja
21.40 TV dnevnik 3
21.45 Oddaja o kulturi

SOBOTA

22. aprila:

8.00 Video strani
8.10 Otroška matineja:
Radovedni Taček: Ogenj
8.30 Lonček, kuhaj: Omleta s školjkami
8.35 Periskop: Gasilci
9.30 Otroci glasbe, ameriška zabavnoglasbena oddaja
9.55 Sozvezdje bele murve, oddaja TV Beograd
10.25 Naša pesem
10.55 Izbor tedenske programske tvornosti
11.35 Video strani
15.30 Video strani
15.40 Videogodba, ponovitev
16.25 Video strani
16.30 TV dnevnik 1
16.45 ZBIS: J. Ribičič: Nana, mala opica, 3. del oddaje za otroke
17.00 General, ameriški mladinski film
18.30 Naš edini svet: Velike in majhne ribe, angleška dokumentarna serija
19.05 Risanka
19.20 TV okno
19.24 Propagandna oddaja
19.30 TV dnevnik 2
19.55 Vreme
19.59 Naš utrip
20.15 Propagandna oddaja
20.20 Žrebanje 3 x 3
20.30 J. Michael: Prevare, ameriška nadaljevanka
21.20 Propagandna oddaja
21.25 Ex libris
22.55 TV dnevnik 3
23.05 Prepovedano, ameriški film
0.40 Video strani
II. program TV Ljubljana
16.00 Satelitski programi — Poskusni prenos
18.00 Beograjska pomlad, posnetek
19.00 Kako biti skupaj, oddaja TV Novi Sad
19.30 TV dnevnik
20.10 Stockholm: SP v hokeju na ledu — Kanada: SZ, vključitev v prenos
22.00 Filmske uspešnice: Tiho, tiho, draga Charlotte, ameriški film
0.10 Satelitski prigrimi — Poskusni prenos
I. program TV Zagreb
8.50 TV koledar
9.00 Izobraževalni program
9.35 Življenje v pesku
11.00 Prezri ste — pogledite
14.30 Sedem TV dni
15.45 TV dnevnik 1
17.10 Risanka
17.30 Kiklop, ponovitev TV nadaljevanke
18.30 Med nami, oddaja o kulturi
19.15 Risanka

NEDELJA

23. aprila:

9.20 Video strani; Otroška matineja
9.30 Živ žav
10.15 Safari, češkoslovaška nadaljevanka
10.45 J. Michael: Prevare, ponovitev ameriške nadaljevanke
11.30 Videomeh
12.00 Kmetijska oddaja TV Zagreb
13.00 Video strani
13.15 Mladi Charlie Chaplin
14.10 Novi fosili, zabavnoglasbena oddaja TV Zagreb
14.50 Zgodba brez konca, dokumentarna oddaja
15.10 Kakor strup, češkoslovaški film
16.25 Video strani
16.30 TV dnevnik 1
16.45 Tiho, tiho, draga Charlotte, ponovitev ameriškega filma
18.52 Risanka
18.55 EP, video strani
19.00 TV mernik
19.15 TV okno
19.24 Propagandna oddaja
19.30 TV dnevnik 2
19.55 Vreme
19.59 Zrcalo tedna
20.15 Propagandna oddaja
20.20 Jiri Sequens: Bronasti vijak, TV nadaljevanka
21.40 Propagandna oddaja
21.45 Zdravo
22.25 Video strani
II. program TV Ljubljana
10.00 Danes za jutri, oddaja TV Zagreb
13.00 Športno popoldne
19.30 TV dnevnik
19.55 Propagandna oddaja
20.05 Cousteaujevo ponovno odkritje sveta, angleška dokumentarna serija
20.50 Dokumentarec meseca: Zeleno, ki te ljubim zeleno
21.35 Mali koncert: Slovenski glasbeni dnevi
21.50 Športni pregled
22.35 Satelitski programi — poskusni prenos
TV Zagreb I. program
9.20 Poročila
9.30 Otroška matineja
11.00 Kmetijska oddaja
12.00 Po brežkončnosti sveta: Azija, izobraževalna oddaja
12.30 Izobraževalni program
13.00 J. Dietl: Visoko sedlo, češkoslovaška nadaljevanka
14.05 Nedeljsko popoldne
16.45 »Englisch in Konavljem«, reportaža
17.25 Najlepša noč, španski film
18.45 He — man in gospodarji

vesolja, risanka
19.10 TV sreča
19.30 TV dnevnik
20.00 Jiri Sequens: Bronasti vijak, TV nadaljevanka
21.25 Ele o Boto, brazilski film
23.00 TV dnevnik
23.20 Nočni program
01.20 Poročila
PONEDELJEK
24. aprila:

10.00 Video strani
10.10 Utrip
10.25 Zrcalo tedna
10.40 TV mernik
10.55 Oči kritike
11.15 Zakaj ste me obsodili na življenje?, ameriški film
13.20 Video strani
16.20 Video strani
16.30 TV dnevnik 1
16.45 Utrip
17.00 Zrcalo tedna
17.15 Oči kritike
18.15 Video strani
18.20 Spored za otroke in mlade
18.20 Radovedni Taček: Hrana
18.35 Sozvezdje bele murve, oddaja TV Beograd
19.05 Risanka
19.15 TV okno
19.24 Propagandna oddaja
19.30 TV dnevnik 2
19.55 Vreme
19.59 Propagandna oddaja
20.05 R. Kettner — R. Engel: Pet nas je, nemška drama
21.25 Propagandna oddaja
21.50 TV dnevnik 3
22.30 Osmi dan
23.10 Video strani
II. program TV Ljubljana
15.50 Stockholm: SP v hokeju na ledu
ČSSR: KANADA, prenos
18.15 Svet športa
19.30 TV dnevnik 2
19.55 Propagandna oddaja
20.05 Zarišče
20.35 Po sledeh napredka
21.05 »Tigra« Rockovska nagrada 88
21.50 Če se razumemo... Ris in soborci, dokumentarna oddaja
22.30 Satelitski programi
TV Zagreb I. program
8.15 Poročila
8.20 TV koledar
8.30 Oddaja za otroke
9.00 TV v šoli
10.30 Poročila
10.35 TV v šoli
12.40 Prezri ste — pogledite
15.15 Nočni program, ponovitev
17.15 TV dnevnik 1
17.35 Religije sveta, izobraževalna oddaja
18.05 Številke in črke, kviz
18.20 Dokumentarna oddaja
19.15 Risanka
19.30 TV dnevnik 2

20.00 Razbita vaza, TV drama
21.05 Resna glasba
21.50 TV dnevnik 3
22.10 Nočni program
0.10 Poročila
TOREK
25. aprila:

10.00 Video strani
10.10 TV mozaik
10.10 Šolska TV
11.10 Angleščina, 8. lekcija
11.35 Video strani
16.20 Video strani
16.30 TV dnevnik 1
16.45 TV Mozaik, šolska TV, ponovitev
17.50 Video strani, Spored za otroke in mlade
18.00 Ex libris
19.05 Risanka
19.15 TV okno
19.20 Dobro je vedeti
19.24 Propagandna oddaja
19.30 TV dnevnik 2
19.55 Vreme
19.59 Propagandna oddaja
20.05 B. Taylor Bradford: Naslednica, angleška nadaljevanka
20.55 Propagandna oddaja
21.00 Mednarodna obzora
21.40 G. Gershwin: Amerikanec v Parizu
21.55 J. Massenet: Thais, balet
22.05 TV dnevnik 3
22.00 TV most LJ — BG
23.45 Video strani
II. program TV Ljubljana
17.00 Satelitski programi — poskusni prenos
18.00 Beograjski TV program
18.45 Ropot
19.30 TV dnevnik
19.55 Propagandna oddaja
20.00 Žrebanje lota
20.05 Zarišče
20.35 Končnica DP v košarki
21.30 Umetniški večer
22.40 Zarota, slovenski film
23.50 Poročilo s kongresa ZK ČG
TV Zagreb I. program
8.15 Poročila
8.20 TV koledar
8.30 Oddaja za otroke
9.00 TV v šoli
10.30 Poročila
10.35 TV v šoli
12.40 Prezri ste — pogledite
15.15 Nočni program, ponovitev
17.15 TV dnevnik 1
17.35 Mali svet, oddaja za otroke
18.05 Številke in črke, kviz
18.25 Znanstveni grafiti
19.10 Vreme
19.15 Risanka
19.30 TV dnevnik 2
20.00 Žrebanje lota
20.05 Objube, ameriški film
21.40 TV dnevnik 3
22.00 Poročilo s kongresa ZKČG

22.15 Teme in dileme, kontaktni magazin
23.45 Poročila
23.50 Satelitski program
SREDA
26. aprila:

10.00 Video strani
10.10 TV mozaik
10.55 Osmi dan
11.30 Video strani
12.25 Video strani
16.30 TV dnevnik 1
16.45 TV mozaik
17.25 Video strani
18.30 Spored za otroke in mlade
17.55 Obletnica ustanovitve OF slovenskega naroda, Slovensna seja RK SZDL, neposredni prenos
18.55 ZBIS: J. Ribičič: Nana, mala opica
19.05 Risanka
19.15 TV okno
19.20 Dobro je vedeti
19.24 Propagandna oddaja
19.30 TV dnevnik 2
19.55 Vreme
19.59 Propagandna oddaja
20.05 Film tedna
Polje rdečega trsa, kitajski film
21.35 Propagandna oddaja
21.40 Vizualizacija
21.55 TV dnevnik 3
22.05 Svet poroč
23.05 Video strani
II. program TV Ljubljana
17.00 Satelitski programi — poskusni prenos
18.30 Regionalni programi TV Ljubljana — studio Maribor
19.00 Večni mir, dokumentarna oddaja
19.30 TV dnevnik
19.55 Propagandna oddaja
20.05 Zarišče, aktualna oddaja
20.33 Športna sredo
23.00 Poročilo s kongresom ZK ČG
TV Zagreb I. program
8.20 Poročila
8.25 TV koledar
8.35 Superbabica, angleška nadaljevanka za otroke
9.00 TV v šoli
10.30 Poročila
10.35 TV v šoli
12.30 Poročila
12.40 Prezri ste — pogledite
16.15 Mojstri glasbene delavnice
16.45 Ljudje pripovedujejo, izobraževalna odd.
17.15 TV dnevnik
17.35 Superbabica, angleška nad. za otroke
18.15 Številke in črke, kviz
18.25 Dokumentarni program
19.10 Vreme
19.15 Risanka
19.30 TV dnevnik 2
20.00 Ghiblje slike: Ob 1000 letnici rojstva Charlieja Chaplina
22.00 TV dnevnik 3
22.20 Poročilo s kongresa ZK ČG
0.35 Poročila

ČETRTEK
20. aprila:

10.00 Video strani
10.10 Bolnica Franja, oddaja za otroke
10.30 Denijevo jajce, avstralski kratki film
11.00 Imel sem ptičico...
11.30 9.B. Kanadski mladinski film
13.05 Video strani
16.20 Video strani, propagandna oddaja
16.30 TV dnevnik 1
16.45 Akcija, slovenski film
18.00 Video strani
18.05 Spored za otroke in mlade
19.05 Risanka
19.15 TV okno
19.20 Dobro je vedeti
19.24 Propagandna oddaja
19.30 TV dnevnik 2
19.55 Vreme
19.59 Propagandna oddaja
20.05 Recital Irene Grafenauer v Smeltu, prenos
22.05 Propagandna oddaja
22.10 J. A. Lacour: Kajnov nasmeš, francoska nadaljevanka
23.05 Retrospektiva jugoslovanskega filma
Večerni zvonovi
0.1.25 Video strani
II. program TV Ljubljana
15.50 Stockholm: SP v hokeju na ledu, prenos
18.15 SP v streljanju z zračno puško, posnetek iz Sarajeva
18.55 Čas, ki živi
19.30 TV dnevnik
19.55 Propagandna oddaja
20.05 Zarišče, aktualna oddaja
20.35 Mali koncert: godalni kvartet
20.45 Priljubljeno tišini
21.25 SP v hokeju na ledu, posnetek iz Stockholma
22.10 Satelitski programi — poskusni prenos
TV Zagreb I. program
9.00 TV v šoli
10.30 Poročila
10.35 TV v šoli
12.30 Poročila
12.40 Prezri ste — pogledite
15.50 Nočni program, ponovitev
17.10 TV dnevnik 1
17.30 Ničče kakor jaz, oddaja za otroke
18.00 Številke in črke, kviz
18.20 Zakonska pravila, ameriška nadaljevanka
19.10 Vreme
19.15 Risanka
19.30 TV dnevnik 2
20.00 Panorama, politični magazin
21.05 Disco folk, zabavna oddaja
21.50 TV dnevnik 3
22.10 SP v jadrnanju, reportaža iz Rovinja
22.40 Nočni program

RADIO

PETEK, 21. aprila:

Prvi program
4.30-8.00 Jutranji program - glasba - 5.50 Rekreacija - 6.50 Dobro jutro, otroci - 8.05 Radijska šola za nižjo stopnjo - 11.05 Za starejše občane - 12.00 Poročila - na današnji dan - 12.30 Kmetijski nasveti - 12.40 Domača glasba - 14.05 Gremo v kino - 15.30 Dogodki in odmevi - 15.55 Zabavna glasba - 16.00 Od melodije do melodije + EP - 17.00 Studio ob 17.00 in glasba - 18.05 Vodomet melodij - 19.00 Radijski dnevnik - 19.35 Lahko noč, otroci - 19.45 Z ansambli Art van damme - 20.30-23.00 Slovanecem po svetu - 23.05 Literarni nočno - Dane Zajc: Požgana Trava - 23.15-4.30 Nočni program - glasba

SOBOTA, 22. aprila:

Prvi program
4.30-8.00 Jutranji program, glasba - 5.00 Poročila in Dnevnik koledar - 5.50 Rekreacija - 6.50 Dobro jutro, otroci - 8.05 Pionirski tednik - 9.05 Jezikovni pogovori - 10.05 Kulturna panorama - 11.05 Prizma optimizma - 12.10

Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 14.00 Poročila - 14.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 14.40 Radijski Merkurček + EP - 15.15 Radio danes, radio jutri - 15.30 Dogodki in odmevi - 15.55 Zabavna glasba - 16.00 Od melodije do melodije + EP - 17.00 Tedenski aktualni mozaik - 18.05 Znano in priljubljeno - 19.30 Obvestila in zabavna glasba - 19.45 Z ansambli Laurindo Almeida - 20.00 Koncert iz naših krajev - 22.00 Zrcalo dneva - 22.30 Večeri slovenskih skladateljev zabavne glasbe - naši poustvarjalci - 23.05 Literarni nočno - Rudi Miškot: Pesmi - 23.15-5.00 Nočni program - glasba

NEDELJA, 23. aprila:

Prvi program
5.00-8.00 Jutranji program, glasba - 8.00 Poročila - 8.05 Radijska igra za otroke - Medvedka s pentlo - 9.05 Še pomnite, tovariši - 10.05 Nedeljska matineja - 10.35 Nedeljska reportaža - 11.03-16.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 16.00 Lojtrca domačih - 17.00 Poročila - 17.30 Humoreska tega tedna - Franz Hiesel: Elzica moja - 18.05 Prikljubljene operne melodije - 19.00 Radijski dnevnik - 19.35 Lahko noč, otroci - 20.00-22.00 V nedeljo zvečer - 22.00 Zrcalo

dneva - 23.05 Literarni nočno - Yusuf Idriš: Pogrebni obred - 23.15-04.30 Nočni program, glasba

PONEDELJEK, 24. aprila:

Prvi program
4.30-8.00 Jutranji program, glasba - 6.00 Poročila - 7.00 Druga jutranja kronika - 8.05 Glasbena lepljenka - 10.00 Dopoldanski dnevnik: Informacije, gospodarstvo, glasba - 11.05 Izbrali smo... Händla, Denzija in Haydna - 12.00 Poročila - Na današnji dan - 12.10 Minute z ansambli Jožeta Privška - 12.30 Kmetijski nasveti - 14.02 Za mlade radovedne - 14.20 Mladi na glasbenih revijah in tekmovalnih - 15.15 Radio danes, radio jutri - 15.30 Dogodki in odmevi - 15.55 Zabavna glasba - 17.00 Studio ob 17. in glasba - 18.00 Poročila - 18.05 Pihalne godbe vam igrajo - 18.25 Zvočni signali - 19.35 Lahko noč, otroci - 20.00 Sotočja (prenos iz studija Radia Maribor) - 21.05 Zaplešite z nami - 23.05 Literarni nočno - Vida Mokrin - Pauer: Mik - 23.15-4.30 Nočni program, glasba

TOREK, 25. aprila:

Prvi program
4.30-8.00 Jutranji program, glasba - 8.05 Radijska šola za srednjo stopnjo - 10.00 Dopoldanski

dnevnik: Informacije, gospodarstvo, glasba - 11.05 Človek in zdravje - 12.10 Pojemo in godemo - 12.30 Kmetijski nasveti - 13.30 Čestitke poslušalcev - 14.02 Znanje za jutri - 17.00 Studio ob 17. in glasba - 18.05 Za ljubitelje lahke glasbe - 19.35 Lahko noč, otroci - 19.45 Z instrumentalnimi ansambli - 20.00 Slovenska zemlja v pesmi in besedi - 20.35 Odkočno deska - 22.00 Zrcalo dneva - 23.05 Literarni nočno - Dragotin Kette: Pesmi - 23.15-4.30 Nočni program, glasba

SREDA, 26. aprila:

Prvi program
4.30-8.00 Jutranji program, glasba - 8.05 Za knjižne molje - 9.05 Glasbena matineja - 10.00 Dopoldanski dnevnik: informacije, gospodarstvo, glasba - 11.05 Oddaja o SLO - 12.10 Pojemo in godemo - 14.05 Mehurčki - 15.55 Zabavna glasba - 17.00 Studio ob 17. in glasba - 18.05 Minute za jazz - 18.30 Na ljudsko temo - 19.00 Radijski dnevnik - 19.35 Lahko noč, otroci - 20.00 Zborovska glasba po želji poslušalcev - 21.05 S knjižne trga - 23.05 Literarni nočno - Peter Levec: Zeleni val - 23.15-4.30 Nočni program - glasba

ČETRTEK, 27. aprila:

Prvi program
4.30-8.00 Jutranji program, glasba - 5.50 Rekreacija - 6.50 Dobro jutro, otroci - 8.05 Radijska šola za višjo stopnjo - 9.05 Glasbena matineja - 12.00 Poročila - Na današnji dan - 12.30 Kmetijski nasveti - 12.40 Domača glasba - 14.05 Jezikovna oddaja - 14.25 Iz glasbene tradicije jugoslovanskih narodov in narodnosti - 15.15 Radio danes, radio jutri - 15.30 Dogodki in odmevi - 15.55 Zabavna glasba - 18.05 Minute z novimi posnetki Greentown jazz bandom - 18.30 Zborovska glasba - 19.35 Lahko noč, otroci - 19.45 Z ansambli - 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napetov - 21.05 Literarni večer - Karel Grabeljšek - balada o starem Korenu in njegovem sinu - 22.20 Iz naših sporedov - 23.05 Literarni nočno - Ivan Minatti: Veter poje - 23.15-4.30 Nočni program, glasba

Radio triglav jesenice

PETEK, 21. aprila:

16.00 Pričetek programa - 16.05 Pregled kulturnih in športnih dogodkov ob koncu tedna - 16.30 Domače novice - 16.45 Minuta za varčevanje z energijo - 17.00 Kamen spotike

SOBOTA, 22. aprila:

16.00 Obvestila - 16.30 Domače novice - 16.45 Minuta za varčevanje z energijo - 16.47 Šparovček radia triglav, zabavna glasbena oddaja, 17.45 Obvestila - 18.00 Čestitke poslušalcev in obvestila in EP - 19.55 Zaključek programa

NEDELJA, 23. aprila:

11.00 Mi pa nismo se uklonili - 11.30 Obvestila - 12.00 Nedeljsko popoldne - vmes čestitke poslušalcev, Minuta za varčevanje z energijo in EP

PONEDELJEK, 24. aprila:

16.00 Obvestila - 16.30 Domače novice - 16.45 Minuta za varčevanje z energijo - 17.00 Aktualno - 18.00 Čestitke poslušalcev in EP - 18.15 Športni pregled - 18.40 Minute za resno glasbo - 18.55 Pregled dogodkov jutrišnjega dne in zaključek programa

TOREK, 25. aprila:

16.00 Obvestila - 16.30 Domače novice - 16.45 Minuta za varčevanje z energijo - 17.00 Reklamo - 17.30 S čajem ob pol šestih - 18.00 Čestitke poslušalcev in EP - 18.40 Novosti iz zabavne glasbe - 18.55 Pregled dogodkov jutrišnjega dne in zaključek programa

SREDA, 26. aprila:

16.00 Obvestila - 16.30 Domače novice - 16.45 Minuta za varčevanje z energijo - 17.00 Aktualno - 18.00 Čestitke poslušalcev in EP - 18.35 Novice iz narodnozabavne glasbe - 18.55 Pregled dogodkov jutrišnjega dne in zaključek programa

ČETRTEK, 27. aprila:

16.00 Obvestila - 16.30 Domače novice - 16.45 Minuta za varčevanje z energijo - 17.00 Kako se v Kranjski gori pripravljajo na letno turistično sezono - 17.45 Obvestila - 18.00 Čestitke poslušalcev in EP - 18.35 Vedno zelene melodije - 18.55 Pregled dogodkov jutrišnjega dne in zaključek programa

KINO

KRANJ CENTER

21. april: amer. policij thriller PRESIDIO ob 16, 18. in 20. uri, 22. april: amer. policij. thriller PRESIDIO ob 16, 18. in 20. uri, angl. krim film KURIR ob 22. uri, 23. april: amer. policij. film PRESIDIO ob 15, 17. in 19. uri, amer. akcij. film WALL STREET ob 21. uri, 24. april: angl. vojni film KURIR ob 16, 18. in 20. uri, amer. trda erotika VOYAGER ob 20. uri, 25. april: angl. vojni film KURIR ob 16, 18. in 20. uri, amer. trda erotika VOYAGER ob 20. uri, 26. april: amer. komedija TRIJE MOŠKI IN DOJENČEK ob 16, 18. in 20. uri, amer. trda erotika VOYAGER ob 20. uri, 27. april: amer. komedija TRIJE MOŠKI IN DOJENČEK ob 16, 18. in 20. uri, amer. trda erotika VOYAGER ob 20. uri, 28. april: amer. komedija TRIJE MOŠKI IN DOJENČEK ob 16, 18. in 20. uri, amer. trda erotika VOYAGER ob 20. uri, 29. april: amer. komedija TRIJE MOŠKI IN DOJENČEK ob 16, 18. in 20. uri, amer. trda erotika VOYAGER ob 20. uri, 30. april: amer. komedija TRIJE MOŠKI IN DOJENČEK ob 16, 18. in 20. uri, amer. trda erotika VOYAGER ob 20. uri, 1. maj: amer. komedija TRIJE MOŠKI IN DOJENČEK ob 16, 18. in 20. uri, amer. trda erotika VOYAGER ob 20. uri, 2. maj: amer. komedija TRIJE MOŠKI IN DOJENČEK ob 16, 18. in 20. uri, amer. trda erotika VOYAGER ob 20. uri, 3. maj: amer. komedija TRIJE MOŠKI IN DOJENČEK ob 16, 18. in 20. uri, amer. trda erotika VOYAGER ob 20. uri, 4. maj: amer. komedija TRIJE MOŠKI IN DOJENČEK ob 16, 18. in 20. uri, amer. trda erotika VOYAGER ob 20. uri, 5. maj: amer. komedija TRIJE MOŠKI IN DOJENČEK ob 16, 18. in 20. uri, amer. trda erotika VOYAGER ob 20. uri, 6. maj: amer. komedija TRIJE MOŠKI IN DOJENČEK ob 16, 18. in 20. uri, amer. trda erotika VOYAGER ob 20. uri, 7. maj: amer. komedija TRIJE MOŠKI IN DOJENČEK ob 16, 18. in 20. uri, amer. trda erotika VOYAGER ob 20. uri, 8. maj: amer. komedija TRIJE MOŠKI IN DOJENČEK ob 16, 18. in 20. uri, amer. trda erotika VOYAGER ob 20. uri, 9. maj: amer. komedija TRIJE MOŠKI IN DOJENČEK ob 16, 18. in 20. uri, amer. trda erotika VOYAGER ob 20. uri, 10. maj: amer. komedija TRIJE MOŠKI IN DOJENČEK ob 16, 18. in 20. uri, amer. trda erotika VOYAGER ob 20. uri, 11. maj: amer. komedija TRIJE MOŠKI IN DOJENČEK ob 16, 18. in 20. uri, amer. trda erotika VOYAGER ob 20. uri, 12. maj: amer. komedija TRIJE MOŠKI IN DOJENČEK ob 16, 18. in 20. uri, amer. trda erotika VOYAGER ob 20. uri, 13. maj: amer. komedija TRIJE MOŠKI IN DOJENČEK ob 16, 18. in 20. uri, amer. trda erotika VOYAGER ob 20. uri, 14. maj: amer. komedija TRIJE MOŠKI IN DOJENČEK ob 16, 18. in 20. uri, amer. trda erotika VOYAGER ob 20. uri, 15. maj: amer. komedija TRIJE MOŠKI IN DOJENČEK ob 16, 18. in 20. uri, amer. trda erotika VOYAGER ob 20. uri, 16. maj: amer. komedija TRIJE MOŠKI IN DOJENČEK ob 16, 18. in 20. uri, amer. trda erotika VOYAGER ob 20. uri, 17. maj: amer. komedija TRIJE MOŠKI IN DOJENČEK ob 16, 18. in 20. uri, amer. trda erotika VOYAGER ob 20. uri, 18. maj: amer. komedija TRIJE MOŠKI IN DOJENČEK ob 16, 18. in 20. uri, amer. trda erotika VOYAGER ob 20. uri, 19. maj: amer. komedija TRIJE MOŠKI IN DOJENČEK ob 16, 18. in 20. uri, amer. trda erotika VOYAGER ob 20. uri, 20. maj: amer. komedija TRIJE MOŠKI IN DOJENČEK ob 16, 18. in 20. uri, amer. trda erotika VOYAGER ob 20. uri, 21. maj: amer. komedija TRIJE MOŠKI IN DOJENČEK ob 16, 18. in 20. uri, amer. trda erotika VOYAGER ob 20. uri, 22. maj: amer. komedija TRIJE MOŠKI IN DOJENČEK ob 16, 18. in 20. uri, amer. trda erotika VOYAGER ob 20. uri, 23. maj: amer. komedija TRIJE MOŠKI IN DOJENČEK ob 16, 18. in 20. uri, amer. trda erotika VOYAGER ob 20. uri, 24. maj: amer. komedija TRIJE MOŠKI IN DOJENČEK ob 16, 18. in 20. uri, amer. trda erotika VOYAGER ob 20. uri, 25. maj: amer. komedija TRIJE MOŠKI IN DOJENČEK ob 16

Javna tribuna o socialistični zvezi za danes in jutri ter političnem pluralizmu

Ne bentimo, če v oblast udarjajo strele zvez

Kranj, 18. aprila - Naslovni stavek je misel profesorja Rada Jana iz Škofje Loke, ki jo je izrekel na tokovi javni tribuni o socialistični zvezi in političnem pluralizmu, ki jo je v Kranju organiziral medobčinski svet SZDL za Gorenjsko, udeležilo pa se je nad 200 ljudi. Socialistično zvezo spreminjamo radikalne, sicer bomo kmalu lahko samo razpravljali o SZDL danes in včeraj, ker je jutri ne bo. Gost in uvodničar na javni tribuni, ki je bila osrednja gorenjska prireditelj za 27. april in 1. maj, je bil predsednik republiške konference SZDL Jože Smole.

S takšno zasnovo praznovanja je soglašal predsednik republiške konference SZDL Jože Smole in v začetku svojega nagovora udeležencem tribune dejal, da je treba dati temu praznovanju več vsebine in ga razumeti kot dejanski začetek narodnoosvobodilnega boja na Slovenskem, kar pa ne pomeni, da 22. julija kot dneva vstaje slovenskega naroda ne bi več praznovali. V času prenavljanja socialistične zveze se moramo vračati k prvina osvobodilne fronte in ohraniti tisto racionalno, kar je bilo za OF skupen program boja in zasnova nove Slovenije in Jugoslavije, danes pa na tem, kljub različnim pogledom in razlikam, lahko dosežemo skupno slovensko in tudi jugoslovansko platformo.

Protiustavnost in zbujejo ljudstvo

Ko je Jože Smole ocenjeval aktualna dogajanja v Sloveniji in Jugoslaviji, je sodil, da je bila pobuda SZDL Slovenije za neposredno izrekanje o kandidatih za člana predsedstva Jugoslavije iz Slovenije pravilna, čeprav so bili pri uveljavljanju te zamisli nekateri zapleti, vendar je bila s slovensko skupščino zaradi njenega ustvarjalnega odnosa najdena prava rešitev. Visoka udeležba na glasovanju je pokazala, da želimo državljani Slovenije neposredno odločiti, kdo naj bo na najdogovornejših državnih in javnih funkcijah. Izid glasovanja v slovenski skupščini pa kaže, da so delegati pravilno razumeli javno glasovanje kot podpora krepitvi vloge republiške skupščine. Zaradi takšnega postopka ima dr. Janez Drnovšek od vseh novih članov zveznega predsedstva najvišjo dvakratno večinsko podporo. Zanimivo je, da na enak postopek izbrali v Črni gori. Preživetost starega načina volitev članov državnega predsedstva pa kažejo tudi zapleti v Makedoniji in Bosni in Hercegovini, kjer gredo prav tako na ljudski referendum. Tudi v tem primeru ni zatajila za Jugoslavijo tako značilna "medijska" vojna. V Beogradu so za slovensko glasovanje dejali, da je protiustavno, za črnogorskega pa, da se je "zbudilo ljudstvo". To so popolnoma nenačelni komentariji, saj referendumsko odločanje ljudi ni protiustavno, je dejal Jože Smole.

Jože Smole: Nujno medsebojno spoštovanje

Na vprašanje, kakšno je sedaj razmerje sil v Jugoslaviji in kaj SZDL lahko stori za umiritev položaja, je Jože Smole odgovoril, da je iluzorno računati na življenje Slovencev izven Jugoslavije, zato se moramo boriti za zmago naprednejše, demokratičnejše linije. Upanje za prevlado koncepta Slovenije, ki neposredno pomaga tudi drugim delom države, temelji na dveh predpostavkah. Vsa Jugoslavija rabi gospodarsko reformo, ta pa ne bo mogoča brez politične, tudi v smislu pluralizma, prav tako pa bomo morali v Evropo, če bomo hoteli preživeti in napredovati. Pogoji za sodelovanje v Evropo pa so vzpostavitev pravne države, ukinitve monopola partije, uveljavitev človekovih pravic in državljskih svoboščin ter civilne družbe. Nedopustne metode obtoževanja je treba opustiti, ker to najbolj kvari medsebojne odnose, in vzpostaviti vzdušje medsebojnega spoštovanja.

Glede pluralizma v ali izven SZDL pa je Jože Smole dejal, da imajo nove zveze različen odnos do SZDL. Po njegovem ne bi smelo iti za sodelovanje s SZDL, ampak za delovanje v SZDL. Tu gre za veliko vsebinsko razliko. Glede skupščinskega sistema sem za stalne delegate ali poslance, kakorkoli jih bomo že imenovali. Ob prehodu na neposredne tajne volitve moramo obdržati racionalno jedro delegatske baze, ki bo onemogočal, da bo delegat ali poslanec imel samo svoje mnenje in se po njem odločal ter se spomnil volilcev samo ob volitvah, ampak mora biti zagotovljeno stalno medsebojno sodelovanje delegata in baze.

Odgovor na vprašanja, ali SZDL sploh obstaja, ali ima sploh članstvo ali pa je samo organizacija forumov in družbenopolitičnih organizacij, ali ima sploh perspektivo, je po neposrednem glasovanju 2. aprila jasnejši. Volilna nedelja je pokazala, da ima socialistična zveza aktivno članstvo in da večina državljanov Slovenije soglaša z osnovno politično opredelitvijo socialistične zveze.

Pluralizem brez politikantstva

Pri prenovi SZDL ne začenjamo znova in tudi pluralizem se je doslej v SZDL že izražal. Zato se politični pluralizem v Sloveniji ni začel z ustanovitvijo zvez, je poudaril Jože Smole. Zveze so samo dale temu pluralizmu nekatere nove razsežnosti. Posebno pozornost morajo zaslužiti krajevne konference SZDL. Ljudi zanima življenje, problemi, uspehi na konkretnih programih. Prav tu je SZDL nenadomestljiva. Ekonomskega pluralizma pa ne bo brez političnega, brez konkurence ljudi, idej in programov. Prav tu sta v Jugoslaviji dva koncepta. Slovenija zagovarja pluralizem na vseh področjih, druga stran pa zagovarja samo ekonomskega, političnega pa ne in vztraja na premoči partije. Mi trdimo, da politični pluralizem mora biti, kar je tudi ustavno dovoljeno. Drug problem je polaristični vpliv v političnem sistemu in skupščini, ki pa je po

Rado Jan: Stalin še kar straši

V odmevni in odkriti razpravi je dejal, da bi se Marks zgrozil, če bi slišal, kaj smo naredili iz njegove misli in kako različno tolmačimo njegove nauke, v grobu pa bi se obrnil, če bi spoznal, za kako idiotske gospodarske poteze smo se odločali pri nas in ob tem uporabljali njegovo ime. Pristni marksizem je za prehod v poindustrializirano družbo, in vanjo hočemo, zavora, prav tako pa zlorabljammo leninizem, ki je samo teorija revolucionarnega prevzema oblasti, zgodovina pa ga je zlorabila do najhujših pojavnih oblik, stalinizma, ki ga nikakor ne moremo prepoznati iz našega življenja. Če leninizem uporabljamo tudi potem, ko si na oblasti, je slabo. Pri nas pa so se nekateri oženili z oblastjo in menijo, da bodo z njo večno živeli. Zato pozdravljam pluralizem, je dejal Jan, in je prav, da zveze bombardirajo oblast, ki je postala primitivna, kar za slovensko vodstvo na srečo ne velja. Ustvarjalno delo se ne ceni. Pluralizem je več, vendar brez ekonomskega ne bo političnega. Zveze pozdravljam, pa naj bodo pod kapo SZDL ali ne. Ne bojmo se kapitalističnih in podobnih strank, saj nihče nič nima. Ne bojmo se novega. Od slovenskega vodstva pa terjamo, da probleme zastavi tako, da nas bodo tudi drugi razumeli, saj so oni tega bolj potrebni kot mi.

sedanji ustavni ureditvi mogoče samo prek SZDL. Pomembno je, da ima ta organizacija čim več po-bude in ni najvažnejše, kdo kaj predlaga, ampak kaj predlaga. 26. aprila bomo na republiški konferenci sprejeli spremenjen statut SZDL. Črtali bo-

Ivan Franko - Izток: Ne začenjajmo na pogorišču

Z ustavo smo se opredelili za pluralizem samoupravnih interesov, ki je širši od političnega pluralizma. Pluralizem za Jugoslavijo ni nov, zato ne začenjajmo na pogorišču, ampak nadaljujmo s kontinuiteto. Glede pluralizma znotraj SZDL ni vprašanja, je dejal Franko. Vprašanje pa je, kakšni so programi teh zvez. V nekaterih so teze, ki so daleč od ustave. Povsod po svetu so postavljene določene meje in te bi morale biti tudi pri nas. Končno pa bo tudi treba reči, kaj je s Kardeljem, je poudaril Ivan Franko.

mo vodilo vlogo partije in njen program kot osnovni program tudi za SZDL, kar pa ne pomeni, da bomo mi ostali brez programa. Pluralno spreminjamo tudi sestavo organov SZDL, kar za zdaj velja samo za republiko, prenesti pa se mora tudi nižje, je dejal Jože Smole. Vendar brez politikantstva in manipulacij ter ob upoštevanju slabih izkušenj od tam, kjer pluralizem strankarskega tipa že ima.

Marija Markež: Pustimo zvezam dihati

Predstavnica Slovenske kmečke zveze je menila, da so po vojni ljudje največ garali, pa smo jih premalo spraševali za mnenje. Prihaja čas, ko je treba zbirati ljudi okrog interesov. Če to ponuja zveza, naj se da zvezi dihati, da dela. Če ne bodo sposobne, bodo same propadle. Ljudem dajmo možnost, da se opredelijo in ne sejm nezaupanja. Ne mešajmo politike in gospodarstva. Ruplu, Bavčarju in ostalim pa je treba priznati, kar so pozitivnega naredili.

Razprava, je večinsko soglašala z nujnostjo uvedbe političnega pluralizma, brez večinoma jasnejše opredelitve, kakšne vrste naj ta pluralizem bo. Pomisleke zoper slovenski pluralizem, ki se sedaj izraža v zvezah in gibanjih in katere predstavniki za zdaj samo govore, narede pa bore malo in komaj čakajo, da bodo šle iz SZDL, je učinkovito

Mate Becič: Zoper koordinacije

Sprašujem, koliko pobud nam dajejo občinske, krajevne konference SZDL. Življenjske probleme ljudi postavljamo in leta in leta rabimo, da nekaj naredimo. Predlagam ukinitve vseh kadrovskih in političnih koordinacij, prav tako pa tudi deprofesionalizacijo vseh medobčinskih organov, je menil Mate Becič iz Kranja.

zavrnil Rado Jan iz Škofje Loke, ko je dejal, da je povsem prav, da zveze bombardirajo tiste, ki so se oženili z oblastjo in mislijo, da jim je dana za večno, kakšnih posebno močnih kapitalističnih strank pa se ni treba bati, saj večina od nas nima nič. Predvsem pa se ne bojmo novega. Franc Šušteršič, predstavnik socialdemokratske zveze pa je misel zaokrožil z besedami, da razgrnimo programe pred ljudi, ko pa gre za Slovenijo, pa znamo strniti sile, kar je nedvoumno pokazal Cankarjev dom in sorodni primeri.

J. Košnjek

Gorenjska srednješolska mreža je pretesna

S sprejemnimi izpiti do sedeža v srednji šoli

Kranj, 19. aprila - Veliko osmošolcev in njihovih staršev najbrž te dni doživlja stres, saj ne vedo, ali se bodo lahko šolali za izbrane poklice ali pa jih bodo osnovnošolski učni uspehi in testi s sprejemnih izpitov izločili iz prepolnih razredov srednjih šol. Letos se namreč tudi v gorenjskih srednjih šolah obeta nenavadno veliko omejitev vpisov v prve letnike, saj mreža šol s tri tisoč razpisnimi prostimi mesti skorajda nima rezerve. In ker niti te skromne rezerve niso ravno v tistih šolah oziroma programih, smereh, kot jih želijo otroci, je njihova možnost svobodne poklicne opredelitve za življenje, žal, toliko ožja.

V prve letnike gorenjskih srednjih šol se je prijavilo 2980 učencev, ki zaključujejo osnovno šolo bodisi v osmem bodisi v nižjih razredih. Neprijetnih je zaenkrat 96, od katerih namerava večina podaljšati osnovnošolska leta, le peščica pa jih noče več v šolo.

Kot pravi Franc Belčič iz skupnosti za zaposlovanje v Kranju, namerava 1418 od skupaj 2980 prijavljenih gorenjskih učencev poskusiti v prvih letnikih gorenjskih srednjih šol, Všteti so tudi skrajšani programi, medtem ko jih je 451 oddalo prijavnice v šole zunaj Gorenjske, zlasti v Ljubljano. V "zamenjo" smo na Gorenjsko dobili 301 prijavo od drugod.

Nadpovprečna generacija

Letošnja generacija petnajstletnikov (torej brez ponavljalcev) je na Gorenjskem kar za 177 "glav" obsejnejša od lanske, kar pomeni slabih šest razredov v prvem letniku več. Socioloških raziskav tega nenavadnega pojava, žal ni, gotovo pa je pred poldrugim desetletjem opazno številčnejše priseljevanje delavcev iz drugih republik le eden od vzrokov.

Žal pojav ni samo gorenjski, ampak je silna gneča prisotna tudi v ljubljanskih srednjih šolah. Zato so tudi nekatere splošne slovenske, na primer, šole za zobotehniko, miličnike, oblikovalce, že sporočile nameravane omejitve vpisa. To pa pomeni, da se bo precej od 451 gorenjskih osnovnošolcev, ki sicer želijo septembra v Ljubljano, preusmerilo v domače šole in že zdaj pičle rezerve še dodatno zožilo. Plaz se bo predvidoma usul v teh dneh in spremenil sliko prijav že do 28. aprila, ko se učenci še lahko svobodno "sprehajajo" s prijavniciami od šole do šole. Po 28. aprilu, ko bo sklenjen prvi krog prijav za vpis, ki mu bodo sledile omejitve vpisa v prepolnih oddelkih, preusmerjanje in junija še sprejemni izpiti, bodo namreč lahko oddali prijavo samo v šole, ki še ne bodo polne.

Mreža pretesna za 355 učencev

Že po prvem sprejemanju prijav za vpis 28. marca so se posledice tesne gorenjske srednješolske mreže oziroma nadštevilčne generacije odrazile v precejšnjih presežkih (skupaj 355) prijav nad prostimi mesti. V šole, kjer je razkorak največji, smo vprašali, kako nameravajo problem rešiti.

Trenutni presežek prijav

usnjarsko-predelovalna tehnologija, SKR,	
Kranj	11
pomočnik tekst. meh., SKR, Kranj	6
tekstilnokonf. tehnologija, SR, Kranj	44
obdelovanje lesa, SKR, Škofja Loka	65
posl.fin. in trg. dejavnost, SR, SŠTD Kranj	48
posl.fin. in trg. dejavnost, SR, SŠEDU Kranj	29
posl.fin. in trg. dej. SR, Bled	19
strojništvo, SKR, Škofja Loka	58
zdravstveno varstvo, SR, Jesenice	19
pedagoški, SR, Kranj	9
družboslovni in kulturni, SR, Škofja Loka	23
naravoslovno-mat. dejavnost, SR, Kranj	77

Kranjska "gimnazija": brez sprejemnih izpitov ne bo šlo

Valentin Pivk, ravnatelj kranjske "gimnazije", razmišljanj o rešitvah ne želi razgrniti na glas, dokler ne dobe uradnih potrditev, saj je po njegovem mnenju škodljivo komurkoli vlivati lažno upanje. Dejstvo je, da je presežek prijav v naravoslovju, v bistvu za šest oddelkov, tako zelo velik, da se s preusmerjanjem ne bo mogoče izogniti sprejemnim izpitom. Za splošno smer se je prijavilo kar 114 učencev.

Kranjska šola ima že nekaj izkušenj s sprejemnimi izpiti. Lani so jih opravili v računalništvu, kjer število kandidatov iz leta v leto izjemno niha. Strokovni odbor računalniškega PIS je za test izbral samo naloge iz matematike, ki je prinašal 15 odstotkov točk, učni uspeh učencev iz osnovne šole pa 85 odstotkov točk. V takem nesorazmerju je po mnenju Valentina Pivka, ki ga lahko posplošimo, test sploh nesmiselno zahtevati. Sprejemni izpit v naravoslovju je bil pred leti iz matematike, kemije in fizike, iz katerih predmetov bo letos in kakšen delež veljave bo imel pri sprejemu, se v republiki še niso zmenili.

Valentin Pivk še zagotavlja, da oddelkov kljub velikemu navalu učencev ne bodo polnili prek normativna 36, ki velja za srednje šole, in to s seštevkom novincev in ponavljalcev.

Splošna smer tudi v Škofji Loki?

V škofjeloški "gimnaziji" presežek prijav ni tako ogrožen kot v Kranju. Za splošno smer, ki jo vpisujejo pogojno, se je prijavilo 15 učencev. Ali jo bo dobilo tudi družboslovje, ravnateljica Vladka Jan še ni vedela povedati, saj bo menda o tem

odločal odbor za usmerjeno izobraževanje 25. aprila. Če splošna smer bo, v Škofji Loki pričakujejo vrnitev domačih učencev, ki so se zdaj usmerili v Kranj ali Šentvid. Sicer pa ima loška "gimnazija" iz ljubljanskih šol, predvsem iz bližnjih Medvod in Šiške, za zdaj 19 prijav. Nenavadno veliko, kar 23, jih je letos spet za smučarsko gimnazijo, za katero so že razmišljali o morebitnem zlitju z rednimi oddelki.

V Škofji Loki so imeli lani vse pripravljeno za sprejemne izpite, vendar so se jim po preusmeritvi nekaterih učencev zadnji hip ognili. Sicer pa je bil kriterij za sprejem 50 odstotkov učni uspeh iz osnovne šole (letos bo menda 40 odstotkov) in 50 odstotkov rezultat testa. Sprejemni izpit se obeta tudi letos, če ne bo sprememb v mreži oziroma če se "odvečni" učenci ne bodo preusmerili drugam. Nikakor pa učitelji niso za to, da bi razrede napolnjevali prek 36.

Vabljava ekonomija in trgovina

V vseh treh gorenjskih šolah (dve v Kranju in ena na Bledu oziroma v Radovljici) je trenutno za dobre tri razrede preveč prijavljenih učencev, ki bi radi postali ekonomski ali komercialni tehniki ali trgovci. Marija Simčič in Nevenka Meden iz kranjske "ekonomske" šole sta povedali, da bodo v njihovi šoli (enako vest smo dobili v "trgovski" šoli) predvidoma omejili vpis, neuradno pa se v Ljubljani dogovarjajo, da bi zaradi ogromnih presežkov v njihovih šolah nekaj učencev preusmerili v "obrobne" šole (Škofja Loka, Kranj), ki bi jim povečali število vpisnih mest. Peti oddelk kranjske "ekonomske" je torej vprašljiv, sicer pa bodo skušali vsaj nekaj kandidatov preusmeriti v administrativne oddelke, kjer je še prostor.

Sprejemni izpit bo predvidoma iz slovenskega jezika in matematike in bo štel 40 vrednosti točk za sprejem.

Vpisali bodo vse

S presežki prijav se srečujejo še v skrajšanem programu strojništva in lesarstva v Škofji Loki ter v srednjem programu tekstilnokonfekcijske tehnologije v Kranju. Ravnatelj kranjske šole Lojze Rakovec je povedal, da je primer tradicionalen in da bodo najbrž tudi letos uspešni presežke uskladiti s preusmerjanjem kandidatov v sorodne programe. Tudi ravnatelj škofjeloške "kovinarske" šole Jože Jereb spriči nekoliko presenetljivega navala ni zaskrbljen. Pravi, da jim je PIS že odobrila dodatni oddelk.

Kakovost pouka ne sme trpeti

V vseh šolah, kjer imajo občuten presežek prijavljenih učencev za vpis, so ravnatelji zagotavljali, da ne bodo pustili, da bi na račun navala trpela kakovost pouka. Tudi Boris Klemenčič, pedagoški svetovalec za srednje šolstvo iz kranjske enote Zavoda za šolstvo je proti kršitvi normativna 36 učencev v razredu. Normativno so zato, da zaščiti učitelje in učence, da lahko kvalitetno delajo. Če je prijav preveč, naj se šole potegujejo - če imajo tehno opravičilo - za več oddelkov, nikakor pa ne za prepolne oddelke.

Še nekaj o usmerjanju in sprejemnih izpiti

Glede na to, da iz osnovnih šol prihajajo učenci z različnim predznanjem in z učnimi uspehi na podlagi različnih kriterijev ocenjevanja, je vpliv sprejemnih izpitov pri sprejemanju v srednje šole premajhen. V kranjski občini, na primer, že vrsto let ugotavljajo, da se učenci iz mestnih osnovnih šol preambiciozno vpisujejo v štiriletne srednje šole, ki jim potem že v prvem letniku niso kos.

Sploh je začetno načelo usmerjenega izobraževanja, da se bodo učenci po osnovni šoli usmerjali tudi na osnovi posebnih nagnjenj, sposobnosti, interesov postalo preveč prezrto. Ni vsak odličnjak za gimnazijo, ni vsak dober ali zadosten učenec za avtomehaniko, mizarja. Praviloma bi morali preiskovati tudi kandidate za bodoče avtomehanike, mizarje, trgovce, šivilje.

V povezavi s sprejemnimi izpiti oziroma testi, ki jih pripravljajo v republiškem Zavodu za šolstvo, pa se pojavlja tudi neupravičen strah, češ kaj če učenci prezahtevnih nalog ne bodo znali rešiti. V tem je pravzaprav smisel testov, pravi Boris Klemenčič, saj morajo testi, podobno kot razna tekmovanja v jezikih, matematiki, fiziki ipd. pokazati sposobnosti učencev. Ocena tu ni bistvena. Kdor je bolj sposoben, bo rešil več in bo imel več možnosti, da pride v šolo, za katero je sposoben.

H. Jelovčan

Brezje obišče vsako leto približno pol milijona romarjev

Brezjanska cerkev je bazilika

Papež Janez Pavel II. je 5. oktobra lani povzdignil Marijino svetišče na Brezjah v baziliko (Basilica Minor). Slavnostna razglasitev bo 27. maja letos.

Brezje, 18. aprila - "Poleg papeških bazilik, v katerih je nekdaj smel maševati le papež, imamo še večje število manjših bazilik. V Sloveniji jih je bilo do nedavnega pet (Sv. gora, Stična, Maribor, Petrovče in Brestanica), od tedaj, ko je papež Janez Pavel II. podelil naslov bazilika tudi brezjanski cerkvi, pa jih imamo šest. Cerkev je s tem pridobila določene pravice in privilegije, ki jih druge nimajo; sicer pa je to predvsem čast in priznanje," sta dejala pater Mirko Silvester in pater Feliks Anžel.

Na Brezjah so se že dlje časa prizadevali, da bi cerkev postala bazilika, vendar so bile doslej njihove prošnje zavržene, predvsem zaradi tega, ker je cerkev (pre)majhna, ker ni grajena v obliki bazilike in ker v njej ni nekih izrazito pomembnih in znanih umetnin. Brezjanska cerkev je namreč v primerjavi z drugimi razmeroma nova: letos mineva sto let, odkar je ljubljanski škof dr. Jakob Missia položil temeljni kamen, zgrajena pa je bila enajst let kasneje. "Cerkev je bila za tisti čas velika, vendar pa je že pred prvo svetovno vojno, predvsem pa po njej, prihajalo na razna zborovanja na tišoč in desetisoče ljudi. Prišli so, denimo, rudarji iz nemškega Porenja, pa fantje in moške, ki so se srečno vrnili z bojišč druge svetovne vojne, in še številni drugi. Če je bila cerkev, ki lahko sprejme največ pet tisoč ljudi, nekdaj premajhna le ob množičnih zborovanjih in slovesnostih, je, pot ko je bila že znano

svetišče in cilj številnih romarjev, postala pretesna že ob navadnih nedeljah, kaj šele ob cerkvenih praznikih in v poletnem

Pater Feliks Anžel

času. Ko je veliko ljudi, ponavadi mašujemo kar na prostem, na trgu pred cerkvijo, vendar že razmišljamo o tem, da bi postavili šotor ali naredili streho, pod katero bi ob močnem deževju ali neznosni sončni pripeki našlo zavetje okoli deset tisoč ljudi. Zgodilo se nam je že, da smo se skrbno pripravili za slovesnost, potem pa nam je dež vse pokvaril ali nam je vročina odgnala ljudi v bližnji park. Težave so predvsem tedaj, ko imamo sicer eno najlepših romanj - srečanje bolnikov, invalidov in ostarelih ljudi. Ker pride tudi do petnajst tisoč ljudi, ob nenadnem naluivu ne vemo, kam z njimi. V cerkvi ni prostora za vse," pravi pater Mirko Silvester.

Podatek, da brezjansko svetišče obišče na leto približno petsto tisoč ljudi, pove veliko. Prihajajo od vsepovsod - od daleč organizirano in z avtobusi, bližnji s svojimi avtomobili, mladi tudi peš... Zelo veliko je tujcev, največ Avstrijcev in Italijanov, sicer pa tudi precej Nemcev, Francozov, Američanov... Skoraj vsi,

Pater Mirko Silvester

Leopold Layer, ki se je skupaj z družino preselil s Tirolske v Kranj, je kmalu zaslovel kot nadarjen slikar. Ko je bil v času francoske okupacije zaradi ponarejanja denarja obsojen na pet let ječe, je obljubil, da bo poslikal Marijino kapelo na Brezjah, če bo rešen ječe. Ko so Francozi 1813. leta zapustili našo deželo, je bil po treh letih prestane kazni izpuščen, leto kasneje pa je izpolnil obljubo. Poleg fresk, s katerimi je poslikal kapelo (vendar se niso ohranile), je tedaj narisal tudi sliko Marije Pomagaj, ki so jo med drugo svetovno vojno (skupaj z drugimi umetninami) skrivali in so jo v brezjansko cerkev vrnili šele 1947. leta.

ki potujejo organizirano v Medjugorje, se ustavijo tudi na Brezjah.

Da so romanja v najbolj obiskano Marijino svetišče na Slovenskem spodbudila razvoj gostinsko-turistične dejavnosti v kraju in v okolici, ni dvoma. Čeprav so romarji še vedno navajeni, da malico prinesejo s sabo, kot so jo nekdaj, pa številka pol milijona obiskovalcev na leto daje zagotovilo, da nekaj denarja le ostane v kraju in v občini. "Potrebe po prenočiščih so resda precejšnje, vendar bi hotel pokvaril podobo kraja, ki je zdaj miren, urejen, z lepimi hišami... Skrbni nas predvsem to, kje bo potekala avtomobilska cesta in kje bo cestninska postaja," je dejal pater Mirko Silvester.

Pred leti, ko je bilo že precej govorenja, da bo papež obiskal Slovenijo in Jugoslavijo, je bilo neuradno slišati tudi to, da bi prišel tudi na Brezje. "To je bila in je še tudi naša želja, vendar moramo biti realni: čas za obisk, ki ne bi bil le verski, temveč tudi državniški, ni ugoden in kot kaže, verjetno še nekaj let ne bo. Razmere v državi so preveč zapletene, da bi papež tvegval obisk."

C. Zaplotnik, slike: F. Perdan

Novorenesančna cerkev daje vtis mogočnosti, saj je dolga 39 metrov, široka 19 in visoka 17. Zvonik je iz rezanega kamna in je visok 53 metrov. Oltarji, slike in kipi so delo Janeza Vurnika, Ivana Groharja, Jožeta Pavlina in Ivana Vavpotiča, barvna okna delo slovitih tirolskih slikarjev... Orgle so najprej imele 14 registrov, nove, z 32, je naredil Dornič z Lancovega pri Radovljici, orglarski mojster Franc Jenko pa jih je posodobil in povečal število registrov na 47. Vhod v cerkev je skozi dvokrilna vrata, ki so med dvema polkrožnima stebroma iz rdečega marmorja, pročelje nad glavnimi vrati je okrašeno z mozaičnimi simboli in napis. Marijina kapela, ki je središče brezjanskega svetišča, je bila obnovljena pred 35 leti in je še vedno taka kot prej - preprosta in domača.

Kdaj so Brezje dobile cerkev sv. Vida, ni natančno znano, vendar zgodovinski viri navajajo, da vsaj v 15. stoletju. Cerkev je bila majhna, skromno opremljena in v njej je bila maša le trikrat na leto. Ko se je dr. Urban Ažbe, sicer doma v Javorjah v Poljanski dolini, vrnil s študija na Tirolskem v župnijo Mošnje, je na južni strani brezjanske cerkve prizidal kapelo, v katero je postavil posnetek slike nemškega umetnika Luke Cranacha "Marija Pomagaj", sliko, ki se mu je v Innsbrucku tako prirasla k srcu. Ni minilo dolgo, ko so ljudje začeli zahajati na Brezje po pomoč in prositi za mir. S tem se je skromno in neopazno začelo romanje na Brezje, ki so mnogim postale pribežališče ob hudih stiskah, predvsem v času napoleonskih vojn in pomanjkanja. Glas o Brezjah (in tudi o nenadnih ozdravljenjih in nenavadnih uslišanjih) se je razširil tudi prek slovenske meje. Ko jih je 1876. leta obiskal graški škof Zwenger, je, potem, ko je videl, da je cerkev veliko premajhna, predlagal, da bi nad Marijino kapelo zgradili novo cerkev. Tri leta kasneje se je župnik Franc Kumer, doma iz Kranja, že lotil gradnje, ki je bila končana leta 1900.

V Kranju orjejo ledino v skupinah po razvezi

Da bi se vsaj razšli kot ljudje

Kranj, aprila - V urbanem industrijskem okolju, v svetu odtujenih ljudi, pogostejše razpadajo zakonske skupnosti. V Kranju že nekaj let drži, da gre narazen vsak tretji zakon. Lani se je na ta način poslovilo 136 zakonskih parov, letošnje tri mesece že 56. Svetovalci v Centrih za socialno delo, ki najglasneje pozivajo k alarmu, se sicer ne ogrevajo, da bi neznosne zakone na silo držali skupaj. Lahko pa marsikaj storijo, da se partnerja dostojno razideta in da so otroci pri tem kar najmanj prizadeti. Terapevtske skupine, ki jih tvorijo ljudje iz razpadlih zakonov, v Ameriki niso nič novega, pri nas pa z njimi še orjejo malo ledino. V večjih jugoslovanskih mestih jih že imajo, a ne presegajo družabnih ambicij. V Kranju so hoteli več kot to - poleg druženja tudi strokovno pomoč.

Zaslugo za skupine po razvezi v Kranju je najbrž v največji meri pripisati sociologinji andragoginji pri Centru za socialno delo v Kranju Doris Erzar, ki jo je navdušil ameriški zgled. V družbi s socialno delavko Marto Urankar in psihologinjo Sonjo Porenta je decembra lani osnovala skupino 12 ljudi, ki imajo za seboj skupno bolečo izkušnjo - ločitev.

»Partnerju, ki teže prenaša razvezo, v skupini ponujamo možnost, da se osamosvoji in lažje znajde v novi življenjski vlogi,« pripovedujejo pionirke porazveznih skupin. »V skupini najprej razčlenimo probleme partnerstva, zatem se lotimo odnosov staršev in otrok, saj so med razvezanimi pretežno takšni z otroki. Že v poprejšnjih

svetovalnih pogovorih ob razvezi se skušamo s partnerjem domniti, komu dodeliti otroka. Ni več redkost, da predlagamo sodišču, naj otroka dodeli očetu, če ga pri njem čaka večja varnost in ustreznjša vzgoja. Dogovorimo se o preživnini ter o kasnejših stikih.«

Razveza ljudi zaznamuje in jih postavi v nove življenjske razmere. V skupini po razvezi jim le-to pomagajo obvladovati ne le strokovnjaki s svetovanejem in predavanji, temveč odgovore na povsem praktične ali psihične probleme iščejo tudi drug drugemu.

»Sestajamo se vsaka dva tedna. DvanajstERICA je v četrt leta ustvarila zaupljivo atmosfero in na mnoga vprašanja skupaj iščejo odgovor. Tako se je ena od

udeleženk zadnjič izpovedala, da jo zaradi razveze obsoja sorodstvo; druga, da noče kvariti po ločitvi s težavo ustvarjenih strpnih odnosov z zahtevno po večji preživnini, ki gre bivšemu možu težko iz rok; tretji o duševnih težavah, ki jih preživlja ob izgubi partnerke. Skupina spodbuja tudi k druženju, rekreaciji... Rane se celijo, treba je spriznati nadaljevati z življenjem, ne da bi se zazidali med štiri stene in se pretirano navezovali na otroke. Zdi se, da so ljudje v naši skupini uspeli storiti ta korak. Nedvomno pa je še mnogo takih, ki jih je ločitev spravila v obup. Takim so na Centru za socialno delo vrata odprta vsako drugo sredo ob 18. uri. 10. maja ob tem času se znova dobimo.«

D. Z. Žlebir

Miljenko Perkič:

Vsi gostje so dobri gostje

Če bi iskali najbolj znane kranjske obraze, potem bi ne mogli mimo Mileta, vodje strežbe v hotelu Creina v Kranju. Pred kakšnimi petnajstimi leti se je pojavil s svojo pristno kavarniško uglajenostjo, nekakšno mediteransko toplino in prijaznim obrazom v restavraciji Park v Kranju. Pravo natakarsko osvežitev je pomenil. Potem smo ga za nekaj let pogrešili, nato pa naenkrat spet našli v kranjski Vinoteki, zadnja leta pa je njegova skrb kompletna strežba v hotelu Creina. Tudi nobena Glasova preja ne mine brez Mileta.

Saj sploh ni bilo mogoče, da bi bil kaj drugega kot gostinec.

Vsi trije njegovi bratje in obe sestre so gostinci. Ivan je šef kuhinje v ribji restavraciji na Rabu, Josip je predavatelj na opatijski gostinski šoli, Dragan vodi restavracijo na samem Manhattanu, v sru New Yorka, Andžela je bila slaščičarka v opatijskem Ambasadordorju, Ružica kuharica v znamenit puljskem gostišču. Gostinsko šolo je končal na Rabu, hotelsko pa v Ljubljani. To je bilo tisti čas, ko je bil brat Josip vodja škofjeloškega Transturista. Usoda je hotela, da se je zagledal v Gorenjko, Ribnikarjevo iz Gorici. Takrat je prišel na kranjske "Brione".

Gostinec z dušo in srcem. Za tri leta je vskočil še v zasebno gostinstvo, v Pozd pokojnega Zorman. Najlepše spomine ima na tisti čas. Zorman je bil pravi gostinec, ki je znal prislusniti predlogu svojega delavca. Edino on je bil tisti, ki ga je spodbujal, naj se udeležuje barmanskih tekmovanj, takoj je bil za vsako izobraževanje. Vsaka novost, vsako novo znanje bo osvežilo gostilno, se je zavedal. Povrnitev stroškov ni bila nikoli problem. Ne pa v družbenem sektorju, ko je toliko govorčenja o izobraževanju, ko pa naj bi kakšen mlad zagnanec šel, je že tu izmikanje: ja, mora se na delavski svet, in če že ta najvišji forum reče svoj "da", se do zadnjega ne ve, ali bodo stroški povrnjeni ali ne. Zorman je znal z mladimi, če so le imeli voljo, zanimanje. Mileta je po-

šiljal naokrog še v višji gostinski šoli, pa čeprav je pri njem delal le občasno. Taki bi morali biti vsi pravi gostinci. Več tvoj natakar, kuhar ve, bolje bo postrežen gost.

"Mile, kako da te še ni potegnili med zasebnike?"

"To je moja dolgoletna želja, toda ko so bile večje možnosti, sem bil morda premalo korajžen, danes je pa draginja taka, da zlepa ne bom prišel do svojega lokala. Malo pa je manjkalo, da bi prevzel pri Ankeletu v Podljubelju. Za las me je prehitel gostinec z boljšo ponudbo. V Kranju sem iskal takrat, ko je bil za vsak lokal pogoj hrana. Zdej so pa kar po vrsti sami bifeji. Zdi se mi, da bi le v svojem lokalu, kjer bi mi nihče ne delal preprek, lahko dal od sebe res vse, kar je gostinca v meni. Še vedno me vleče domov na Rab. Tam z bratom delava hišo, toda s to draginjo se tudi ta odmika."

"Kakšni gostje smo Kranjčani? Ti imaš že celo vrsto 'svojih' gostov."

"Večina ste kulturni, prijazni gostje, ki znate spoštovati dobro gostinsko storitev. Res je veliko gostov, ki so 'moji' gostje že od prvih let v Parku pa do danes. Prav ob tem, da prihajajo, recimo, v hotel na prireditve nenapovedani, ker zaupajo, da bom vedno našel zanje dobro mizo, čutim posebno spoštovanje. Lep občutek je to. Sicer pa so vsi gostje dobri gostje, če imaš pravi odnos do njih."

"Kaj pa te pri tvojem delu moti?"

"Moti me neurejen hotel. Sedemnajst let je star, pa je bilo le malo obnove, spodnja restavracija je prevelika in premajhna hkrati, veliko preveč je stopnic. Kaže, da pri načrtovanju ni bilo zraven pravega gostinca. To jesen načrtujemo večje prenove, med drugim tudi povečanje restavracije in ureditev spodnje terase, kjer je mir in lep razgled na Šmarjetno."

"Vam je Šmarjetna že konkurent?"

"Ne, pač pa gonilna sila, da se bomo vsakemu gostu še bolj posvetili. S Šmarjetno se lahko le dopolnjujemo."

D. Dolenc

SP STORŽIČ

NA KOKRIGI

NIŽJE CENE, DEGUSTACIJE, GOSTINSKO PONUDBO

VAM PRIPRAVLJAJO: ŽVILA, EMBA, LJUBLJANSKE MLEKARNE, FRUCTAL, UNION, SLOVIN, KŽK, TOBAK, ŽITO, MLINOTEST

V PETEK, 21. 4.

DAN POMLADI

Opeharjeni Naklanci

V uredništvo smo dobili sporočilo Nogometnega kluba Naklo (prejele so ga tudi športne redakcije drugih slovenskih časnikov, tekmovalna komisija Nogometne zveze Slovenije, predsednik slovenske nogometne organizacije in kranjska sodniška organizacija), v katerem edini "vaški klub v republiškem nogometnem tekmovalstvu", kot pravijo mnogi nogometašem Nakla, pojasnjuje in protestira zoper krivico, ki se mu je zgodila na tekmi v nedeljo, 16. aprila, v Ajdovščini. V pismu, ki ga je podpisal predsednik naklanskega kluba Dane Jošt, je rečeno, da so domačini v enakovredni igri zapravili enajstmetrovko in še dve zrel priložnosti, Naklanci pa so zadeli vratnico in imeli še eno zrelo priložnost, nogometna pravila pa je po svoje, večinoma v škodo Nakla, tolmačil sodnik Drago Tominc iz Ljubljane. Pred koncem tekme je Naklo ukradel enajstmetrovko, v zadnji minuti pa najprej priznal, nato pa razveljavil zadetek Naklancem. Tominc je po zadetku z roko pokazal proti centru, izvelkel beležnico, da bi ali pa je že zapisal ime strelca. Tudi stranski sodnik Salkič je pokazal na center. Domači igralci niso protestirali. Po minuti sta prišla k sodniku vratar in kapetan Ajdovščine, sodnik se je premislil, piskal prekršek nad vratarjem in ukazal igrati izpred gola. Izgubil je kontrolo nad dogajanjem na igrišču, ni kaznoval vstopa nepoklicanih oseb na igrišče in namernega izbijanja žoge, po dobre pol minute pa odpiskal konec tekme. Po tekmi so se vsi trije sodniki "uglasili", zagovarjali prekršek nad vratarjem, z njimi pa se je solidariziral tudi delegat tekme, čeprav je ob zadetku prišel k Naklancem in jih spraševal za ime strelca. Naklanci so bili pred leti v Ajdovščini že oškodovani, enako pa se je dogajalo tudi nekaterim drugim moštvom. Nameravali so se pritožiti, vendar so se premislili: se ne splača truda in razmetavanja denarja, ker je Ajdovščina očitno nedotakljiva nogometna trdnjava. Obvestilo javnosti je edina poteza Naklancev, ob tem pa zahteva, da sodniška trojka iz Ajdovščine vključno z delegatom ne prikraja več pravice Naklu...

Da je jugoslovanski nogomet umazana in skorumpirana finančna in zadnje čase tudi za politiko uporabljiva umazana igra, že dolgo vemo. Vse skupaj se odslikava tudi v ugledu našega nogometa in večine nogometašev (razen redkih, ki so v tujini uspeli zaradi profesionalnega odnosa do poklica in preseganja jugoslovanske nogometne miselnosti) v svetovnem nogometu. Zvezna SZDL je ob spopadu na zagrebškem stadionu med Dinamom in Partizanom protestirala, kuharji jugoslovanskega nogometa pa so ostali isti in, tako kot že nekočkrat prej, nekaznovani. Srž tragike pa je v tem, da se logika jugoslovanskega nogometa seli vedno nižje, v drugorazredne lige, kjer bi človek le pričakoval manjšo mero pokvarjenosti, klubaštva, navijaštva, krivičnosti. Tokrat je bila žrtev Naklo, v soboto in nedeljo je lahko kdo drug. Po takih poteh slovenski nogomet ne more napredovati, čeprav dajemo tudi v Sloveniji zanj veliko denarja. Nogometna zveza Slovenije naj v tem primeru, čeprav gre samo za marsikoga nepomembno Naklo, ukrepa, sicer nima obraza, da terjaja korektnost v jugoslovanski nogometni zvezi.

J. Košnjek

Maraton treh src v soboto

Kranj, 19. aprila — Radenci v soboto pričakujejo okoli dvatisoč tekačev in tekačice vseh starostnih kategorij na Maratonu treh src 89. Start bo v soboto, 22. aprila, v Radencih. Pričakujejo res dobro vrhunsko udeležbo, saj bo na velikem maratonu, 42 km, nastopilo nad sto tekmovalcev in tekmovalk, v malem maratonu, 21 km, pa pričakujejo nad 500 tekačev in tekačice. Na trim teku pričakujejo nad tisoč udeležencev in na maratonu najmlajših čez tristo cibanov in pionirjev. V soboto bo torej v Radencih res živahno. Start maratona in malega maratona bo ob 14. uri, start trim teka, 10 km, pa ob 14.30.

ZTKO Kranj bo za več kot petintrideset udeležencev pripravila tudi posebni avtobus. Odhod bo v soboto ob 8. uri izpred hotela Creina. Prijave sprejema ZTKO Kranj, telefon 21-176. Cena prevoza je 60.000 dinarjev.

D. H.

Kegljanje

Kranjska gora gorenjski prvak

Kranj, 19. aprila — V gorenjski kegljaški ligi so odigrali zadnje, 18. kolo. Rezultati zadnjega kola: Bled : Sava 4721 : 4893, Lubnik : Kranjska gora 4847 : 4894, Elan : Adergas 4745 : 4773, Triglav : Ljubelj 5130 : 4867 in Jesenice : Simon Jenko 5107 : 4834. Prva je Kranjska gora z 31 točkami, Triglav in Jesenice jih imata po 24, vendar ima Triglav višjo pozitivno razliko v podrtih kegljih, Simon Jenko ima 22 točk, Ljubelj 21, Sava 18, Lubnik 16, Bled 14, Elan 6 in Adergas 4.

Triglavu pokal

Odigran je bil finalni turnir za gorenjski kegljaški pokal. Zmagal je Triglav in se uvrstil v republiško tekmovalje. Triglav je podrl 5105 kegljev, Lubnik 5081, Ljubelj 5049 in Bled 4807 kegljev.

V soboto in v nedeljo, 22. in 23. aprila, bo na jeseniškem kegljišču polfinale gorenjskega prvenstva v dvojicah za člane. Najboljših 12 dvojic bo igralo v finalu, ki bo v Trzinu 29. aprila.

T. Bolka

Mladinci in mladinke Triglava prvaki

Kranj, 19. aprila — Na kegljišču v Žalcu je bilo letošnje ekipno prvenstvo mladink in mladincev v kegljanju. Izjemni uspeh sta dosegli vrsti Triglava iz Kranja, ki sta osvojili republiški naslov.

Vrstni red — mladinke — 1. Triglav 3.101 (Pintarič, Pirc, Zupan, Gašperlin), 2. EMO I (Celje) 2.794, 3. Slovan (Ljubljana) 2.736;

mladinci — 1. Triglav 6.548 (Benedik, Vehovec, M. in T. Oman), 2. Konstruktor (Maribor) 6.415, 3. EMO (Celje) 6.378.

D. H.

Triglav republiški prvak

Kranj, 19. aprila — Na kegljišču Gradisa v Ljubljani je bilo v torko odločeno, kdo bo letošnji članski ekipni republiški prvak. Po ligaškem prvenstvu v moški republiški ligi sta bili v ospredju dve ekipi: vrsta EMA iz Celja in kranjskega Triglava. Na koncu prvenstva sta obe ekipi imeli enako število točk. Do odločitve je prišlo v torko na nevtralnem kegljišču Gradisa v Ljubljani.

Triglav iz Kranja je bil boljši od Celjanov in zaslužen osvojil republiški naslov in s tem tudi možnost, da bodo v prihodnji sezoni igrali v prvi zvezni moški kegljaški ligi.

Izid — Triglav : EMO 5159 : 5067

Triglav — Jereb 855, Kurkovič 840, Boštarič 867, Česen 859, Benedik 860, Šemrl 878; EMO — Brgles 863, Urh 818, Salobir 870, Fideršek 789, Gmajner 874, Nazeks 853.

D. H.

Tečaj za pionirje

Kranj, 19. aprila — Kegljaski klub Triglav iz Kranja bo organiziral začetni in vadbene tečaj v kegljanju za pionirje in pionirke. Vsi, ki želijo kegljati, se prijavite v KK Triglav na sejmišču vsak dan. Prijave bodo sprejemali do 23. aprila. Telefon 21-326

D. H.

Četrti memorialni tek Boruta Berganta

Spominski tek dobil Velenjčan Živko

Tržič, 18. aprila — TKS Tržič je pod pokroviteljstvom Gorenjskega glasa že četrto organizirala memorialni tek po ulicah Tržiča v spomin na tragično preminulega alpinista Boruta Berganta. Udeležba je bila odlična. V vseh konkurencah je nastopilo 160 tekačev in tekačic iz Slovenije. Memorialni tek na 10 km je dobil atlet Velenja Romeo Živko. Na 5 in 10 km so tekači dosegli nove rekorde proge. Čeprav je deževalo, je bila organizacija brezhibna.

Sto šestdeset tekmovalcev in tekmovalk je teklo v torko popoldne po ulicah Tržiča na četrtem spominskem tekmu tragično preminulega alpinista Tržičana Boruta Berganta, ki ga je vzorno organizirala TKS Tržič pod pokroviteljstvom našega časopisa. Da je bila prireditev vzorno organizirana, gre zahvala vsem, ki so pomagali. Nagrade za najboljše so prispevale delovne organizacije Tržiča — ZLIT, Peko, obrtniki iz Tržiča, trgovci iz Avstrije, Elan, Planika, KŽK, ZS Triglav, in IBI.

Čeprav je bilo v torko popoldne deževno, to tekmovalcev ni motilo.

Po ulicah Tržiča smo videli lepe in zanimive boje v skoraj vseh starostnih kategorijah. Vsi tisti, ki bodo v tem letu prekrizarili s tekom Slovenijo in Jugoslavijo ter sosednje države, so pokazali, da bodo v ospredju, kar so dokazali tudi v torko v Tržiču. Na pet in deset kilometrov dolgi progi po ulicah Tržiča so postavili, kljub dežju, nove rekorde proge. Članski spominski tek na 10 km Boruta Berganta je dobil naš znan atlet, član AK Velenja, Romeo Živko. Sicer je v prvem krogu povedel Mojstrančan Franci Teraž. Živku pa je bil ta tek prepočasen, prevzel je vodstvo in zaslužen je slavil.

Nogomet

Jesenščani poraženi doma

Naklo, 19. aprila — V 14. kolu II. slovenske lige je igralo Naklo v Ajdovščini neodločeno 0 : 0, Triglav v Mirnu prav tako 0 : 0, Sava pa je igrala doma s Slavijo (samo) neodločeno 0 : 0, Jeseniščani pa so doma zgubili z Belo krajino 0 : 1. Jadran Ljuba ima 21 točk, Naklo, Triglav in Elan 18, Slavija 16, Adria 13, Bela krajina in Jesenice 12, Sava pa je zadnja z osmimi točkami. Mladinci Save so zgubili z Olimpijo 2 : 1, Britof pa je doma premagal Litijo z 2 : 0.

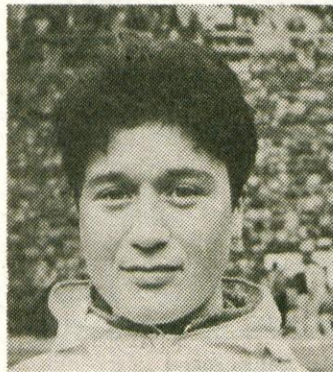
V gorenjski ligi so bili doseženi naslednji izidi: Alpina : Lesce 2 : 1, LTH : Polet 0 : 0, Zarica : Mavčiče 2 : 1, Bitnje : Visoko 2 : 3, Tržič : Britof 0 : 0 in Kokrica : Creina Primskovo 1 : 0. Britof ima 24 točk, LTH 21, Alpina 20, Visoko 18, Tržič 17 itd.

D. Jošt

Praznična tekmovalja v Trzinu

Tržič, 19. aprila — Tržiški sindikat bo tudi letos priredil več tekmovalj v počastitev 27. aprila in 1. maja. V sredo je bilo strelsko tekmovalje, prav tako pa se je začelo na Ravnah balinarsko prvenstvo dvojic. V soboto, 22. aprila, ob 8. uri se bo v telovadnici v Križah začel namiznoteniški turnir, prijave pa bodo sprejemali do začetka tekmovalja. Šahisti bodo začeli tekmovali v sredo, 26. aprila, ob 17. uri v Gasilskem domu na hitropoteznem turnirju. Prijave bodo sprejemali do začetka turnirja. Kegljaski bodo tekmovali na kegljišču pod avtobusno postajo med 24. in 28. aprilom. Tekmovalje bo ekipno za štiričlanske ekipe 50 lučajev mešano. Prijave sprejema Drago Koder v BPT, telefon 50 - 571. Vsa tekmovalja bodo štela za točkovanje v delavskošportnih igrah za sezono 1989 - 1990.

J. Kikel

V konkurenci mladink v teku na 1500 m si je zmago pritekla smučarska tekačica Kokrica Andreja Grašič.

Rezultati — štafete — pionirji 3 x 1000 m — 1. TKS Tržič (Izdor Jerman, Ludvik Meglič, Anže Rener) 14:54,35, 2. OŠ H. Grajerja II 15:17,72, 3. OŠ H. Bračiča II 15:19,02; pionirke 3 x 600 m — 1. OŠ I. Grohar Škofja Loka (Katarina Jakopič, Nataša Rink, Brigita Langerhole) 7:33,37, 2. OŠ H. Bračiča (Tržič) 7:37,86, 3. OŠ Kokrškega odreda (Križe) 7:55,39; mladinci 3000 m — 1. Plevnik (AK Triglav) 14:32,54, 2. Uršič (Kamniki) 14:35,78, 3. Sinko (AK Triglav) 14:35,96; mladinke 1500 m

Akrobatsko smučanje

Marko Klančar tretji na svetu

Sälen — Teden dni po zadnjem nastopu Stenmarka je bilo to mesto na Švedskem prizorišče letošnjega svetovnega mladinskega prvenstva v akrobatskem smučanju. Tega svetovnega prvenstva se je udeležilo 98 tekmovalcev in tekmovalk iz desetih držav.

Med najboljšimi akrobatskimi mladinskimi smučarji je izreden uspeh dosegel Marko Klančar. V skokih je dosegel tretje mesto in s tem bronasto kolajno, medtem ko je bila Katja Gornik osma.

D. H.

Obvestilo planincem

Kranj, 19. aprila — Planinsko društvo Kranj obvešča planince in ljubitelje gora, da bo Dom Kokrškega odreda na Kališču redno odprt in oskrbovan že od sobote, 22. aprila, dalje do 7. maja, nato pa do konca junija le ob sobotah in nedeljah. Planinski dom na Krvavcu pa je oskrbovan vse leto.

Vaterpolo

V soboto Triglav : ŽAK

Kranj, 19. aprila — Ljubljanski bazen Tivoli bo v soboto ob 19.30 gostil ekipi Triglava iz Kranja in ŽAK iz Kikinde. Ti dve moštvu bosta odigrali enajsto kolo v prvi B zvezni vaterpolski ligi. Triglav naj bi po uspehu v preteklem kolu v Kuparih, ko je premagal domačega Gusarja, ponovno zmagal, s tem bi se namreč še bolj utrdila na drugem mestu prvenstvene lestvice. ŽAK iz Kikinde je predzadnji na lestvici, kar pa ne pomeni, da je to slaba ekipa, ki bo le manjši zalogaj za novo zmago Triglava.

D. H.

SPOŠTOVANI KUPCI!

Obveščamo vas, da bo naša trgovina v Begunjah zaradi adaptacije od 25. 4. do 5. 5. zaprto od 6. 5. dalje in predvidoma do 15. 7. pa bo obratovala samo delno.

Priporočamo se za obisk.

ELAN

V pionirskem teku štafet na 3 x 600 m so si zmago pritekle pionirke OŠ Ivana Groharja iz Škofje Loke. Za zmagovito štafeto so tekle: Katarina Jakopič, Nataša Rink in Brigita Langerhole.

Mladinci so imeli na uličnem teku v Trzinu 3000 m dolgo progo. Po pričakovanju je zmagal član AK Triglava iz Kranja Gorazd Plevnik.

— 1. Grašič (Tržič) 8:01,54, 2. Džurinač (AK Domžale) 8:14,16, 3. Ušeničnik (Olimpija) 8:23,34; člani 10.000 m do 35 let — 1. Živko (AK Velenje) 30:54,61, 2. Teraž (Mojstrana) 31:48,98, 3. Urh (Kamniki) 32:12,79; nad 35 let — 1. Kotnik (TO Radovljica) 32:35,82, 2. Umek (Donit) in Oblak (Gorenja vas) — oba 34:32,65, 4. Močnik (Kranj) 36:01,18, 5. Marek (Ljubljana) 36:31,94; 1. Grohar članice 5.000 m nad 30 let — 1. Bohinc (AK Koper) 18:18,63, 2. Jerman (Tržič) 19:41,59, 3. Žakelj (Preddvor) 21:21,10, 4. Menegalijski 26:20,48, 5. Anderle (obe Tržič) 27:40,56; do 30 let — 1. Babič (AK Velenje) 18:31,44, 2. Horvat (AK Domžale) 20:12,59, 3. Markun (Kokrica) 21:04,17, 5. Bračič (Kranj) 22:33,85

D. Humer

F. Perdan

Vabila, obvestila

Nogometni spored - V II. slovenski nogometni ligi igrata v nedeljo ob 16.30 Sava doma proti Primorju in Triglav v Jesenicah. Mladinci Save igrajo že v soboto ob 16.30 doma s Teol Slovanom, Britof pa gostuje v Piranu. V gorenjski ligi so v soboto ob 17.15 na sporedu naslednja srečanja: Britof : Kokrica, Tržič : Alpina, Polet : Lesce, Creina Primskovo : Bitnje, Visoko : Zarica in Mavčiče : LTH. Pri članih B bodo ob 17.30 igrali Velesovo : Kondor, Hrašče : Preddvor, Alpines : Bohinj, Senčur : Trboje in Podgorje : Grintavec. Kadeti igrajo v soboto ob 10. uri, pionirji ob 16. uri, mladinci pa v nedeljo dopoldne.

- D. Jošt

Rokometni spored - Nadaljevalo se bo tekmovalje v republiških rokometnih ligah. V moški ligi bo Preddvor doma igral s Krškim, Termopol pa gostuje pri Jadranu. V ženski ligi pa igra Alpines doma z Branikom. V drugi moški republiški ligi igra Peko doma z Grosupljem. V mladinski skupini center, skupina C, igra Peko z Mokercem, Besnica s Termopolom II, pri mladinkah pa gostuje Sava Kranj v Polju, Alpines gostuje v Kočevju, Peko gosti Krim, v Preddvoru pa bo gorenjski derbi med Preddvorom in Dupljami. J. K.

V Tacnu Rašica 89

Medvode, 19. aprila — Okoli 160 tekmovalcev in tekmovalk iz Avstrije, Švedske, Irske, Anglije, Italije, Francije, Nizozemske, ZRN, ČSSR, Švice in Jugoslavije bo nastopilo na aprilski slovenski turneji veslačev na divjih vodah. Tako bo Tacen v organizaciji KKK Rašica v soboto in nedeljo spet prizorišče velikih tekmovalj v kajaki in kanujih, v enosedu in dvosedu, v konkurenci moških in žensk. Pokrovitelj te prireditve je Color iz Medvod.

Rašica 89 je torej spet aprilska slovenska turneja veslačev na divjih vodah. Zakaj prav brzice Save v Tacnu? Na teh brzicah bo avgusta finale svetovnega pokala v veslanju na divjih vodah, leta 1991 pa bosta Sava v Tacnu in Soča v Tolminu gostili najboljši veslači sveta, ki bodo tekmovali na svetovnem prvenstvu. Sobotna in nedeljska tekma in finale svetovnega pokala avgusta naj bi pokazali, kako se organizacijski komite pripravlja na svetovno prvenstvo v veslanju na divjih vodah za leto 1991.

Hkrati bo sobotna in nedeljska prireditev tudi izbirna tekma za sestavo državnih reprezentanc za nastope na svetovnem prvenstvu, ki bo junija v ZDA. Le-ta bo 12. do 25. junija v Savage River Maryland v ZDA. Pravo zato bo v soboto in nedeljo v Tacnu nastopilo toliko tekmovalcev, ki bodo izbrani za reprezentance enajstih držav za svetovno prvenstvo.

V soboto bo 10.30 začetek tekmovalja za pokal Dnevnika, v nedeljo ob isti uri pa bo tekma za pokal generalnega pokrovitelja Colorja iz Medvod.

RAŠICA
ZELEZNIKI

objavlja po sklepu DS
JAVNO LICITACIJO

nekaterih osnovnih sredstev, ki bo v torko 25. aprila 1989 ob 11 uri v starem obratu na Racovniku.

Zap. št.	Naziv OS	Izključna cena
1.	Optični brusilni stroj SW PO 80	23.000.000
2.	Excencična stiskalnica 6 T INDOS	4.000.000
3.	Rotacijski stroj za kovičenje	1.000.000
4.	Galvanski suhi usmernik 10 V, 600 A	1.000.000
5.	Galvanski seleniski usmernik 12 V, 1500 A	1.000.000
6.	Podajalni aparat	30.000
7.	Industrijski sesalec	200.000
8.	Pomivalni stroj »Kovinastroj« tip PS-70	3.500.000
9.	Fotokopirni stroj OCE 1250	1.500.000
10.	Razmnoževalni stroj GESTETTNER	1.500.000
11.	Računalniški terminal IVASIM	700.000

Ogled OS je 1 uro pred licitacijo, kjer bo možno vplačati 10 % varščino od izključne cene OS.

Sodelujejo lahko pravne in fizične osebe. Zlicitirana OS je treba plačati in prevzeti v petih dneh po licitaciji, sicer kavcija zapade. Davek plača kupec. Nakup je po sistemu »ogleda—kupljeno«. Reklamacij se ne upošteva.

MERKUR KRANJ

Začela se je sezona gradnje hiš in opreme stanovanj, marsikaj je potrebno obnoviti in prebarvati. V sklopu Merkurjeve maloprodajne mreže je kar nekaj prodajaln, ki so dobro založene z BARVAMI IN LAKI in najrazličnejšimi premazi za zaščito lesa in drugimi kemičnimi izdelki. Velika je tudi ponudba čistilnih sredstev in plekarskega pribora. Večina teh prodajaln. Barve-laki v Radovljici, Barve-laki v Škofji Loki, Globus v Kranju, Železnina Bled, Železnina Gorenja vas, Železnina Pivka in Ferrum v Ljubljani je založena tudi z laki in zaščitnimi sredstvi za avtomobile in druga vozila. Opozoriti želimo na ugodnosti, ki ste jih deležni ob nakupu. Te so: 15 % popust ob gotovinskem plačilu nad 500.000 din ali možnost brezobrestnega odplačevanja v štirih obrokih oziroma plačilo s čeki v 4-mesečnem zaporedju, vse to pa so ugodnosti, ki jih v Merkurjevih prodajalnah z barvami in laki ne kaže zamuditi.

★ADAM RIESE★

Največja tehnična trgovina v Avstriji

Od minulega meseca naprej je predmestje Celovca bogatejše še za eno trgovino. Na Volkermarkter Strasse 165 - zraven znanega blagovnega centra KiKa so namreč 16. marca odprli doslej največjo tehnično trgovino (market) v Avstriji. To je Adam Riese, ki ima na 2.500 kvadratnih metrih najrazličnejše tehnično blago.

Ta največja tehnična hiša ima številne oddelke, kot so foto, video, TV, Avtoradio, HiFi, posebni oddelek, v katerem dobite vse od radijske budilke do hi-fi naprav, pa oddelek z najrazličnejšimi računalniki, pisalnimi in računskimi stroji ter pisarniškim materialom. V okviru tega oddelka je tudi posebna računalniška učilnica.

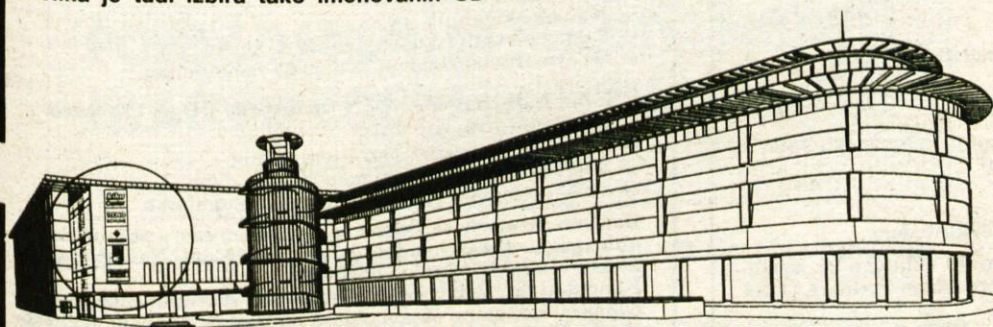
V tem največjem tehničnem marketu imajo prek 2.500 najrazličnejših tehničnih izdelkov vseh svetovno znanih in predvsem kakovostno priznanih firm. Za primer povejmo, da imajo 22.000 najrazličnejših gramofonskih plošč (med njimi 12.000 long play plošč) in kaset z raznovrstno glasbo. Velika je tudi izbira tako imenovanih CD

plošč. Posebna ponudba tega meseca pa je televizor Tensai 36 s teleskopsko anteno in 36-centimetrskim zaslonom, ki stane samo 2.490 šilingov.

In kje je Tehno-velemarket Adam Riese? Ko pridete v predmestje Celovca (z Ljubelja) v križišču cest za Beljak (levo) in Graz (desno) zavijete desno in se potem po cesti za Graz peljete še približno 5 kilometrov (po tako imenovani južni krožni cesti). Prišli boste do znane blagovnice KiKa in tu je tudi Tehno-velemarket Adam Riese.

Med tednom je market Adam Riese odprt vsak dan od 9. do 18. ure, ob sobotah od 8.30 do 12. ure in vsako prvo soboto v mesecu od 9. do 17. ure. Pogovorili se boste lahko v slovenščini. Za vse, kar vas zanima, lahko povprašate tudi po telefonu: 9943-463-36493.

Ne pozabite! V Velemarketu Adam Riese, največji tehnični prodajni hiši v Avstriji, boste dobili vse najnovejše tehnične izdelke. Prepričajte se!

SPAR MALLE

MARKET
IN RESTAVRACIJA
V BRODEH NA KORÓSKEM
3 KM OD AVSTRIJSKE MEJE

ZNIŽANO OD
21.4. DO
6.5.1989

REGIO KAVA BRASIL 1 KG	49. ⁹⁰	MEHČALEC ZA PERILO 4 LT	25. ⁹⁰
RAMA MARGARINA 1/2 KG	14. ⁹⁰	SOMAT 4 KG	89. ⁹⁰
BENDORP ČOKOLADA 300 G	21. ⁹⁰	WEISSER RIESE 4 KG	79. ⁹⁰
5 KG RIŽA VEDRO	39. ⁵⁰	LAK ZA LASE GLORIA 1 DZ	24. ⁹⁰
BELO OLJE 10 LT.-DZ	129. ⁹⁰	TOALETNI PAPIR 10 KOM	19. ⁹⁰

Naš ključ- vaša rešitev

BOGATA IZBIRA
STAVBNEGA POHIŠTVA

- okno INO-M
- okno VO
- polkna GN
- izolacijske omarice z roletto IROS
- garažna vrata, dvizna (daljinsko upravljanje)
- nadsvetlobe in stranske svetlobe
- mreža proti insektom
- sobna vrata, masivna
- sobna vrata, vezana
- vhodna vrata MD
- garažna vrata MD, dvokrilna

inles · RIBNICA

61310 RIBNICA
Tel.: (061) 861-411. Teleks: 31-262 ju
Telefaks: (061) 861-603

CENTER SREDNJEGA USMERJENEGA IZOBRAŽEVANJA JESENICE 64270 JESENICE

Ponovno objavlja prosta dela in naloge

MATERIALNEGA KNJIGOVODJE - BLAGAJNIKA

za nedoločen čas s polnim delovnim časom

Pogoji za sprejem - dokončana srednja ekonomska šola - stopnja V. z dodatnim znanjem za računalniško obdelavo podatkov. Nastop dela takoj.

Kandidati naj prijave z dokazili o izobrazbi pošljejo v roku osmih dni na naslov: Svet Centra srednjega usmerjenega izobraževanja Jesenice, C. bratov Rupar 2.

ALPETOUR

ŠKOFJA LOKA
Titov trg 4/b
64220 ŠKOFJA LOKA

SOZD ALPETOUR Škofja Loka TOZD Potniški promet Kranj objavlja na podlagi sklepa komisije za delovna razmerja prosta dela in naloge

1. VOZNIKA AVTOBUSA ZA DE KRANJ - 2 delavca
2. SPREVEDNIKA AVTOBUSA ZA DE KRANJ - 2 delavca
3. SNAŽILKE NA AP ŠKOFJA LOKA

Pogoji:

1. Poklicna šola strojne smeri in 2 leti delovnih izkušenj kot voznik C kategorije ali šola za voznike in 4 leta delovnih izkušenj na dan 13. 12. 1987 kot poklicni voznik. Vozniški izpit B, C in D kategorije in sposobnost pisnega in ustnega komuniciranja v slovenskem jeziku. Poskusno delo 3 mesece. Zaželeno je, da imajo kandidati stalno bivališče v Kranju ali bližnji okolici.

2. Končana osnovna šola ali II. stopnja usmerjenega izobraževanja in 6 mesecev delovnih izkušenj. Poskusno delo 3 mesece. Sposobnost ustnega in pisnega komuniciranja v slovenskem jeziku in preizkus znanja.

3. Nepopolna osnovna šola in 3 mesece delovnih izkušenj. Poskusno delo 2 mesece. Delovno razmerje se sklone za polovični delovni čas.

Pisne vloge z dokazili o izpolnjevanju zahtevanih pogojev sprejema 8 dni po objavi kadrovskega sektorja Škofja Loka, Titov trg 4/b. Kandidati bodo o izidu obveščeni v roku 60 dni po izteku prijavnega roka.

KTL industrija papirja in embalaže,
Ljubljana, n.s.o.
TOZD LEPENKA TRŽIČ, n.s.o.

Na osnovi sklepa komisije za delovna razmerja TOZD »Lepenka« Tržič objavljamo prosta dela in naloge

VZDRŽEVALCA I - 1 delavec

Poleg izpolnjevanja splošnih pogojev od kandidata pričakujemo, da ima zaključeno:

IV. stopnja zahtevnosti - strugar
2 leti delovnih izkušenj.

Izbrani kandidat bo sklenil delovno razmerje za nedoločen čas s polnim delovnim časom, poizkusno delo 1 mesec.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju zahtev pošljite v 8 dneh od dneva objave v kadrovske službe TOZD Lepenka Tržič, Slap 8, 64290 Tržič. Obvestilo o izbiri v 30 dneh.

Industrija naravnega kamna
MARMOR HOTAVLJE

DO »MARMOR HOTAVLJE« na podlagi sklepa Komisije za delovna razmerja objavlja prosta dela in naloge:

IZVAJANJE RAČUNOVODSKIH DEL (računovodja)

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje:

- višješolska oz. visokošolska izobrazba ekonomske smeri
- 3 leta delovnih izkušenj na podobnih delih in nalogah

Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Poskusno delo v skladu s samoupravnimi splošnimi akti v DO.

Kandidati naj prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v 8 dneh po objavi na naslov: MARMOR HOTAVLJE, Hotavje 40, 64224 Gorenja vas. Kandidati bodo o izbiri obvestili v roku 15 dni po opravljeni izbiri.

TURISTIČNO PODJETJE ALPINUM BOHINJ

Delavski svet družbenega podjetja ALPINUM BOHINJ objavlja prosta dela in naloge

INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA - DIREKTORJA PODJETJA.

Kandidati morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

- da imajo visokošolsko izobrazbo ekonomske, komercialne, turistično-hotelske, pravne ali organizacijske smeri,
- da imajo vsaj 3 leta delovnih izkušenj na vodstvenih ali vodilnih delih,
- da aktivno obvladajo dva tuja jezika (angleški, nemški, francoski ali italijanski jezik).

Kandidati za direktorja morajo ob prijavi predložiti program dela in razvoja podjetja.

Kandidati se morajo prijaviti v roku 10 dni od dneva objave razpisa. Prijavi morajo priložiti listine o izpolnjevanju pogojev, skupaj s programom dela in razvoja podjetja.

Izbrani kandidat bo imenovan za dobo štirih let.

Udeleženci razpisa bodo o izbiri obveščeni v roku 8 dni po sprejemu sklepa.

Kandidati morajo poslati prijave na naslov: ALPINUM BOHINJ, Ribčev laz 50, 64265 Bohinjsko jezero, s pripisom ZA RAZPISNO KOMISIJO.

IMOS
GORENJC

SPLOŠNO
GRADBENO
PODJETJE
RADOVLJICA
LJUBLJANSKA CESTA 11

Radovljica
Ljubljanska cesta 11

IMOS SGP »GORENJC« Radovljica — komisija za delovna razmerja razpisuje prosta dela in naloge:

1.) KV AVTOMEHANIKA

Pogoji: poklicna šola
1 leto delovnih izkušenj
poskusno delo 3 mesece

Delo se združuje za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Kandidati naj vloge pošljejo na naslov: IMOS SGP »GORENJC« Radovljica, Ljubljanska 11 v 15 dneh po objavi.

IZOLIRKA, industrija izolacijskih
materialov n.s.o.
61110 LJUBLJANA, Ob železnici 18

Komisija za delovna razmerja TOZD objavlja delokrog
TAJNICA POŽARNEGA INŽENIRINGA V RADOVLJICI

Pogoji: V. stopnja strokovne izobrazbe, poklic administrativni ali ekonomski tehnik
pasivno znanje enega tujega jezika (nemščine ali angleščine)
dve leti delovnih izkušenj pri podobnem delu
dvomesečno poskusno delo.

Delovno razmerje bomo z izbrano kandidatko sklenili za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Za zainteresirane vljudno prosimo, da pošljejo svoje vloge z dokazili o izobrazbi in s krajšim opisom dosedanjih izkušenj v 8 dneh po objavi Kadrovskega oddelka na gornji naslov. Za predhodne informacije lahko pokličete tel.: 061-448-694.

DELAVSKA UNIVERZA
64220 ŠKOFJA LOKA

ORGANIZIRA 2-DNEVNI TEČAJ PEKA KRUHA

ki bo potekal konec aprila oziroma v začetku maja. Vse prijavljene bomo o pričetku pisмено obvestili.

Predvideno je praktično delo priprave in peke različnih vrst kruha v električnih in plinskih pečicah, pa tudi v kmečkih pečeh.

Cena tečaja je 120.000 dinarjev.

Prijave in informacije: DELAVSKA UNIVERZA
ŠKOFJA LOKA, Podlubnik 1/a, telefon 621-865.

UPRAVNI ORGANI IN STROKOVNE SLUŽBE OBČINE KRANJ

Razpisuje prosta dela in naloge

V UPRAVI ZA DRUŽBENE PRIHODKE

1. VODJA ODSEKA ZA KNJIGOVODSTVO DRUŽBENIH PRIHRANKOV IN IZTERJAVO — ponovni razpis

Pogoji:

- visoka izobrazba VII/ 1 stopnje zahtevnosti ekonomske smeri
- 5 let delovnih izkušenj
- 3 mesečno poskusno delo
- strokovni izpit

2. INŠPEKTOR DRUŽBENIH PRIHODKOV — delavec s posebnimi pooblastili in odgovornostmi

Pogoji:

- VI/1 stopnja strokovne izobrazbe pravne, upravne ali ekonomske smeri
- 2 leti delovnih izkušenj
- dvo mesečno poskusno delo

Strokovni izpit za upravne organe in strokovne službe se lahko opravi v enem letu po namestitvi.

Za razpisana dela in naloge se sklone delovno razmerje za nedoločen čas

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev in opisom delovnih izkušenj naj kandidati pošljejo v 8 dneh na naslov: Občina Kranj, Trg revolucije 1, Splošne službe, Kadrovska služba, 64000 Kranj

Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po končanem zbiranju prijav.

LIP, lesna industrija Bled
TO, lesna predelava Podnart

Začeli smo z novim zanimivejšim programom lepljenih plošč, zato vabimo v naš kolektiv

1. MEHANIKA - VZDRŽEVALCA

— IV. stopnje kovinarske smeri, za vzdrževanje strojev in naprav

2. VEČ DELAVCEV LESNE STROKE

— za ključna delovna mesta, IV. stopnje zahtevnosti dela, z dvema ali več leti delovnih izkušenj

VRATARJA - TELEFONISTA

— za vratarska dela, III. stopnje zahtevnosti dela

Pisne prijave z dokazili sprejemamo do vključno 29. aprila 1989 na naslov: LIP Bled, TO lesna predelava Podnart, 64244 Podnart, Podnart 33.

O izbiri bodo kandidati obveščeni v 15 dneh po končani zadnji objavi.

Osnovna šola »Ivan Tavčar« Gorenja vas

Svet osnovne šole »Ivan Tavčar« Gorenja vas razpisuje prosta dela in naloge

RAVNATELJA ŠOLE

Kandidat mora izpolnjevati pogoje, določene z Zakonom o osnovni šoli. Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 15 dneh po objavi razpisa na naslov: OŠ Ivan Tavčar, 64224 Gorenja vas z oznako »za razpisno komisijo«. Kandidati bodo obveščeni o izidu razpisa v 30 dneh po izteku razpisnega roka.

TOKOS
Tržič p.o.
Tržiška tovarna kos in srpov — Tržič

Komisija za delovna razmerja objavlja prosta dela in naloge: 1. VODENJE ODDELKA BRUSILNICE

Kandidati morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

- končana srednja strokovna izobrazba strojne smeri ali delovodska šola,
- nad 2 leti delovnih izkušenj na enakih ali podobnih delih,
- sposobnost vodenja in organizacija dela v oddelku.

Poskusno delo je 3 mesece.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 8 dneh po objavi na naslov: Tokos Tržič, Cankarjeva 9, 64290 Tržič

GRAD
Obrotno gradbeno podjetje
Grad Bled

Komisija za delovna razmerja OGP »GRAD« BLED, objavlja prosta dela in naloge:

KV ŠOFER

Pogoji:

- poklicna šoferska šola C, E kategorije
- zaželen strojnik LGM ali ključavničar
- tri leta delovnih izkušenj na podobnih delih

Delovno razmerje se sklone za določen čas s polnim delovnim časom. Kandidati naj pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 8 dneh pošljejo na naslov: OGP »GRAD« BLED, Grajska 44, Bled.

O izbiri bodo kandidati obveščeni v 15 dneh po preteku prijavnega roka. Pomanjkljive in prepozno prispelle prijave ne bomo upoštevali!

KOMPAS JUGOSLAVIJA, HOTEL BOHINJ,
Ribčev laz 44
64265 Bohinjsko jezero

Razpisujemo prosta dela in naloge:

NATAKARJI

za določen in nedoločen čas

Pogoji:

IV. stopnja gostinske smeri, pasivno znanje dveh tujih jezikov

SOBARICE

za določen in nedoločen čas

ČISTILKE

za določen in nedoločen čas

Pogoji: končana osnovna šola

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 8 dneh po objavi na naslov: Kompas, hotel »Stane Žagar« Bohinj, 64265 Bohinjsko jezero

Cesta železarjev 8
64270 JESENICE

Po sklepu odbora za delovna razmerja TOZD DRUŽBENI STANDARD ponovno objavljamo prosta dela in naloge

KUHARICA II, šifra 9108, D-3, 9. kategorija

1 oseba

Pogoji:

Poklicna gostinska šola — smer kuhar, dvomesečno poskusno delo, eno leto delovnih izkušenj.

Kandidati naj prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v 8 dneh po objavi na Kadrovskega sektorja Železarne Jesenice, Cesta železarjev 8, 64270 Jesenice, z oznako »za TOZD Družbeni standard«.

SERVISNO PODJETJE KRANJ
Tavčarjeva 45, Kranj

Komisija za DR in DS za OD oglašja prosta dela in naloge:

1. VODENJE FINANČNEGA KNJIGOVODSTVA — 1 delavec

Pogoji za sprejem so:

- ekonomski tehnik
- 3 leta delovnih izkušenj v fin. rač. službi
- tečaj oziroma izkušnje za delo na računalniku

2. VODENJE BLAGAJNE IN OBRAČUN OD — 1 delavec

Pogoji za sprejem so:

- ekonomski ali administrativni tehnik
- 2 leti delovnih izkušenj na podobnih delih
- tečaj oziroma izkušnje za delo na računalniku

Delovno razmerje se sklone za nedoločen čas, s polnim delovnim časom. Poskusno delo bo trajalo 75 dni. Nastop dela je možen takoj, oziroma po dogovoru.

Kandidati naj pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev oddaja v 8 dneh po objavi oglasa na naslov: Servisno podjetje Kranj, Tavčarjeva 45, Kranj.

Vse kandidate bomo o izbiri obvestili v 15 dneh po sprejemu sklepa o izbiri.

Ker življenje potrebuje varnost

Zavarovalna skupnost Triglav

Gorenjska območna skupnost Kranj svetuje

Boj proti inflaciji

Kako se ob nenehnih podražitvah, veliki inflaciji obvarovati pred nesrečo, nezgodami... Ste razmišljali o tem? Čeprav cene rastejo in je osnovno preživetje vsak dan dražje, nesreče, žal, ne počivajo; na cestah, gradbiščih, v gozdu, doma, pri delu... povsod tudi v tem trenutku velja, da življenje in premoženje potrebuje ta varnost.

Zaradi nenehnega naraščanja življenjskih stroškov in s tem v zvezi seveda tudi nominalnega naraščanja zavarovalnih premij pri različnih zavarovanjih so se v Zavarovalni skupnosti Triglav odločili, da zavarovancem omogočijo pri zavarovanju premoženja in življenja lažje plačevanje zavarovalnih premij. Takšne olajšave že veljajo za požarna in stanovanjska zavarovanja, za zavarovanja živali, nezgodna in neobvezna avtomobilska zavarovanja, za obrtniška, za zavarovanje odgovornosti in posevkov in še za nekatera premoženjska zavarovanja občanov oziroma zasebnikov.

Zavarovanec se lahko odloči za olajšavo pri plačilu premije, če je le-ta večja od 300 tisoč dinarjev. Če premijo plačate takoj, vam Zavarovalna skupnost Triglav prizna 20-odstotni popust (razen pri kasko zavarovanju avtomobilov in obrtniških zavarovanjih). Lahko pa se odločite tudi za plačilo premije v štirih zaporednih mesečnih obrokih. Prvi obrok je treba plačati takoj ob podpisu pogodbe o zavarovanju, ostale pa potem v

treh mesecih po položnici ali na podlagi dogovora pri izplačilu osebnega dohodka v delovni organizaciji. In nenazadnje lahko tudi vsakdo sam plača mesečni obrok v zavarovalnici.

Vprašali boste, kako je z obrestmi. Obresti pri obročnem odplačevanju premije so samo pri zavarovanjih, kjer ni popustov oziroma v konkretnih primerih pri kasko zavarovanju avtomobilov in obrtniških zavarovanjih. Vendar so tudi pri slednjih le-te minimalne saj znašajo le 5 odstotkov na mesec. Dosledno pa bo seveda Zavarovalna skupnost Triglav obračunavala zakonsko določene zamudne obresti, če premija ali obrok ne bo pravočasno plačan. Če pa bi prišlo do več kot enomesečne zamude pri plačilu obroka, preneha tudi zavarovalno kritje.

Za zanimivo novost pa so se v Zavarovalni skupnosti Triglav odločili pri kasko zavarovanju avtomobilov občanov. Šest lastnikov avtomobilov v delovni ali drugi organizaciji oziroma društvu se lahko odloči za skupinsko zavarovanje avtomobilov. Pri takšnem kasko zavarovanju avtomobilov je potem moč premijo plačati v dvanajstih zaporednih mesečnih obrokih brez posebnih doplačil oziroma obresti. Za zdaj, tako ugotavljajo v Zavarovalni skupnosti Triglav, je prav ta novost vzbudila največje zanimanje pri zavarovancih.

Kljub vsem težavam, ki nas danes tarejo, zato ne pozabimo na osebno in premoženjsko varnost. Zavarovalna skupnost Triglav je zato v boju proti inflaciji pravi naslov, da se bomo vsak hip in kjerkoli počutili varne.

Ker življenje potrebuje varnost

Vsake tri mesece nova knjiga z več kot 300 odgovori

ENCIKLOPEDIJA VPRAŠANJ IN ODGOVOROV

Do znanja z odgovori na vprašanja!

Dobre priložnosti se ne ponujajo vsak dan, še redkejša pa so take, da lahko kupimo nekaj, kar je vredno več, kot stane.

V mislih imamo znanje. Dobrino, ki je ne moremo izgubiti in nam je nihče ne more ukrasti. Dobrino, za katero se je vsekakor vredno potruditi - ne le v šoli, temveč tudi sicer, vedno in povsod.

Temelj slehernega učenja in znanja pa so že od nekdaj vprašanja: KAJ?, ZAKAJ?, KJE?, KAKO?, KDO? in KDAJ?. In seveda iskanje odgovorov nanje. Zato ni naključje, da nosi šest knjig nove bogato ilustrirane zbirke ENCIKLOPEDIJA VPRAŠANJ IN ODGOVOROV prav takšne naslove.

Prva knjiga z naslovom KAJ? je že v tisku; izšla bo v mesecu maju, izjemno ugodna prednaročniška cena zanjo pa znaša 78.000 din - vendar le do izida! - in jo je mogoče poravnati tudi v dveh zaporednih obrokih.

Ta cena vključuje 30 % popusta glede na prodajno ceno prve knjige, ki bo po izidu 108.000 din. Pravočasno plačilo te knjige pa bo naročnikom celotne zbirke zagotavljalo enako visok popust tudi pri nakupu naslednjih petih zvezkov ENCIKLOPEDIJE VPRAŠANJ IN ODGOVOROV.

Seveda boste tudi vsi knjigarniški naročniki vključeni v vabljivo nagradno žrebanje. Torej še en razlog več, da se nam še danes oglasite z naročilom. In ne pozabite odgovoriti na vprašanja ob naročilnici.

Vaša knjigarna
Mladinska knjiga
Kranj, Maistrov trg 1 . tel.: 21-231

Marec 1989

P.S.: ENCIKLOPEDIJA VPRAŠANJ IN ODGOVOROV bo šele z uporabo pokazala svojo pravo vrednost in vas prepričala, da je vredna več, kot stane!

VPRAŠANJA ZA NAROČNIKE

KAJ je Pluton?	☐ a	KDO je bil Charlie Chaplin?	☐ a
a/ najmanjši planet našega osončja	☐ b	a/ znan popevkar	☐ b
b/ rimski bog podzemlja in mrtvih		b/ filmski igralec in režiser	
ZAKAJ so izumrli dinozavri?	☐ a	KDAJ so odkrili Ameriko?	☐ a
a/ ker sta se spremenila podnebje in rastlinstvo	☐ b	a/ leta 1492	☐ b
b/ ker so nanje vplivali kozmični žarki		b/ leta 1789	
KAKO pridobivajo sol?	☐ a	KJE stojijo največje piramide?	☐ a
a/ s posebnimi mrežami	☐ b	a/ v Mezopotamiji	☐ b
b/ z izsuševanjem morske vode		b/ v Egiptu	

Naročilnica MK/KiP 0389

Podpisani (priimek in ime):

Natančen naslov:

naročam 6 knjig ENCIKLOPEDIJE VPRAŠANJ IN ODGOVOROV v prednaročilu 30 % ceneje.

Ceno prve knjige KAJ? - 78.000 din - bom poravnal do izida v maju 1989:

☐ v enkratnem znesku ☐ v dveh zaporednih obrokih

Datum:

Podpis:

TOVARNIŠKA
PRODAJALNA

TRIKON®

v Kranju, na Planini III, Janka Puclja 7
je že v znamenju POLETJA!

**POMLADANSKI IN POLETNI MODELI
HLAČ PO UGODNIH CENAH ZA VSO
DRUŽINO**

Obiščite nas med tednom od 8. do 12. ure in od 16. do 19. ure ter ob sobotah od 8. do 13. ure. Tel.: 36-696

Cenjenim potrošnikom in bralcem Gorenjskega glasa čestitamo za Dan OF in Praznik dela

MALI OGLASI

☎ 27-960
cesta JLA 16

APARATI STROJI

Ugodno prodam likalni stroj. ☎ 35-035, Orehovlje 11, Kranj

Prodaj barvi TV riz, ekran 61 cm. ☎ 77-143 6156

Prodaj tračni BRUSILNI STROJ, delovne površine 1.000 x 200 mm. Vido-
vič, Predvor 136, ☎ 45-136 6204

Prodaj barvni TV ei Niš, ekran 66 cm. ☎ 73-753 6217

Samohodni OBRAČALNIK reform M 11 in BCS diesel KOSILNICO, prodam. Franc Bergant, Sv. Tomaž 6, Selca 6218

Prodaj rabljen BETONSKI MEŠALEC in PRALNI STROJ candy. ☎ 57-346 6221

Prodaj barvni TV gorenje. Ul. 4. oktobra 23, Cerklje 6227

Prodaj nov VARILNI APARAT gorenje varstrov 140 in plinski ŠTEDILNIK gorenje MIV. ☎ 51-547, po 14. uri 6228

Barvni TV, ekran 66 cm, prodam. ☎ 81-441, int. 35-53, dopoldne 6231

Poceni prodaj barvni TV riz telefon-
ken ITC 777 z daljinskim upravljalcem in črno-bel TV gorenje 900 automatic, s stabilizatorjem. ☎ 38-062 6232

Poceni prodaj rabljen električni ŠTE-
DILNIK, barvni TV, potreben popravila in rabljen polavtomatski PRALNI STROJ. ☎ 622-314, zvečer 6248

Prodaj TROSILEC za hlevski gnoj SIP 2700. ☎ 68-425 6249

Prodaj OBRAČALNIK za traktor tomo vinkovič. Branko Valant, Ribno, Parti-
zanska 7, Bled 6251

Prodaj barvni TV iskra horizont, z da-
ljinskim upravljalcem in še neupora-
bljeno termoakumulacijsko PEČ 3 kW. Strahinj 116 6257

Prodaj LIKALNI STROJ cordes. ☎ 35-035 6258

Prodaj črno-bel TV gorenje, zadnji model. Orehovlje 26, Kranj 6263

Prodaj črno-bel TV. Bistrica 17, Du-
plje 6266

Prodaj PAJKA na dva vretena. Peter Zaplotnik, Trstenik 2, Dolnik 6267

OVERLOK, dvojeelni, gospodinjstvi, še v garanciji, prodam. ☎ 21-980 6270

Prodaj ZVOČNIKE warfedale TSR 108.2. ☎ 33-309, dopoldne 6278

Prodaj dvotarifni ŠTEVEC in stikalno URO. ☎ 48-099 6286

Prodaj rabljeno PEČ za centralno kur-
javo stadler. ☎ 74-090, dopoldne ali 74-596, popoldne 6298

Barvni TV stereo, ekran 55 cm, ugod-
no prodam. ☎ 50-852 6316

Prodaj KIPERBUSCH, star 1 leto in pol in termoakumulacijsko PEČ, 6 kW. ☎ 50-409 6321

Prodaj KOSILNICO BCS 110, bencin -
petrolej, staro 5 let in motorno ŽAGO husarna. Anton Tolar, Praprotno 20, Selca 6322

Prodaj nov VIDEOREKORDER fischer s carinsko deklaracijo. Retljeva 12, Kranj - Cirče, ☎ 33-015 6324

Prodaj 3 leta star barvni TV iskra, ekran 56 cm. ☎ 51-428 6326

Ugodno prodam skoraj nov BETON-
SKI MEŠALEC. Informacije na ☎ 75-275 6331

Prodaj GLASBENI STOLP toshiba. ☎ 27-732 6337

Prodaj KOMBINIRKO hoby mio stan-
dard. Cena 500 SM. Simon Breznanek, Sorška 24, Kranj 6342

Prodaj ŠTEDILNIK gorenje (4 elektri-
ka, 2 plin) in HLADILNIK gorenje. ☎ 631-728 6343

JEKLENKE za kisik in aceten ter 80-lit-
rski BOJLER, vse novo, zelo ugodno prodam. Emir Bešič, Pot v Bitnje 4, Kranj 6344

Prodaj malo rabljen KIPERBUSCH in kombiniran ŠTEDILNIK. Crngrob 10, Žabnica, ☎ 631-614 6353

Prodaj KULTIVATOR z ježem. Ivan Rakovec, Dolenja vas 30, Selca, ☎ 64-071 6363

Prodaj starejši industrijski ŠIVALNI STROJ veritas, z novim 3-faznim mo-
torjem, motor znamke singer, STROJ za ravno rezanje usnja, papirja, PVC materialov itd., širine do 30 cm in STROJ za stično robljenje pasov. ☎ 45-596 6370

Barvni TV čajevac, star 8 let, ekran philips, ohranjen, prodam. ☎ 57-350 6371

Prodaj dobro ohranjeno SILOREZNI-
CO ultra 3. Sajovic, Zg. Brnik 23, Cer-
klje 6373

GLASBENI STOLP hitachi ugodno prodam. ☎ 33-798 6385

Sharp VIDEOREKORDER, nov, TV to-
shiba 55 cm in ZVOČNIKE fischer, 60 W, poceni proam. ☎ 2-586 6392

Ugodno prodaj VHS VIDEO KAME-
RO, sistem move, z dodatno opremo. Azman, Stara c. 17, Kranj 6399

Ugodno prodaj GLASBENI STOLP sharp in VIDEOREKORDER sharp. ☎ 39-226 ali 36-530 6405

Prodaj barvni TV grundig s TV igra-
mi, ekran 65 cm, starejši letnik. Čado-
vje 1, Golnik 6428

Prodaj barvni TV gorenje korting. ☎ 65-163 6433

Prodaj avtomatski BRUSILNI STROJ. Predoslje 171, Kranj 6434

Prodaj OBRAČALNIK za sipovo kosil-
nico buchener. Franc Pernuš, Paloviče
8, Trzin 6436

Ugodno prodaj acetilenski RAZVIJA-
LEC. ☎ 80-009 6443

Zelo ugodno prodam nove sončne KOLEKTORJE jelovica. Lavrič, Trboje 57, ☎ 49-390 6448

Prodaj plinski ŠTEDILNIK kekec. Za-
sip, Stagne 11, Bled 6454

Prodaj PUHALNIK tajfun z motorjem. ☎ 45-754 6456

Prodaj PLETILNI STROJ. ☎ 24-645 6473

Prodaj TRAKTOR ferguson IMT 533 s kompresorjem. Suha 15, Kranj (Pre-
doslje) 6496

Prodaj dve nakladalni PRIKOLICI za seno pettinger, 20-kubična in SIP, 25-kubična. Jezerska c. 92/a, Kranj 6501

Prodaj točkovni VARILNI APARAT 0,5 mm plus 0,5 mm, vodno hlajen, 380 V, industrijski ŠIVALNI STROJ singer 660, komplet z mizo in motorjem. ☎ 58-091 6506

Prodaj 300-litrsko traktorsko ŠKRO-
PILNICO. Zg. Brnik 69, Cerklje 6516

OFFSET OC 21/10 B 4, nemški, ugod-
no prodam. ☎ 46-585 ali 46-534, po-
poldne 6536

VIDEOREKORDER PANASONIC NVG 45, nov in JADRANO DESKO kondor, prodam. ☎ 23-830 6546

Prodaj TV panasonic, 55 cm, raven zaslon, nov, s teletextom in VIDEO-
REKORDER sharp, z dokumenti, ugod-
no prodam. ☎ 35-364 6550

Starejši barvni TV, dobro ohranjen, prodam. ☎ 48-701, popoldne 6554

Prodaj 300-litrsko zamrzovalno SKRI-
NJO lth in črno-bel TV v krvari. Informa-
cije na ☎ 620-145 6571

GRADBENI MATERIAL

Prodaj PLOHE, deb. 5 cm, DESKE in 1 kub. m. OSTREŠJA. Bistrica 13, Du-
plje 6261

Prodaj približno 13 m² naravnega istrskega rezanega KAMNA za oblaganje (cokli) in 6 VRATNIH KRIL (mahagonij) ☎ 46-223 5870

Ugodno prodam 10 kosov notranjih VRAT jelovica, z nadsvetlobo, naravnih hrast. Zorman, Gasilska 19, Senčur, ☎ 41-007 6276

Prodaj 200 kosov betonskih VOGAL-
NIKOV ☎ 33-309, dopoldne 6279

Ugodno prodam dvojele novih balkon-
skih VRAT s polni jelovica, dim. 220 x 80 cm, dvojna oz. trojna zasteklitev. ☎ 38-160 6327

Prodaj lesen ODER za izdelavo fasa-
de in 1 leto star črno-bel TV. Žun, Vo-
glje 100, ☎ 49-430 6333

Prodaj betonsko ŽELEZO v kolobarju, deb. 10 mm. ☎ 51-211 6340

Prodaj obžagano OSTREŠJE za hišo, dolžine 13 m (špirovci 8 m). ☎ 65-182 6348

OTROŠKA TRGOVINA

☎ "ZAJČEK"

na trgu RIVOLI na Planini v Kranju (za »Boltezom«) se priporoča z bogato izbiro izdelkov za otroke

POSEBNA PONUDBA

OTROŠKI PROGRAM
»Odeja« Škofja Loka

Prodaj 580 kosov SNEGOLIVCEV za valovito streho (salonit), Jožica Arh, Por rebrom 18, Boh. Bistrica, ☎ 721-010, int. 38, do 14. ure 6351

Prodaj suhe DESKE, deb. 25 mm. Vi-
soko 66, Senčur 6376

STREŠNIKE, cementni folc, 700 kosov, rabljeni, poceni prodam. ☎ 38-214 6391

Prodaj suhe OBLOGE, šir. 8 cm. ☎ 70-423 6407

Prodaj dve plošči nerjaveče PLOČE-
VINE, deb. 2 mm. Cena 3,5 M. Janez Veber, Rateče 112 6410

Prodaj 40 kvad. m. suhega smrekovega OPAŽA, širine 7 cm, 20 odstotkov ceneje. Voglje 52/b, Senčur 6413

Prodaj plastično CISTERNO za kuril-
no olje, 2.000 litrov. Bodešče 17, Bled 6415

Prodaj suhe smrekove PLOHE, deb. 5 cm. Polajnar, Koka 2, ☎ 45-459 6422

Prodaj vezano OKNO, dim. 80 x 120 cm in VRATA, lužen hrast, komplet, 2 kosa, dim. 81 x 199 x 15 cm, leva in desna, 30 odstotkov ceneje. ☎ 57-980 6446

Ugodno prodam troje novih VRAT, širine 81 cm. ☎ 26-708 6474

Prodaj strešno OPEKO salonitko (malo), okrog 400 kosov. Darja Poren-
ta, Sr. Bitnje 89, Žabnica 6487

Prodaj oljni GORILEC za centralno peč, od 50 do 200.000 kalorij in balkon-
ska VRATA ter nova OKNA s polkni. ☎ 69-509 6507

Prodaj gradbeno DVGALO. Gasilska 18, Senčur 6533

Prodaj ŠPIROVCE za ostrešje in se-
no. ☎ 27-780 6545

Prodaj betonske STREŠNIKE, nove in stare. ☎ 79-563 6568

POSESTI

Starejše hiše, manjše, lahko kmečke, PRODAJE ali pa KUPUJETE konforne novejše hiše na lokaciji Ljubljana - Je-
senice. Pokličite Marketing agencijo, Bled, ☎ 78-356 6202

POSREDUJEMO pri nakupu, prodaji ali zamenjavi hiš, stanovanj, parcel, vi-
kendov. Kupcem storitve ne računamo! Margeting agencija, Bled 6203

Na Drulovki kupim začeto GRADNJO ali zazidljivo PARCELO. Šifra: GOTO-
VINA 6368

Prodaj starejšo HIŠO, adaptirano do 3. faze, z vrtom, in Struževem ali zame-
njam za 3-sobno STANOVANJE v okoli-
lici Kranja. ☎ 23-145, po 15. uri 6396

Visoko pritlično HIŠO, 8 x 12 m, pol h ZEMLJE, v mirnem kraju - ptujski okoli-
šji, prodam ali zamenjam za manjšo hišo z vrtom na Gorenjskem ali grad-
beno PARCELO z gradbenim materia-
lom. ☎ 27-604 6409

V Britofu pri Kranju zamenjam novo HIŠO z vrtom za HIŠO ali STANOVA-
NJE na Bledu. Šifra: POLETJE 1989 6450

V mirnem predelu Škofje Loke pro-
dam večjo zazidljivo PARCELO. Šifra: NAVEŠITE CENO ZA KVAD. METER 6537

Najboljše ponudniku prodam PAR-
CELO v Kranju, 639 kvad. m. Šifra: CIRČE 6541

RAZNO PRODAM

Prodaj več ton SENA. Voglje 86, Sen-
čur

Ugodno prodam zadnji NAKLADAČ za gnoj in kovinska GARAŽNA VRATA. ☎ 061/621-202 6229

Nujno prodam Z 101, registrirano do 20. marca 1990 in BETONSKI MEŠA-
LEC. Novič, C. Čezelarjev 17, Jesenice 6234

Prodaj brako PRIKOLICO in 1.500 ko-
sov OPEKE BH 6. Ogled popoldne. Vo-
dopivec, Kamna gorica 74 6260

Prodaj MOPED APN 3 in PEČ za cen-
tralno ogrevanje, 30.000 kalorij. ☎ 21-948 6347

Prodaj traktorsko KABINO za fergu-
son IMT in bukova DRVA. Franc Gro-
šelj, Glinje 14, Cerklje, ☎ 42-565 6352

Prodaj 310-litrsko zamrzovalno SKRI-
NJO in ŠTEDILNIK iskra korona ter te-
kaške SMUČI, vse novo, 15 odstotkov ceneje. Smajič, Kidričeva 33, Kranj 6358

Ugodno prodam PRALNI STROJ obod-
in, globok otroški VOZIČEK, ZIBELKO in CERADO za Z 750. ☎ 39-802 6361

Poceni prodaj PRALNI STROJ in 10 m suhih bukovih DRV. Dragoja Teva-
novič, Novi svet 14, Škofja Loka 6387

Prodaj GLISER kliček tomos 18 in PRIKOLICO. Stupan, Cegelnica 46, Naklo, ☎ 48-138 6404

Prodaj 2 novi GUMI 165 R 13 82 s in nov 80-litrski BOJLER. Frantar, C. II. grupe odredov 7, Cerklje 6420

Prodaj otroško STAJCO, pomivalno KORITO in PEČ na trda goriva. ☎ 34-832, popoldne ali 28-861, int. 30-70, dopoldne 6441

Prodaj 2 letni savski GUMI za VVV, za 40 SM in razne DELE za pralni stroj candy. ☎ 57-921 6461

Prodaj avtomobilske GUME in ra-
bljen PRALNI STROJ. ☎ 38-202 6476

Prodaj nov uvožen MOLZNI STROJ alfa laval, tip 120 HP 100 in KRAVO z mlekom. Zabreznica 8, Žirovnica 6481

Prodaj otroški športni VOZIČEK peg, nov PRALNI STROJ candy, 10 odstotkov ceneje in motor AVTOMATIK 3, malo vožen. ☎ 75-467 6483

Prodaj neregistrirano Z 101, letnik 1976 in GLASBENI STOLP toshiba. Mezek, Puštal 93, Škofja Loka 6505

Večje število okrasnih SMREK omorik, različnih velikosti in sadno ŠKROPIL-
NICO pohorka, 50 l, prodam. Pajčarjeva 12, Senčur 6510

Ugodno prodam PREDSOBO alpes, HLADILNIK in 240-litrsko zamrzovalno OMARO. ☎ 21-709 6513

Prodaj še zapakirano PEČ za etažno centralno kurjavo emo 20, 20.000 cc ali oddilno ohranjen KAVČ. ☎ 37-449 6527

Prodaj novo BLACK DECKER, 2.000 W, 8.000 obratov na minuto, 50 SM ceneje in MOTOR pony expres. Beležarjeva 47, Senčur 6531

Prodaj JAMBOR, bum, jadra in vrvi, vse ELAN 430 in varilni aparat G.V. 135-145. ☎ 622-617, zvečer 6549

Prodaj obnovljen VW 1200 J, letnik 1976 in DESKE colarice. Alič, Trata 15, Škofja Loka 6572

STANOVANJA

Par najame manjše STANOVANJE ali SOBO s kopalnico in kuhinjo, na Ble-
du ali okolici. ☎ 77-371, dopoldne 6230

Samsko dekle išče opremljeno 1-sob-
no STANOVANJE ali GARSONJERO, po možnosti v bloku, v Kranju ali okoli-
ci. ☎ 74-156 6238

3-članska družina najame kakršnokoli STANOVANJE v Kranju ali okolici. ☎ 061/50-211 6244

1-sobno družbeno STANOVANJE za-
menjam za večje. ☎ 37-521 6293

Prodaj GARSONJERO na Planini. ☎ 38-706, od ponedeljka dalje 6296

Moškemu oddam SOBO s souporabo sanitarji. Šifra: SOBA - TAKOJ 6310

Najamem 1-sobno ali 2-sobno STANO-
VANJE za starejšega moškega na Jesenicah. Nudim predplačilo. ☎ 061/51-058 6382

Prodaj GARSONJERO, 29 kvad. m., na Planini. Ogled v soboto, od 17. do 21. ure. Ul. Janeza Puharja 5, stan. št. 18 6395

STAN.OPREMA

Ugodno prodam kotno SEDEŽNO GARNITURO. Lahko na dva obroka ali po dogovoru. ☎ 51-960 6197

Ugodno prodam 2 JOGIJA, zelo ohran-
jena. ☎ 46-346 6235

Ugodno prodam 3 FOTELJE, MIZICO, ogródje KAVČA in JOGI, dim. 80 x 190 cm. Ogled 25. in 26. 4. 1989, od 16. do 18. ure. Kokolj, Planina 6, Kranj 6237

Prodaj SEDEŽNO GARNITURO. ☎ 33-117 6325

Prodaj raztegljivo, rjavo kuhinjsko MIZO. ☎ 36-287 6328

Prodaj kompletno stilno JEDILNICO. Informacije na ☎ 22-359 6336

Prodaj raztegljiv KAVČ in dva FOTE-
LJA. ☎ 82-647, po 14. uri 6338

Poceni prodam dobro ohranjen razte-
gljiv KAVČ in 6 lesenih OGRODIJ za stole, za dnevno sobo. Helena Pevc, C. talcev 6, Škofja Loka, ☎ 620-663 6341

Prodaj predsofno OMARO. Kusturic, Tuga Vidmarja 2, Kranj 6472

Ugodno prodam kotno OMARO za dnevno sobo, KAVČ, dva FOTELJA in termoakumulacijsko PEČ, 2,5 kW. ☎ 33-772 6529

Poceni prodam mizo, 5 stolov STOL. Možnost oblikovanja v sedežno garni-
turo. ☎ 26-539, popoldan 6548

VOZILA

Prodaj nov TORI. Zorman, Kidriče-
va 9, ☎ 26-444 6226

Prodaj FIAT 127, letnik 1978 zelo do-
bro ohranjen. Garšek, Vincarje 31 6237

Prodaj R 4, letnik 1977, registriran do oktobra. ☎ 633-370 6241

Prodaj R 4, letnik september 1986. ☎ 51-558 6243

Poškodovan MOSKVIČ poceni pro-
dam. ☎ 81-441, int. 20-13, dopoldne 6225

Zelo ugodno prodam leto dni star MO-
TOR avtomatik. ☎ 37-116 6226

Prodaj 2 leti star JUGO 45 A. Jančar, Češnjica 11, Podnart 6241

Prodaj neregistrirani AMI 8. ☎ 28-820 6243

Ugodno prodam Z 101, letnik 1981 ter generalno obnovljen MOTOR za Z 101, prevoženih 500 km. Ogled možen vsak dan od 18. ure dalje. Zoran, Loka 93, Trzin 6245

Poceni prodam dobro ohranjeno Z 750, letnik 1979. ☎ 42-409 6254

Prodaj CITROEN GS 1.3 super, z opravljenim tehničnim pregledom. Cena ugodna. ☎ 80-804 6256

Ugodno prodam ŠKODO 105 S, letnik 1982. Teran, Hrastje 76 6259

Ugodno prodam OPEL berlina JS 20, letnik 1980. Ogled vsak dan od 8. do 20. ure. Jože Skrbis, Šutna 30, Žabnica 6262

Prodaj R 4 GTL, letnik november 1986, 37.000 km, dodatno zaščiten, z avtoradiem. ☎ 35-774 6264

Ugodno prodam BT 50, letnik 1987. Bizjak, Šmidova 7, Kranj - Cirče 6268

AUDI 80, letnik 1978, garažiran, pro-
dam. Naslov v oglasnem oddelku. 6269

Prodaj Z 128, 53.000 km, garažiran. ☎ 24-032 6271

Prodaj VISO klub, letnik 1982, pozimi nevožena. ☎ 66-521, od 17. dalje 6272

Prodaj VETROBRANSKO STEKLO za Jugo 55 in dve paraboli. Puštal 53, Škofja Loka, ☎ 622-242 6274

Prodaj FORD ESCORT, letnik 1984. ☎ 27-146 6275

Prodaj DIANO, letnik 1976, registrirana do konca leta. Sevcnikar, Veleosov 66, Cerklje 6282

Prodaj Z 750. C. na Belo 31, Kranj - Kokrica 6284

Prodaj SUZUKI RM 125, BMW R 45 in AVTOMATIK. Stane Celar, Jezerska c. 48, Kranj 6289

Ugodno prodam Z 750, letnik 1974, do-
bro ohranjeno, registrirano do 28. 3. 1990. ☎ 78-294, popoldne 6294

Prodaj Z 101, letnik 1983. Žarko Ču-
librk, Lojzeta Hrovata 7, Planina II., Kranj 6295

Za Z 126 PGL prodam menjalnik in več drugih rezervnih delov. ☎ 621-025 6296

lesnina

nudi:

po zelo ugodni ceni zložitve mize, stole in ležalnike za kampinganje.

samo 146.56

Prodaj 126 P, letnik 1979, 5.000 km. 6457
42-610, popoldne

Ugodno prodaj 101, letnik 1976, registrirana do 1. 8. 1989. Ogled vsak dan. Štikič, Kropa 3/b 6458

Ugodno prodaj PEUGEOT 304 karavan. Ogled v petek, soboto in nedeljo. Tuga Vidmarja 6, stan. 4, Kranj 6460

GOLF JGL, letnik 1982, dobro ohranjen, prodaj za 6.500 DEM. 83-343, po 14. uri 6463

Prodaj 1500, letnik 1979, registrirana do junija, za 600 SM in ohranjeno KAROSERIJO za Z 1500, za 50 SM. Na kalu 11, Naklo 6464

Prodaj tomos APN 6, star 1 leto in dirkalno KOLO. Hartman, Hafnerjevo nas. 91, Škofja Loka 6465

Prodaj GOLF diesel, letnik 1984. 80-187 6466

Prodaj Z 101, letnik 1979. 79-531 6467

Prodaj Z 101, letnik 1984, lepo ohranjena. Duško Stojaković, J. Gabrovska 30, Kranj - Planina 6468

Prodaj GOLF diesel, letnik december 1978. Janez Slivnik, Sp. Gorje 61/b 6470

Prodaj SIMCO 1005 LS. 66-140, popoldne 6471

GOLF JGL diesel, letnik november 1984, zelo dobro ohranjen, z dodatno opremo, prodaj. V račun vzamem R 4, Z 128 in starejši Kadett. Informacije v soboto in nedeljo na 74-224 6475

Ugodno prodaj R 18, letnik 1983. Ema Zajc, Tuga Vidmarja 8, Kranj 6477

Prodaj Z 101 GTL 55, letnik 1983, registrirana do marca 1990. Pristava 51, Tržič 6479

Prodaj Z 101 GTL 55/III, letnik 1985, registrirana do februarja 1990. Frankovo nas. 98/a, Škofja Loka, 633-860 6482

Prodaj Z 101 GT 55, letnik 1985, prevoženih 50.000 km. 75-467 6484

Prodaj Z 101, letnik 1980. Ogled po 14. uri. Matjaž Skumavec, Bodešče 8, Bled 6485

Ugodno prodaj 126 P 650, malo vožen in 3 nove GUME 135 x 12. Janja Kodrič, Sr. Dobrava 10, Kropa 6486

Prodaj FIAT 850, letnik 1981 in GOLF JGL, letnik 1982. 723-469, od 14. do 17. ure (Bohinj) 6488

Prodaj karamboliran 126 P, lahko tudi po delih. 36-913, popoldne 6491

Zelo ugodno prodaj R 4 GTL, letnik 1981. 25-439, zvečer 6493

Prodaj Z 750, letnik 1984, 28.000 km, odlično ohranjena. Mravlja, Kidričeva 24, Škofja Loka 6495

Prodaj MINI MORIS S 1.000. Tomaž Drnovšek, Sebenje 5/a, Križje, 58-174 6497

Prodaj 126 P, letnik 1981. Cena 650 SM. 35-904 6499

Ugodno prodaj LADO riva 1300, letnik julij 1986. Ogled vsak dan, od 14. do 18. ure. Jože Štular, Posavec 144, Podnart 6504

Prodaj MOTOR in rezervne dele za VW 1200. 061/614-137 6508

Prodaj TORI anduro, star 1 leto, Z 750, letnik 1975, registrirana in Z 101, letnik 1976, neregistrirana. Breg ob Savi 16, Mavčiče 6509

Prodaj Z 101, letnik 1979. Ilija Paškič, Slap 7, Tržič 6511

Ugodno prodaj REZERVNE DELE za Wartburg. 631-513 6512

PONY EXPRES ugodno prodaj. 23-369 6521

Prodaj Z 128, letnik april 1987. 75-959 6523

Prodaja rabljene kmetijske opreme

Pri Kalanovih na Poljšici 6 pri Podnartu bodo takoj po prvem maju odprli zasebno trgovino, ki bo namenjena komisijski prodaji rabljene kmetijske opreme, kmetijskih strojev in rezervnih delov zanje. Novi trgovini so nadeli ime BRAZDA. Torej, vsi, ki imate doma še kaj uporabnega za kmetovanje, pa tega ne potrebujete, oglasite se na Poljšici. Sprejemajo vse, od traktorjev do najmanjših kmetijskih strojev in pripomočkov. Seveda, pa naj bo vse, kar boste namenili v prodajo, res še uporabno.

Prodaj FIAT 127 special. 73-876 6524

Prodaj TOVORNI AVTO TAM 6500, kiper, letnik 1974, s kasonom ali brez motor, letnik 1984. 74-368, Lesce 6526

Prodaj FORD ESCORD, letnik 1971, registriran do januarja 1990. Zelenica 8, Tržič, 50-242 6528

UNO 45 S fire, letnik september 1986, 28.000 km, prodaj. 21-663, po 14. uri 6530

R 4 GTL, letnik 1983 in nove GUME, prodaj. 22-298 6532

JUGO 55 E, letnik 1986, ugodno prodaj. 79-970 6535

Prodaj Z 750 L, letnik 1978 in GOLF, letnik 1980. Voklo 47, Senčur 6538

Prodaj Z 750, letnik 1976. Čadež, Virlog 22, Škofja Loka 6539

Prodaj WARTBURG, letnik 1974, registriran. Kranjska c. 29, Senčur 6542

Prodaj BMW 316, star 3 leta in pol, dobro ohranjen in sprednja leva VRA-TA za BMW, tip 3. 061/832-258 6543

Prodaj LADO 1200, letnik 1987. 26-648 6544

Prodaj JUGO 45 KORAL, julij 1988, 4700 km. 26-683 6547

126 P, letnik 1978, motor letnik 1983, obnovljen, prodaj. 28-647 6551

Prodaj dobro ohranjen VW pasat, letnik 1977. Informacije na 633-640 6552

126 P, letnik december 1985, dobro ohranjen, ugodno prodaj. Ster, Trbovje 81, 49-296 6553

Prodaj JUGO 55, star 3 mesece, 5 prestav ali zamenjam za starejši letnik, 126 P. 35-640, popoldne 6555

Z 101, letnik maj 1987, dodatno opremljen, prodaj. Beleharjeva 24, Senčur 6556

Prodaj Z 101 GTL, letnik 1987. Anton Kuralc, Zg. Brnik 50/b, Cerklje 6558

Prodaj novo dirkalno KOLO pinarello. Aleš Stanonik, Log 9, Škofja Loka 6559

Prodaj JUGO 45 A, letnik 1987, karamboliran. Stoimen Spasevski, Hrušica 122, Jesenice 6560

Prodaj WARTBURG karavan, letnik 1977, dobro ohranjen. Ivan Stare, Zavrh 8, Šmartno pod Šmarno goro 6561

NOVO IZ ALPINE

Velika izbira najnovjših modelov ženskih čevljev za pomlad in poletje v prodajalnah Alpine

Prodaj R 18 TL, letnik 1982 in R 18 TLJ, letnik 1984. Nikola Kranjčič, Hrušica 61, Jesenice, 84-726 6565

Prodaj dobro ohranjeno LADO 1500, letnik 1978. Informacije na 28-525, po 15. uri 6567

Prodaj 126 P, letnik 1982 in Z 101, po delih. 631-813 6569

Prodaj Z 101, letnik 1984. Golnik 90 6574

Prodaj JUGO 45 A, star 2 leti. 69-585 6575

ZAPOSLOTITVE

Sem prijeten knjižni program, ki si ga želijo vsi otroci. Če mi želite pomagati na poti do njihovih domov, pokličite na 27-905 6247

GOSTINKO honorarno zaposlim v dopoldanskem času v okolici Bleda. 78-413 6281

AKVIZITERJI z resnim, poštenim, marljivim pristopom, si lahko zvišate standard. 40-110, vsak dan razen soboto in nedelje, od 19. do 21. ure 6290

ŠIVILJI nudim honorarno delo. Kasneje je možna redna zaposlitev. Šifra: HILTRA IN NATANČNA 6291

Sprejemam DELO na dom v popoldanskem času (sestavljanje in podobno). Piber, Delavska 20, Mojstrana 6300

Iščem izkušenega AKVIZITERJA - vodja s svojo skupino, za prodajo naj-novejših atraktivnih artiklov, za dom in gospodinjstvo, ki so prvič na našem tržišču. Dobra provizija. Tedenska izplačila. Vsak dan od 12. do 16.30. Zagorjska 18, Bled 6318

Mlajša upokojenka dobi delo GOSPODINJSKE POMOČNICE. Soba in hrana preskrbljena. Naslov v oglašnem oddelku 6319

Sami lahko veliko naredite za svoj finančni položaj. Če pa vam pri tem pomaga organizacija, ki je že vrsto let v samem vrhu honorarne prodaje, pa lahko naredite še več. Pokličite - pogovorili se bomo. 57-221 6435

KROJAČICO ali ŠIVILJO takoj redno zaposlim. Informacije na 36-914, proti večeru 6469

Sem KV avtomehanik in KV voznik A, B, C, E kategorije, z 9-letnimi delovnimi izkušnjami. V okolici Kranja iščem sebi primerno delo. Šifra: GORENJEC 6489

Iščem PRODAJALCE za prodajo otroškega izdelka. 37-553, od 11. do 16. ure 6498

Obrotnik išče ZASTOPNIKE za prodajo. 52-133, od 15. do 16. ure 6503

Iščem študente z znanjem tujega jezika za PRODAJO zanimivih artiklov. Informacije na 28-426, po 16. uri 6515

Prodaj 14 dni starega bikca FRI-ZIJCA. Mrak, Delnice 6, Poljane nad Škofjo Loko 6239

Prodaj BIKCA, starega 14 dni. Mežnarec, Selo 22, Žirovnica 6239

Prodaj 2 mladi KRAVI, ena po teletu, ena visoko breja in obžagan LES za ostrejšje, dolžine 5 m. Tine Hafner, Bin-kelj 7, Škofja Loka 6252

Prodaj 5 tednov starega BIKCA za nadaljnjo rejo. Miha Dežman, Brezje 30, Tržič, 51-959 6253

ŽIVALI

Prodaj 14 dni starega bikca FRI-ZIJCA. Mrak, Delnice 6, Poljane nad Škofjo Loko 6239

Prodaj BIKCA, starega 14 dni. Mežnarec, Selo 22, Žirovnica 6239

Prodaj 2 mladi KRAVI, ena po teletu, ena visoko breja in obžagan LES za ostrejšje, dolžine 5 m. Tine Hafner, Bin-kelj 7, Škofja Loka 6252

Prodaj 5 tednov starega BIKCA za nadaljnjo rejo. Miha Dežman, Brezje 30, Tržič, 51-959 6253

Prodaj PRAŠICE, težke od 25 do 80 kg. Luže 19, Senčur 5926

Prodaj rjave JARKICE, stare 8 tednov. Helena Dobre, Loka 4, Tržič 6118

Prodaj TELIČKO simentalco, staro 3 mesece. Žabnica 2 6265

Prodaj KRAVO simentalco, brejo v 9 mesecu ali menjam za jalovo KRAVO. Visoko 5, Senčur 6018

Prodaj TELIČKO simentalco, staro 10 dni. Vilfan, Sp. Bitnje 4, Žabnica 6273

Prodaj 7 mesecev brejo KRAVO. Mavčiče 10 6285

Prodaj PSIČKI - nemški bokserki, stari 8 tednov, odlični rodovniki. 061/575-939 6287

JARKICE, rjave ter manjše in večje PRAŠICE, prodaj. Stanonik, Log 9, Škofja Loka 6302

Poceni prodaj ŠARPLANINCA in nemško OVČARKO. 80-059 6307

Prodaj 2 PRAŠICA, težka po 50 kg. 73-456 6311

Prodaj KRAVO in TELICO po izbiri. Visoko 39, Senčur 6330

Zamenjam BIKCA simentalca, težkega okrog 110 kg, za TELIČKO simentalco. Sr. Dobrava 14, Kropa, 79-619 6367

Prodaj 7 dni staro TELIČKO simentalco. Velešovo 44, Cerklje 6374

Prodaj 3 tedne starega BIKCA. Frančiška Jeraj, Vodiška c. 45, Vodice 6383

Prodaj brejo TELICO. Pičman, Britof 47, Kranj 6389

JARKICE, nesnice, hisex, prodajamo vsak dan. Lanišek, Beleharjeva 49, Senčur 6417

Prodaj dve leti in pol staro KOBILO. 061/611-363 6492

Prodaj 2 meseca stare JARKICE. Peter Grašič, Goriče 44, Golnik 6514

Prodaj ali zamenjam 600 kg težko KOBILO, vajeno vseh del. Kapus, Zagorjska 16, Bled 6534

Prodaj 8 mesecev brejo KRAVO. Vin-ko Bilban, Sp. Pirniče 42, Medvode 6564

KUPIM

Kupim rabljene PUNTE, BANKINE in DESKE za šolanje. 57-732 6277

Kupim MOTOR za Fiat 132, 1.800 do 2.000 ccm. Halid Siječić, C. v rovte 1, Jesenice 6393

Kupim starejši TRAKTOR ferguson 533, lahko s pokvarjenim motorjem. 84-676, popoldne 6411

LOKALI

LOKAL, 25 kvad. m., v ožjem centru Kranja, oddam v najem. Šifra: JESEN 6292

Za mirno obrt oddam 25 kvad. m. velik PROSTOR v Radovljici. Naslov v oglašnem oddelku. 6426

V Škofji Loki ali okolici najamem PROSTOR, primeren za delavnico. 620-837 6500

OBVESTILA

ROLETE, ŽALUZIJE, zasteklitve balko-nov naročite na 064/75-610. Cena velja na dan naročila, plačilo pri montaži. KVALITETA! 4424

POPRAVLJAMO TV sprejemnike. Informacije na 39-886 6149

Vpeljano VIDEOTEKO v Kranju prodaj. 39-490 6246

Nabiralci polžev pozor! Obveščamo vas, da odkupna postaja Virmaše 82/a, Škofja Loka, ODKUPUJE žive polže po ceni 7.000 din za kg. Informacije in odkup vsak dan od 17. do 20. ure. 633-865 6250

Prevzamem vsa ZIDARSKA in FASADERSKA dela. Zasavska 6, Kranj, 27-295 6255

Obrotnik IZDELUJE po zelo ugodnih cenah otroške vozičke, komplekte, kateri se sestavijo v ležalniki, avtosedeže, stolček za hranjenje otroka. Informacije na 27-020 6403

POPRAVILO vseh vrst vrtnih motornih kosilnic. Hudočevnik, C. na Rupo 20, Kranj - Kokrica, 24-433 6540

OSTALO

Prodaj otroško POSTELJICO z jogijem in belo dolgo poročno OBLEKO, št. 38. 68-570 6165

Iščem ODSTOP telefonske številke na območju pošte Cerklje. Kličite na 42-366 6205

Prodaj otroško POSTELJICO z jogijem in odejo. Cena po dogovoru. Ogled popoldne. Marica Jeršin, Sorška c. 32, Škofja Loka 6219

Prodaj 4 neokvirjene GOBELINE. Izdelava po naročilu. Vili Brezar, Hrastje 126, Kranj, 33-131 6215

Prodaj dolgo belo obhajilno OBLEKO. 631-630 6224

Ugodno prodaj ŽAMANJE in semenski KROMPIR rezi. Kolman, Poljšica 6, Podnart, 70-225 6233

Prodaj bukova DRVA. Ogled v nedeljo, 23. 4. 1989. Draga 18, Škofja Loka 6240

Ugodno prodaj otroško POSTELJICO z jogijem. 35-461, popoldne 6242

Prodaj semenski KROMPIR igor. Pot na Jošta 63, Kranj 6280

Prodaj SENO. Valburga 10, Smlednik 6283

Prodaj novo POROČNO OBLEKO št. 38 in KLOBUK. Informacije na 33-140 6288

Prodaj obhajilno fantovsko, žametno OBLEKO. 66-574 6315

Prodaj 40 GAJBIC. 67-002 6329

Prodaj ŠOTOR za 5 oseb. Cena po dogovoru. 36-756 6346

Prodaj SENO in OTAVO. Suha 34, Kranj 6356

Prodaj suha bukova DRVA. 622-656 6362

Prodaj SENO. Dežman, Sp. Gorje 99/b 6366

Prodaj kovinsko OGRODJE za pesjak, dim. 2 x 2,5 x 2,5 m. Možno je tudi za ograje barake. Suška 40, Škofja Loka, 631-660 6369

Prodaj otroško ZIBELKO. Frankovo nas. 177, stan. 12, Škofja Loka 6384

Sveža domača JAJCA prodajam na domu. 633-345 6398

Prodaj suha bukova DRVA v kladrah. 42-839, zjutraj ali zvečer, Cerklje 6408

Ugodno prodaj belo poročno OBLEKO, št. 36 do 38. 46-635 6416

Prodaj SENO. Zg. Bela 18, Preddvor 6418

Prodaj drobni KROMPIR za krmo. C. 26. julija 48, Naklo 6431

Prodaj 500 kosov OKVIRJEV za AŽ panje. Zihel, Poljanska c. 53, Škofja Loka 6437

Prodaj SENO. 66-901, cel dan 6502

Prodaj semenski KROMPIR igor. Trboje 58, Kranj 6517

Sveža domača JAJCA prodajam na domu. Plevel, Ul. 4. oktobra 10, Cerklje 6438

Prodaj SENO. Bergant, Sp. Luša 24, Selca 6480

Prodaj semenski KROMPIR igor. Okroglo 13, Naklo, 47-816 6490

Prodaj izkopano ZEMLJO (prst) v okolici Bleda. 37-023 6494

VODENKE zelo ugodno prodaj. Sebenje 64, Križe 6520

Prodaj SENO. Pivka 3, Naklo 6522

Ugodno prodaj 20 m mešanih DRV. 28-459 6519

Prodaj semenski in krmlni KROMPIR desire in igor. 40-167 6525

Prodaj polovico KRAVE. Visoko 71, Senčur 6557

Prodaj otroško POSTELJICO z jogijem. 25-525 6562

Prodaj 10 kub. m. DRV. 622-139 6566

Prodaj brako PRIKOLICO z baldahinom. 35-273, popoldne 6570

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage sestre in tete

ANTONIJE TANCEK

se iskreno zahvaljujem sosedom, sorodnikom, znancem in prijateljem, ki ste nam v težkem trenutku slovesa stali ob strani in jo pospremili na njeno zadnjo pot. Hvala darovalcem cvetja. Zahvala velja tudi g. župniku za lepo opravljen pogreb in pevcem za zapete žalostnike in godbi na pihala Veriga Lesce.

Žalujoči: vsi njeni
Lesce, 17. aprila 1989

Dolgost življenja našega je kratka!

ZAHVALA

Ugasnilo je življenje našega

FRANCA KAVČIČA

iz Naklega

Iskreno se zahvaljujem vsem, ki ste mu skušali v času njegove bolezn lajšati bolečine. Hvala vsem, ki ste ob njegovi smrti kakorkoli počastili njegov spomin. Hvala pevcem, g. župniku, govorniku...

VSI NJEGOVI

Naklo, 10. aprila 1989

V sončnem pomladanskem dnevu, ko narava se budi, drevje s cvetjem okraši, ptičje petje se povsod glasi, je za vedno zastalo dobro srce našega dragega moža, očija, brata, strica, zeta in svaka

TONETA MUBIJA

p. d. Čimzarjevega Toneta iz Senčurja

Vsem, ki ste počastili njegov spomin, mu izkazali poslednje spoštovanje in ga tako številno pospremili v njegov zadnji dom

ISKRENA HVALA.

Posebna zahvala č. duhovnikom za lepo opravljen obred, sosedom za nesebično pomoč, sorodnikom, prijateljem, znancem, govornikom za tolažilne besede, pevcem za lepo zapete žalostinke, enako tudi dežurnima zdravnikom ZD Kranj in Obrnkovim. Hvala sodelavcem Save, KŽK Agromehanike in Mlekarni, Domplani, Planike in Merkurja Kranj za darovano cvetje in drugo pomoč ter izraze sožalja. Iskrena zahvala vsem in vsakomur, ki s toplo besedo ali mislijo blažijo našo bolečino in praznino, ki je ostala za njim.

VSI NJEGOVI

ZAHVALA

Ob boleči in prezgodnji izgubi dobrega in skrbnega moža, očeta, starega očeta, brata in strica

LOJZETA PERNUŠA

se iskreno zahvaljujem botrom, sosedom, sorodnikom, prijateljem, znancem in sodelavcem, ki ste nam izrekli ustno ali pisno sožalje, darovali cvetje in ga tako številno pospremili na njegovi prerani zadnji poti. Posebna zahvala zdravnikom in bolnišnicam, ki so mu v težki bolezn dolga leta lajšali bolečine, mu dajali poguma in ga ohranjali pri življenju. Zahvaljujem se DO Gorenjska oblačila Kranj, KOP Kranj, Planika Kranj in Vodovodni skupnosti Preddvor. Iskrena hvala zvo-narjem in cerkvenim pevcem, ki so mu zvonili in peli v slovo, Jožetu Cudermanu za poslovlilni govor ob odprtem grobu. Hvala tudi vsem duhovnikom za lep pogrebni obred, za spremstvo, poslovlil-ne in tolažilne besede. Vsem in vsakemu še enkrat iskrena hvala.

Žalujoči: žena Tončka, hčerki Majda in Darinka z družinama, brata, sestri in ostalo sorodstvo.

Sr. Bela, Kranj, Preddvor, 10. aprila 1989

Spet pomlad na Tvoj vrt prišla in čakala je, da prideš tudi Ti, sedla je na rosna tla in jokala, ker Te ni!
(Gregorčič)

V SPOMIN

MIRKU ERZARJU

Ko smo to najmanj pričakovali, Te je usoda iztrgala iz našega življenja. Mineva leto dni, odkar si zapustil naš dom, ki je ostal tih in samotni a poln lepih spominov na skupna leta. Vsem, ki ste mu v življenju namenili dobre besede in misli ter ohranjate lep spomin na njegovo človeško toplino in vedrino iskrena hvala.

Žena Silva, sinova Boštjan in Matjaž z družino

Kranj, 23. aprila 1989

ZAHVALA

Ob boleči izbugi naše drage mame, stare mame, tašče, sestre in tete

KRISTINE RAKOVEC

roj. Gros iz Gorič

se iskreno zahvaljujem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam pomagali, darovali cvetje, izrazili sožalje in jo spremili na zadnji poti. Hvala sodelavcem tehničnega razvoja-števci iz Iskre Kibernetike in sindikatu Planike. Posebna zahvala g. župniku in g. Andolšku za lep poslovlilni obred, pevcem s Trstenika in govorniku tov. Taučarju za poslovlilne besede.

VSI NJENI

Goriče, 29. marca 1989

Optični servis Kranj
Cesta JLA 16 - nasproti porodnišnice

DOBRA IZBIRA UVOŽENIH OKVIRJEV ZA VSE VRSTE OČAL POSEBNO BOGATA IZBIRA UVOŽENIH SONČNIH OČAL

Po naročilu UV stekla za zaščito pri delu z monitorji
Pregled vida v ordinaciji v servisu:
ponedeljek, torek, sreda od 14. do 15. ure.

Izdelava očal takoj po pregledu!

Delovni čas servisa: pon., tor. 8 - 17, sr., čet., pet. 8
- 16, sob. zaprto TELEFON: 22-196

ČVEK

Testament srečnega psa

Ko je v dvanajstem letu starosti poginil najbogatejši angleški pes je zapustil ogromno premoženje. Že lastnica je psu zapustila 10.000 funtov in od tedaj je pes zelo udobno živel. Zdaj se sreča nasmihla številnim naslednikom, vsem sorodnikom iz pasjega sveta.

Poštarji in psi

Vsako leto v Nemčiji ugriznejo psi okoli tri tisoč poštarjev. Da bi tudi svoje ljubljence zaščitili, je združenje lastnikov psov v Nemčiji začelo z akcijo, ki se imenuje Aleks - prijatelj poštarjev. V okviru akcije potekajo tečaji o tem, kako naj bi zaščitili štirinožce pred poštarji in obratno. Eden najbolj pomembnih nasvetov je v tem, da naj poštarji nosijo kexse v svojih žepih.

Britanski škandal

V najbolj znanem pariškem klubu Crazy Horse je najbolj zanimiva točka menjava straže pred britansko palačo. Lastnik kluba je izjavil, da je prav za to točko najel upokojenega britan-

skega oficirja, da izvežba dekleta za to sceno. Ta točka pa je izjemno razbesnela nekega člana angleškega parlamenta, ki se trudi, da točke ne bi izvajali. »Ta grozna sramota,« je dejal, »prihaja v času, ko je Britancem vrh glave kontinenta in skupnega evropskega tržišča.«

Koliko zaslužijo kron-ske glave

V evropskih monarhijah vladarji dobivajo dohodek, ki jim ga odmerja parlament. Plača ni-

ma nobene zveze z zasebnim bogastvom. Kot piše nemško časopisje, so plače evropskih kraljic naslednje: od treh kraljic, ki vladajo, je najbolj plačana holandska, ki na leto prejema okoli 26 milijonov mark, britanska kraljica Elisabetha dobiva le 14 milijonov, danska kraljica Margareta pa komaj 8 milijonov mark. Plače kraljic, ki so soproge vladarjev, daleč zaostajajo za temi plačami. Izjema je le švedska kraljica, ki prejema 11 milijonov mark na leto.

KAJ SO PISALE NOVICE, 27. MAJA 1857

Babura je pritekla

V Gorjah na Gorenjskem je imela 12. dan pret. mes. pri neki hiši precej rejena svinja vreči. Ko pa le delj časa nič ni bilo, začne gospodarja skrbet in ker si drugače pomagati ne ve, pošlje po mazača, kateri za najboljšega v tej okolici slavi. Se ve, da hitro pride; al kmalo se pokaže, da ne bo nič opravil. Zdaj pokličejo berž iz bližnje vasi neko mazuljo, češ, da bo ona pravo zadela. Babura hitro priteče in na vrat na nos seže po mladičih in vleče in trga na vso moč. »Oh, prirašeni so,« zavpije, »zdaj sem enega pretrgala.« Kmalu nato prikaže še tretji mojster - skaza in tudi on poskuša svinji pomagati. Ker pa tudi on nič ne opravi, poterd, kar je mazulja rekla. Živinica je poginila, kasneje pa se je izkazalo, da so mazači vse raztergali po nji. Kdaj se bodo vendar našim ljudem oči odperle, da bodo spoznali, da kdor se ne uči, tudi ne zna.

Miloš Likar

Se Kranjci radi smejimo? Čemu?

Kranj, 17. aprila - Tisti, ki se kaj razumejo na slovensko naravo, pravijo, da smo zelo občutljivi, tenkočutni ljudje (od tod tudi nenavadno veliko samomorov), da se težko sprostimo in premalo smejemo. Smo res preveč resni? Če-

mu se, če se, najraje smejemo? Ti dve vprašanji smo zastavili šesterici naključnih sobesednikov, ki pa so dali vedeti (res zgolj naključje?) da dušebrižniki našega naroda vendarle nimajo čisto prav.

se sama možim.«

Polona Pesjak, grafičarka, iz Kovorja: »Smeh je tričetrt zdravja. Po tem se ravnam, čeprav ne zaradi pgovora, takšna sem, življenje je tako. Zadnje čase se največ nasmejim zaradi zbiranja kuponov za kmečko ohcet. Vsakemu rečem za kupon. Kar nosijo mi jih skupaj in me sprašujejo, če

Zdenka Vrečar, poslovodkinja iz Kranja: »Vedno sem dobre volje, smejim se vsemu, kar je smešno. Smeh mi pomeni sprostitev, je del moje osebnosti. Mislim, da Slovenci nismo preveč kisli in da kriza na smeh ne vpliva. Čemu sem se pred kratkim posebno smejala? Filmu Kolo sreče.«

Staza Rautner, komercialna referentka iz Kranja: »V smeh me spravljajo vsakdanje stvari, recimo, tole vaše vprašanje. Nihče ne ustavlja, da bi delil denar. Zelo rada se smejim. Na splošno so ljudje preveč mrtvi, vsako šalo vzamejo zares. Fino se je pošaliti tudi na svoj račun.«

smo Slovenci preresni, da je precej pustih med nami. Saj, če pogledaš cene, te smeh res lahko mine.«

Franc Hvale, ključavničar iz Rožičnega pri Kamniku: »Smeh poskušam zadrževati, ker mi manjka zob. Včasih pa pozabim na zobe in se prav na široko, od srca nasmejem. Rad kaj zabavnega preberem. Zadnjič sem se pošteno nasmejalo Tofovi šali, kako so Tirolci izumili jodlanje. Mislim, da

Uroš Plaznik, študent iz Domžal: »Veliko se smejim. Težko bi rekel, čemu. Skoraj vsemu, včasih kakšnemu človeku, drugič šali, tudi časi so precej smešni. Čeprav nam bo še slabše, brez smeha ne bomo.«

Franc Črnilec, mojster, iz Naklega: »Smeh mi je prirojen. Smešno mi je že vaše vprašanje. Včasih kaj smešnega vidim, kakšen dogodek obrnem v smeh, skratka, razlogov za smeh je veliko. Slovenci se še premalo smejimo, posebno zadnje čase, ko nas draginja vse huje stiska.«

H. Jelovčan
Foto: F. Perdan

NARODNOZABAVNA LESTVICA RADIA ŽIRI

V sredo, 26. aprila, bo med 16. in 19. uro na sporedu oddaja v Ritmu valčka in polke na Radiu Žiri. Gosta bosta Oto Pestner in Marjan Ogrin. Kako ste glasovali za lestvico Radia Žiri?

1. Ko pride pomlad - Nagej
2. Očetu - Alpski kvintet
3. Praznik v domači hiši - Ansambel Vinka Cverleta
4. Za vse hvala ti - Ansambel Franca Miheliča
5. Ko muzikant slavi - Cik
6. Če bi se še enkrat rodil - Štirje kovači
7. Fotograf - Ansambel Rž
8. Mix uspešnic - Fantje s treh dolin
9. Glasba iz Slovenije - Slovenija
10. Lojtrca - Ansambel Lojtrca

KUPON

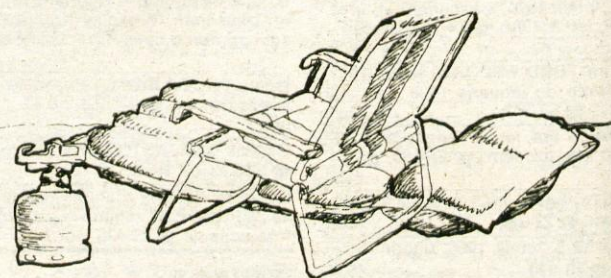
Ime in priimek
Naslov
Glasujem za
Prihodnji gost oddaje

Izzrebanki sta: Olga Čadež, Delnice 7, Poljane in Marta Bantič, Zagorica 3, Stahovica. Prejeli bosta glasbeni kaseti. Tudi tokrat izpolnite kupon in ga do 30. aprila pošljite na naslov: Radio Žiri, Trg osvoboditve 1, Žiri.

ALPSKI VEČER 1989

6. maja bo v športni dvorani Alpski večer, ki ga letos že tretjič organizira Alpski kvintet. Že zdaj se obeta precejšen obisk, saj je večina vstopnic v predprodaji že prodanih. Verjetno je tudi zato izjemen odmev na našo nagradno igro, saj ste nam poslali okoli 200 pravih odgovorov na naše zadnje vprašanje. Med kuponi smo izžrebali dva, ki bosta prejela po dve vstopnici za Alpski večer na Bledu. Srečna izžrebanca sta Jožica Sajovic, Suha 29, 64000 Kranj in Nevenka Kolman, Langusova 37, Radovljica. Čestitamo!

NEKAJ KAMP OPREME PO LANSKI CENI...

Izkoristite priložnost ugodnega nakupa

Blagovnica
Kranj

ureja DARINKA SEDEJ

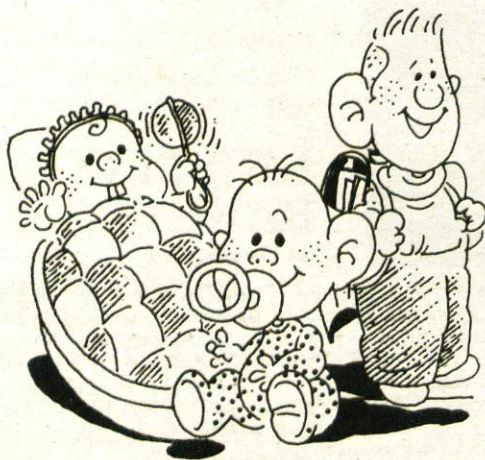
V LJUBLJANSKI BANKI TEMELJNI BANKI GORENJSKE MISLIMO TUDI NA MLADE VARČEVALCE

ZAČNEMO ŽE PRI NOVOROJENČKIH, za katere smo vrednost začetne vloge povečali na 20.000 din.

NADALJUJEMO PRI PREDŠOLSKI IN ŠOLSKI MLADINI, ki jo s tradicionalnim razpisom tekmovanja za literarno, likovno in fotografsko delo spodbujamo k ustvarjalnosti in to seveda tudi nagradimo.

Dela, na temo, Kaj je oz. kaj bi lahko bil simbol varčevanja, pričakujemo do 12. maja na naslov: LB TBG Kranj, C. JLA 1, Kranj.

Podrobna navodila pa dobite prav na vseh šolah.

Temeljna banka Gorenjske

NARODNOZABAVNA GLASBA

Veselo v Kamnik 89 z vižarji

Kamniška vižarska prireditve potrjuje, da na Gorenjskem narodnozabavna glasba dobiva svoje mesto tudi v prireditvah. Mengeš, Bled, Kamnik, bi lahko imenovali širjenje vižarskih srečanj, ki so se v Mengšu pričele pred petimi leti, na Bledu pa Alpski večer 6. maja že tretjič, Kamnik pa je kot mesto številnih ansamblov s to obliko popularizacije domačih viž še le pričel in kot je bilo na treh prireditvah videti, bodo postale tradicionalne. Rdeča nit je bila Kamniška godba, s šopkom melodij se je predstavil ansambel Jasmin iz mladih glasbenikov in predstavil tudi lastno pesem Mladost.

D. Papler

Kranj
Tomšičeva 36,
tel.: 47-278

Na zalogi imamo:

IR senzorje - senzorje za vklop luči - stanovanjske alarmne naprave na baterijsko napajanje - sirene vseh vrst - spray sirene za starejše občane - avto alarmne naprave - kovčke za prenos denarja - alarmne centrale - mini jeklene trezorje...

Alarmne naprave vam tudi strokovno montiramo in vzdržujemo!

DEMOKRACIJA

SDZ
Slovenska demokratična zveza

glasilo Slovenske demokratične zveze

Leto I - št. I, Kranj, petek, 21. aprila 1989

V soglasju s časopisnim svetom Gorenjskega glasa odpiramo naslednje strani Demokraciji - prispevkom o demokratiški zvezi Slovenije

UVODNIK

Dimitrij Rupel

Pomen »Demokracije«

Slovenska demokratična javnost in člani Slovenske demokratične zveze so nemara kar predolgo čakali na današnje prvo številko »Demokracije«. Pri tem je treba reči, da še ni povsem gotovo, da so jo zares dočakali, saj se na današnjih osmih straneh branju ponuja le zametek tega, kar naj bi bila »Demokracija« po zamisli, po svojem bistvu in v svoji polni uresničitvi.

Da bi »Demokracija« postala samostojen tednik, kasneje pa nemara celo dnevnik, bi morali biti izpolnjeni nekateri finančni in politični pogoji: tu mislim na razširitev prepričanja, da našemu življenju primanjkuje demokracije — tokrat brez narekovajev. To prepričanje se danes gotovo širi, o čemer govori obstoj demokratičnih organizacij, kot so Slovenska demokratična zveza, Socialdemokratska zveza Slovenije, Slovenska kmečka zveza, Slovensko krščansko-socialno gibanje in Odbor za varstvo človekovih pravic. O tem govorijo tudi druge pobude, skupine, klubi, gibanja, sekcije... o tem pričajo nekateri odločilni nastopi Zveze socialistične mladine. Med važne demokratične iniciative štejem nedavno ustanovljeni Zbor za ustavo, navsezadnje pa tudi t. i. koalicijsko podpisniško izjavo iz Cankarjevega doma. Bili bi krivični, ko ne bi med pojavi slovenske demokracizacije omenili nekaterih korakov današnje Zveze komunistov, ki jih posebej izpostavljajo nastopi Milana Kučana, in nekaterih postopkov v Socialistični zvezi delovnega ljudstva Slovenije.

Ob omenbi zadnjih dveh organizacij in njihnih zaslug za slovensko demokracizacijo pa me obhaja tudi določena zadrega, saj je zanj sicer mogoče reči, da sta v najnovejšem času ravnali bolj demokratično kot kdajkoli prej, vendar je to ravnanje po eni strani bolj popuščenje demokratičnim procesom, po drugi strani pa je to ravnanje samo ogroženo od ostalih nedemokratičnih struktur in od nedemokratičnih procesov v današnji Jugoslaviji.

Dokaz polovičnosti in previdnosti današnjega demokratičnega trenutka je papir, na katerem so natisnjene te besede: »Demokracija« ni mogla ustanoviti Slovenske demokratične zveze, ampak so jo mogli ustanoviti le nekateri njeni člani kot zainteresirani »občani«. »Demokracija« prihaja na svetlobo v skromni obliki in zaradi dobre volje kolektiva »Gorenjskega glasa«. In naj dodam še tisto, kar me v tem trenutku najbolj skrbi: postopek ustanovitve našega časopisa formalno niti ni končan, ker v ljubljanski občini Center - kljub pozitivnemu mnenju tiskovnega sveta RK SZDL - od ustanoviteljev zahtevajo nova in nova potrdila.

S čim se bo ukvarjal - če bo šlo vse po sreči - naš časopis? Čeprav je pobuda zanj izšla iz vrst SDZ in čeprav je njegov ustanovitveni akt prvi potrdil Svet te zveze, si njegovega uspeha ne morem predstavljati brez podpore širše slovenske javnosti. V prvi vrsti in v prvih številkah bo »Demokracija« poskrbela za obveščanje članstva SDZ o njenih političnih, organizacijskih in drugih načrtih; v njenih stolicah bodo člani in simpatizerji SDZ našli ustrezna sporočila in navodila, informacije o naši dejavnosti v Ljubljani in v »področnih« organizacijah SDZ. Sicer pa »Demokracija« ne ostane samo bilten SDZ, saj bi takšna usmeritev vodila k domnevi, da je demokracija nekakšen interni problem ustanoviteljev ali ozkega kroga članov.

Pristajanje na »interno« demokracijo bi nas navsezadnje pripeljalo na pozicije, ki jih kritiziramo pri demokraciji klasičnega partijskega tipa. Ne le, da hoče biti naš časopis odprt za pobude slovenske »demokratične alternative«, ampak bo - kolikor bo mogoče - posegal v splošne politične zadeve Slovenije, kar pomeni, da bo na voljo (za predstavljanje različnih političnih konceptov, za polemike in kritike...) tudi drugim političnim udeležencem. V tem smislu vabimo k sodelovanju vse demokratično (navsezadnje pa tudi nedemokratično) misleče ljudi na Slovenskem.

»Demokracija« hoče biti alternativni politični časopis, katerega ustanovitev je nujna zaradi sedanjih ureditve slovenskega medijskega prostora. Nekaj dni po ustanovitvi SDZ smo obiskali časopisno hišo Delo - misleč, da bi lahko dobili poseben prostor za potrebe naše zveze v katerem od njenih časopisov. Naj se ti časopisi - v najnovejšem času - vedejo še tako vladno in prijazno do marksističnih naših pobud (zahvala gre predvsem Delu!), je vendarle jasno, da so nam ti časopisi pripravljeni nuditi le krajše in manjše gostiteljske usluge in da so vsi po vrsti predvsem časopisi Zveze komunistov oz. uradne politike. Kakor se nam v mali Sloveniji zdi neracionalno ne-nehno ustanavljanje paralelne strukture, v sedanjih situaciji drugače najbrž ne gre. Da bi lahko konkurirali za večji delež v slovenskem medijskem prostoru, mora »demokratična alternativa« postati bolj artikulirana, vplivnejša in bolj organizirana politična moč. To nam lahko uspe le s pomočjo časopisa na robu tega medijskega prostora. To nam lahko uspe le tako, da se z njegovega roba pomaknemo v njegovo središče. Recimo, da gre za »dialektičen« proces.

Upamo, da se bo slovensko politično prizorišče razvilo v prostor enakopravnih delitev dela in moči; v prostor enako »slišnih« političnih subjektov. Upamo, da se bo slovensko politično telo »razdelilo« po sedanjih (ne recimo zgodovinskih) interesih Slovencev. To se lahko zgodi samo s svobodnimi volitvami, na katerih bodo za ista mesta konkurirali kandidati z različnimi programi, in ki bodo potekale v znamenju dejanskih vprašanj slovenske družbe in dejanskih razlik v njej. Za artikuliranje teh vprašanj in razlik so po vsej verjetnosti potrebni različni politični aparati (volilni štabi, časopisi...), ki se bodo pojavili na načelno praznem oz. nevtralnem volilnem »polju«. To načelo nevtralnosti bo treba nadzorovati; kakor bo treba nadzorovati tudi nadzornike. Nujno je torej potreben pluralizem časopisov in medijev nasploh: za to stvar so nujno potrebni alternativni mediji!

Ko smo že pri volitvah, pluralizmu in abecedi demokracije, moramo nekaj reči tudi o Socialistični zvezi, še posebej, ker je pred nami (26. aprila) njen najvišji shod, seja Republiške konference, ki ima na dnevnem redu tako rekoč tem vprašanja, kot jih zapisujem v isti uvodniku. Prvo sporno vprašanje,

o katerem naj bi se odločila Republiška konferenca 26. aprila, je vprašanje članstva. Kot je razvidno iz finančnega poročila RK, Socialistična zveza nima članstva, ki bi plačevalo članarino in ki bi bilo bolj ali manj izključno vezano nanjo. Dejansko je SZDL politični mehanizem za propagiranje in urejanje zadev, ki niso specifične za de-ve SZDL. SZDL je med ZK in državnimi oblastmi. Je orodje Zveze komunistov za urejanje družbenih/državnih zadev, da bi se prikrilo dejstvo monopola ZK. Nekakšna krovna in nečlanska organizacija znotraj krovne in nečlanske SZDL je tudi ZSMS. SZDL potemtakem vsebuje le člane ZK, sindikatov in borcev, pri čemer se članstva pogosto podvajajo (vsi člani ZK so hkrati člani sindikatov; mnogo borcev je članov partije in sindikata; vodilni sindikalisti so v partiji itn.). Znano je, da si vodstva ZK, sindikatov in borcev - predvsem na terenu - medsebojno pomagajo in dopuščajo, da se enkrat legitimirajo kot komunisti, drugič kot borci, tretjič kot sindikati, vedno pa jih je mogoče šteti za člane SZDL.

Stvar se je nekoliko spremenila z vstopom Slovenske kmečke, demokratične in socialdemokratske zveze v SZDL. Te organizacije imajo svoje lastno članstvo, njihova skupna značilnost pa je tudi, da so politične organizacije, česar ni mogoče brez rezerve reči za borce, mladino in za sindikate: to so stanovske in generacijske organizacije, ki jih načeloma ni mogoče šteti za politične organizacije (ZSMS si prizadeva postati čista politična organizacija šele v najnovejšem času!). Seveda so v SZDL še druge organizacije in društva, ki imajo članstvo, vendar to niso politične organizacije. Ker vlada pod »dežnikom« SZDL velika zmeda, kaže predvsem razčistiti vprašanje, kaj lahko SZDL postane ob ukinutvi te zmede? Najbolj logičen odgovor bi bil, da se SZDL razdeli na dva dela: 1. na »socialistični dežnik« in 2. na zvezo socialistov z lastnim članstvom, ki plačuje članarino, sprejme poseben program itn. Pisec teh vrstic seveda ni prepričan, da je »socialistični dežnik« res nujen, čeprav je po vsem videzu - zaradi razmer v Jugoslaviji - oportun. Gre za nekakšen predparlament. Če pa je to (pred)parlament, mora biti v njem zastopane slovenske organizacije po enakem kriteriju. Ta kriterij je lahko samo političen, kar pomeni, da pod »socialistični dežnik« spadajo samo politične organizacije, kot so ZKS, SKZ, SDZ, SDZS - v spremenjenih okoliščinah pa tudi ZSMS in Zveza socialistov. Vodstvo »socialističnega dežnika« ne more biti identično z vodstvom Zveze socialistov, razen če bi ta pri volitvah v ta »dežnik« dobila največ glasov in bi bil poslovodja »dežnika« torej socialist. Po vsej verjetnosti bi se seveda Zveza socialistov morala ločiti od Zveze komunistov.

»Socialistični dežnik« bo - po vsej verjetnosti - prihodnje leto imel v rokah volitve, zato je razjasnitev navedenih vprašanj urgentna! V prihodnji številki »Demokracije« bomo poročali, do katere točke smo prišli na konferenci 26. aprila.

Programska izjava Slovenske demokratične zveze

Zaradi dosedanje neučinkovitosti in neuspešnosti obstoječega političnega sistema;

zaradi nezadovoljivega položaja Slovenije, ki se kaže tudi v unitarističnih in centralističnih težnjah v nekaterih delih Jugoslavije;

zaradi zaostajanja Slovenije in Jugoslavije za evropskim razvojem in zaradi ponavljajočih se kršitev temeljnih človekovih in državljan-skih pravic v Sloveniji in v Jugoslaviji bomo ustanovili

Slovensko demokratično zvezo, ki ima naslednje cilje:

1. Glavni cilj SDZ je gibanje za vzpostavitev parlamentarne demokracije, zato bo svoje delovanje posvetila temu cilju: vzpostaviti parlamentarne demokracije! Pri tem delovanju bo sodelovala z drugimi demokratičnimi silami.

2. SDZ presoja in uravnava slovenske družbene in politične razmere po meri razvite Evrope. SDZ zastopa politični pluralizem in varuje mnenje manjšine. To pomeni, da si prizadeva za parlamentarni sistem, za tekmovanje političnih idej in za svobodne volitve. SDZ nepopustljivo vztraja pri suverenosti slovenske države, pri čemer Jugoslavijo pojmuje kot pogodbeno skupnost narodov, ki živijo na njenem ozemlju.

3. Kot prvo nalogo si SDZ zastavlja izdelavo nove slovenske ustave, ki bo temeljila na človekovih pravicah in ki bo jasno in na novo opredelila slovensko državnost, odnose z drugimi jugoslovanskimi narodi, slovensko obrambno politiko in ustanove politične oz. gospodarske demokracije v Sloveniji. SDZ bo skupaj z drugimi, podobno mislečimi skupinami, pripravila sklic ustavnega zbora, ki bo na temelju pripoznane samoodločbe ponudil slovenskemu narodu sprejemljivo ustavo. Prepričani smo, da bo legitimna le ustava, ki jo bodo državljani sprejeli na referendumu. Brez demokracije ni suverenosti, brez suverenosti ni demokracije!

4. SDZ obstaja v SZDL, vendar deluje avtonomno, obenem pa se zavzema tudi za avtonomijo SZDL v slovenskem in jugoslovanskem političnem okviru. SDZ resno jemlje javno deklarirani namen SZDL, da se demokratizira. SDZ resno jemlje tudi načrt zveze komunistov za »sestop z oblasti« in ponuja svojo pomoč pri tem sestopu. SDZ zavrača za vsa povojna leta običajno kadrovsko politiko, ki temelji na političnem monoplu partije. Dokler ne bo izumrljen »še boljši in še bolj demokratičen« sistem, bo zagovarjala pravico državljanov, da imajo vsi dostop do javnih služb ne glede na izvor, spol, prepričanje, vero ali spolno orientacijo.

5. Da ne pride do tiranstva, mora

biti oblast deljena: sodna oblast naj nadzoruje zakonodajno in izvršno vejo oblasti! Ključno vprašanje je neodvisnost in državljan-ska pokončnost sodnikov, predvsem sodnikov ustavnega sodišča; SDZ meni, da je treba odpraviti vojaška sodišča v mirnem času. SDZ bo zavzemala jasna stališča do vprašanj gospodarske, izobraževalne, kulturne, znanstvene, zdravstvene, pokojninske... politike. SDZ bo v politični konkurenci predlagala in podpirala svoje kandidate; sodelovala bo pri postavitvi javne in nepristranske kontrole procesov odločanja.

6. Zavzemamo se za učinkovit nadzor države in civilne družbe nad oboroženimi silami, policijo in obveščevalnimi službami. Nujen del tega nadzora je ukinitve vojaških sodišč v mirnem času, odvzem dejanske eksteritorialnosti vojaškim osebam, kontrola vojaškega proračuna, odprava ideološke pristranosti oboroženih sil in spodbujanje civilnih raziskav njihovega delovanja, ki morajo biti zakonite. Samoumevno je, da se bomo zavzemali za enakopravnost jezikov v JLA ter za priznavanje ugovora vesti!

7. SDZ podpira skrb in organizira akcije za ohranjanje naravne, kulturne in zgodovinske dediščine Slovencev znotraj in zunaj meja SR Slovenije. Zato zavrača »kulturno revolucijo«, ki je iz človeka naredila »neposrednega proizvajalca v združenem delu«; gospodarsko megalomanijo in politično ponižnost, ki sta botrovali uničenju slovenske zemlje.

8. Z javno kritiko in z vplivanjem prek legalnih ustanov bo SDZ skrbela, da ne bodo državljanom Slovenije ostale skrite nobene politične, gospodarske ali kakšne druge mahinacije in špekulacije. SDZ se ostro zoperstavlja zapravljanju in »odlivanju« akumulacije sloven-

skega gospodarstva. Brez gospodarske substance ni nacionalne substance, brez te pa grozijo enakost v revščini, socialni nemiri, mednarodni spori, navsezadnje pa tudi množično izseljevanje in izumiranje Slovencev!

9. Eno temeljnih področij delovanja SDZ bo vzpostavljanje demokratičnih odnosov v javnosti: v obveščanju, kulturi, znanosti, šolstvu... pri čemer bo zagovarjala razčlenjenost in prozornost družbenih interesov. SDZ bo spodbujala raziskovanje javnega mnenja in odločno spodbijala informacijske monopole. Angažirala se bo za odpravo državnega monopola nad šolstvom.

10. SDZ se zavzema za nevtralno zunanjo politiko, za odprst državnih meja in za svoboden prehod ljudi oz. pretok informacij.

11. Pri analizi in predlogih za reformo slovenskega državnega ustroja bo afirmirala načelo sporazumevanja med različnimi interesi. SDZ je tuja ideja o kakršnikoli vnaprejšnji enotnosti.

12. SDZ se bo zavzemala za pristop Slovenije oz. Jugoslavije k Evropski skupnosti.

Ustanovni odbor SDZ, 15. decembra 1988

Pri pisanju tega programa so sodelovali: Neva Česnik, Gorazd Drevenšek, Peter Jamšek, Janez Janša, Miran Kalin, Marko Kos, Alojz Krizman, Blaž Mrva, Ivan Oman, Tone Peršak, Maja Polak, Niko Prijatelj, Ivan Pučnik, Samo Resnik, Dimitrij Rupel, Primož Simoniti, Vlado Srak, Rudi Seligo, Veno Taufer, Ivan Urbančič, Peter Vodopivec, Silvo Zapečnik, Boštjan M. Zupančič, Ivo Žajdela

Ustanovni zbor Slovenske demokratične zveze bo 11. januarja 1989 ob 17. uri v veliki dvorani Cankarjevega doma v Ljubljani.

Janez Janša

QUO VADIS, JUGOSLAVIJA?

V tem trenutku v Jugoslaviji ni rešeno nobeno izmed treh temeljnih političnih vprašanj. Ekonomska kriza eksistira kot katastrofično ozadje mednarodnih sporov, ki se v dobrem delu države izkoriščajo kot izgovor pred zahtevami po demokratizaciji političnega sistema. V ospredju je nacionalno vprašanje, na katerega so vezane vse ostale razlike v Jugoslaviji, ki so zgodovinsko, kulturno, razvojno in versko pogojene. Delitev na razvite in nerazvite v Jugoslaviji je zgodovinsko pogojena, saj so bili Srbi, Makedonci, Kosovo in del Bosne dolgo časa del Osmanskega imperija, medtem ko so Slovenija, Hrvaška, Vojvodina in pozneje del Bosne in Hercegovine spadali pod Habsburžane. Še v prvi svetovni vojni so se pripadniki narodov, ki od leta 1918 živijo v isti državi, bojevali pod različnimi zastavami. Deloma se je slika ponovila tudi v 2. svetovni vojni. Komunistična partija Jugoslavije je po koncu vojne prevzela oblast in nastopila s parolo bratstva in enotnosti med jugoslovanskimi narodi, ki je ob pomoči strogo centralizirane partije in države navidezno vsaj za nekaj časa presegla nacionalna nasprotja v njej.

Prva »pomlad narodov« po vojni je nastopila konec šestdesetih in v začetku sedemdesetih let, vendar je bila s posredovanjem partijskega centra iz Beograda in neposredno samega predsednika Tita precej grobo zatrta. Val prebujenih nacionalnih energij je bil tudi takrat vezan na liberalizacijo političnega življenja s protagonisti iz vrst druge garniture partijskih politikov, ki se marksizma niso neposredno učili v Stalinovih šolah. Takrat je Tito odstavil partijsko-nacionalne liderje na Hrvaškem (Savka Dapčević, Mika Tripalo), v Srbiji (Latinka Perović, Marko Nikčević) in v Sloveniji (Stane Kavčič, Tone Kropušek, Leopold Krese), vendar je bila po teh dogodkih leta 1974 sprejeta nova zvezna ustava, ki je na eni strani okrepila partijski monopol v političnem sistemu, na drugi strani pa dopustila republikam in pokrajinam večjo mero samostojnosti kot kdajkoli prej. Partijski ideolog Edvard Kardelj, ki je zasnoval novo ustavo, je izhajal iz predpostavke, da bo močna in povsod prisotna komunistična partija lahko vedno pravočasno zajezila in preprečila jasnejšo artikulacijo nacionalnega vprašanja kjerkoli v državi. Na nek način se je ujel v staro boljševiskično past, ki obstaja v tezi, da so komunisti po definiciji internacionalno opredeljeni.

Vse skupaj je ob izdatni pomoči dolarskih posojil iz tujine funkcioniralo do smrti nespornega voditelja partije in države Josipa Broza Tita leta 1980. Takrat se je znotraj partije začel boj za nasledstvo in kmalu je postalo jasno, da kolektivni organi, ki naj bi zamenjali Tita na čelu partije in države ne bodo nikoli nadomestili njegove

ve karizme. Obenem pa je prevladalo mnenje, da v Jugoslaviji nikoli več ne bo osebnosti, ki bi lahko avtoritarno vladala na način, kot je to počel Tito. Večina partijskih funkcionarjev je začela iskati tesnejše stike s svojo »bazo« znotraj svojih republik, saj je bilo in še vedno je vsako imenovanje na odgovornejše mesto v partijski ali državni hierarhiji v federaciji odvisno izključno od partije v republiki, od koder funkcionar prihaja. Na nivoju federacije ni niti posrednih volitev, temveč samo vsakoletna rotacija po vnaprej določenem vrstnem redu republik in pokrajin. Tako lahko predsednika države, t. j. Jugoslavije dejansko izbere partijska oligarhija republik, ki je tisto leto na vrsti za to funkcijo. Jasno je, da tako postavljeni funkcionarji nimajo nobene veljave in da jih ljudje niti ne poznajo, saj se menjajo vsako leto.

Za partijske vrhove v posameznih republikah je značilno, da so izredno korumpirani, saj so si mimo obstoječe zakonodaje prisvajali posest, najemali posojila in na odgovorna mesta v državnem aparatu, posebno v policiji, postavljali svoje sorodnike. Ekonomska kriza (v Makedoniji znaša npr. povprečna mesečna plača 160 DEM) je vprašanje korupcije izredno zaostrela, kar so v boju za prevlado v komunističnih partijah nekaterih republik izkoristili kot sredstvo medsebojnega obračuna (afere Agrokomer, Neum itd.).

V splošni krizi se je posebno po letu 1985 čedalje pogostejše pojavljalo vprašanje odgovornosti za tako stanje. Partijski liderji v posameznih republikah, posebno v Srbiji, so skušali tovrstno zanimanje javnosti preusmeriti v druge probleme. Tako so vseskozi potencirali problem Kosova oziroma domnevne genocida nad srbsko manjšino v tej avtonomni pokrajini, ki formalno spada v republiko Srbijo. V tej igri manipulacije je bil posebej spreten Slobodan Milošević, sedanjí predsednik srbske partije, ki se je s pomočjo učinkovitega javnega nastopa, poudarjanja srbskega interesa in pod krinko boja za tak položaj Srbije v Jugoslaviji, ki bo ustrezal položaju ostalih republik, prelevil v politika z nedvomno največjo podporo v svojem okolju v Jugoslaviji. Pod njegovim pritiskom je množični protest jeseni 1988 zamenjal kompletno politično in državno strukturo v Vojvodini, drugi srbski avtonomni pokrajini, hkrati pa je navdahnil podoben proces v Črni gori, samostojni republiki, ki je dobila novo vodstvo srbskih barv. Pod pritiskom iz srbske partije so bile opravljene tudi kadrovske spremembe v pokrajinski upravi na Kosovu, kjer pa zaradi velike številčne premoči albanske narodnosti (90 % prebivalstva na Kosovu so Albanci) in nepremostljivega nacionalnega prepada med Srbi in Albanci ni mogoča dolgoročna srbska prevlada niti s pomočjo od-

kritega posredovanja armade, do katerega je prišlo v začetku marca 1989 po uvedbi izrednega stanja s strani predsedstva Jugoslavije. Neposreden povod za izredne ukrepe je bila generalna stavka Albancev na Kosovu konec februarja ter svojevrstni protest rudarjev v rudniku Trebča, ki so izsilili poznejše preklicane odstopne prošnje srbskega predsednika ZK Kosova Rahmana Morine ter še dveh osovražanih funkcionarjev albanske narodnosti. Izredno stanje je izkoristil Milošević. 23. 3. 1989 je pokrajinska skupščina Kosova ob prisotnosti močnih policijskih in vojaških varnostnih sil in ob preletavanju nadzvočnih lovcev nad Prištino sprejela dopolnila k novi srbski ustavi, ki praktično znižuje avtonomijo pokrajino na raven upravne enote. Po razglasitvi nove srbske ustave bo pokrajinska skupščina izgubila pravico veta na spremembo republiške ustave, h kateri bo poslej dajala le neobvezujoče mnenje.

Na nek način se je ponovila situacija iz leta 1945. 8. februarja 1945 je bilo na Kosovu prvič v takojmenovani Novi Jugoslaviji uvedeno vojno stanje. Nekaj mesecev kasneje (10. 7. 1945) pa je Ljudska skupščina Kosova in Metohije sprejela Resolucijo o priključitvi federalni Srbiji.

Kapitulacija pokrajinske skupščine 23. marca 1989 je sprožila val protestov in množičnih demonstracij, ki se kažejo v odkritih uličnih spopadih z zvezno policijo, bojkotom pouka v šolah in na univerzi ter delavskimi stavkami. Najhujši spopadi so bili v Uroševcu, Prištini in Suvi reki. Novinarji poročajo o tisočih ranjenih, državna agencija Tanjug pa navaja občutno manjše številke. Demonstranti v bistvu branijo ustavo iz leta 1974, policijske in sodne oblasti pa jih obtožujejo za rušenje ustavne ureditve. Pod to obtožbo je že od začetka marca zaprt Azem Vllasi, nekdanji predsednik socialistične mladine Jugoslavije v dobi Tita ter jugoslovansko usmerjen politik albanske narodnosti. Albanci na Kosovu se bojijo, da spet nastopajo razmere odkritega terorja nad njimi iz časov Jugoslavije 1918-1941, zato se upirajo ali pa izseljujejo, največ v Slovenijo in na zahod. Posebno velik je pritisk izseljencev albanskega rodu iz Kosova za naselitev v ZRN, Italiji, Švici in skandinavskih državah. Ta pritisk ne bo popustil, dokler ne bo Miloševićeva politika teptanja avtonomije Kosova doživela poloma.

Na drugem koncu Jugoslavije, v Sloveniji, pa se je s politizacijo samostojnih kulturnih skupin in uredništev (Društvo pisateljev, Nova revija), novih družbenih gibanj (ekologi in mirovniki), kritičnih mladinskih glasil (Mladina) ter prihodom nove partijske garniture s Kučanom na čelu v zadnjih treh letih začelo politično življenje liberalizirati.

Po takojmenovanem »Ljubljanskem procesu« (politični proces, na katerem so pred vojaškim sodiščem sodili štirim Slovincem zaradi domnevne izdaje vojaške tajnosti) julija 1988, ki je v Odboru za varstvo človekovih pravic strnil ljudi v Sloveniji v obrambi temeljnih človekovih in nacionalnih pravic, je nastopil čas intenzivnega političnega organiziranja na različnih programskih osnovah. Januarja 1989 je bila ustanovljena Slovenska demokratska zveza, mesec dni pozneje pa še Socialdemokratska zveza Slovenije. Obe nastopata kot samostojna politična subjekta. Slovenska demokratska zveza deluje kot organizirano politično gibanje za vzpostavitev parlamentarnega sistema in ima čedalje širšo podporo med ljudmi.

Tudi uradna politika v Sloveniji, ki jo med ljudmi poosebljajo Kučan, Stanovnik in Smole, prisega na politični pluralizem, vendar naj bi bil ta nestranski. Podobni koncept je ob pogovoru z novinarji na novih volitvah v Rusiji 26. 3. 1989 predstavil Gorbačov in ima kljub svoji utopičnosti razumljivo podlago v konkretnem razmerju sil tako v SZ kot v Jugoslaviji. Omenjeni trije slovenski politiki so namreč tarča številnih napadov v Srbiji in Črni gori, kjer jim očitajo podporo kontrarevoluciji, ki hoče odstraniti partijo z oblasti in restavrirati večstrankarski sistem.

Bojazen je upravičena predvsem zaradi močne partijsko-ideološke indoktrinacije vojske, ki je poleg tega zaradi pretežno srbske nacionalne sestave oficirskega kadra močna opora Miloševićevi politiki do Kosova. Po drugi strani pa bo pozicija armade odločilna tudi pri odporu proti izvozu takojmenovane mitingaške ali protibirokratske revolucije iz južnih jugo-

slovanskih republik. Brez podpore JLA namreč Milošević ne more resneje ogroziti pozicij in politike hrvaškega in slovenskega političnega vodstva in ne popolnoma obvladati federalne vzvode oblasti. Politične organizacije v Sloveniji (ZKS, SZDL, SDZ, SDZS itd.) so pripravile skupno izjavo (kar je prvi primer nastopa uradne partije in opozicije v socializmu) proti izrednemu stanju na Kosovu, ki jo je podpisalo več kot milijon ljudi. Ta nova koalicija pripravlja tudi skupno Deklaracijo o slovenski narodni volji 1989, v kateri postavlja osnove za sodobno nacionalno državo ter pogoje, pod katerimi je pripravljena še naprej živeti v Jugoslaviji.

Ključni mednarodni spor v Jugoslaviji je pričakovati na relaciji Beograd-Zagreb. Prvi znaki se že kažejo. 19. 3. 1989 je prišlo do resnega spopada navijačev srbskega in hrvaškega kluba na nogometni tekmi v Zagrebu, na množičnih zborovanjih v Srbiji pa se občasno pojavljajo agresivne parole in nacionalistične pesmi proti Hrvatom. Edina resna politična prepreka Miloševiću pri njegovem osvajanju Jugoslavije je sporazum med Slovenci in Hrvati, do katerega pa iz različnih vzrokov še ni prišlo. Poglavitni vzrok je močna srbska manjšina na Hrvaškem in možnost notranjih mednarodnih trenj v republikah.

Naslednja večja poteza Miloševića bo verjetno izredni partijski kongres, na katerem ima njegova linija večino. Preko partijsko-državnih vzvodov pa bo potem poskušal v svojih rokah centralizirati federalno oblast. Politična dejavnost v Srbiji povsem zakriva težko ekonomsko stanje v tej republiki, ki ima tudi največje zgrešeno investicijo v Jugoslaviji: Metalurški kombinat Smederevo z več kot 2 milijardami mark dolga. Edini na-

čin za pokrivanje teh izgub je prelivanje kapitala iz relativno razvite Slovenije in Hrvaške, kar pa je možno doseči samo s prisilo. Vprašanje je, kaj se bo zgodilo, ko ne bo več zadoščala samo politična prisila ali ko bo takšna brezglava ekonomska politika pokopala tudi perspektivne dele jugoslovanske ekonomije, od katerih posamezna področja, predvsem iz Slovenije, ki ustvarja četrtno jugoslovanskega izvoza na zahodne trge, povsem enakopravno sodelujejo s svojimi partnerji iz ZRN, Italije, Avstrije in Francije. Zakon o podjetjih, sprejet januarja 1989, bi lahko skupaj z novim predsednikom ZIS Markovićem obetal jugoslovanski ekonomiji boljše čase, saj uveljavlja mešano gospodarstvo in možnost vlaganja tujega kapitala. Ekologi v Sloveniji pa se bojijo, da je zaradi velikega tveganja, ki ga pomeni vlaganje kapitala v politično nestabilno državo velika nevarnost, da bi možnost tujih vlaganj prinesla zgolj umazano industrijo, ki se je zaradi poostrenih zakonskih norm v zahodni Evropi prisiljena seliti na obrobje.

Ne glede na vse težave, pa se Beograd z denarjem iz vse države pripravlja na vrhunski sestanek neuvrščenih, Slovenija, pa na prve približno neposredne volitve člana predsedstva SFRJ in od maja 1989 formalnega predsednika Jugoslavije. Standard ljudi nazdržno pada, inflacija pa se blizu 2 % na dan. Prizadene tako tiste, ki vidijo perspektivo v odstranitvi vseh razlik in uveljavitvi centralizirane, enopartijske države in uravnalovke v revščini kot tudi tiste, ki bi radi nekoč postali del gospodarske in politično razvite Evrope. Upamo, da bo tujim turistom na Jadranu, katerih število letos najbrž ne bo rekordno, še vedno največji problem zgolj pretvarjanje mark in dolarjev v drseče dinarje in nič drugega.

France Bučar

SZDL in demokratska alternativa

Scenarij sedanje politične elite kot nosilca monopola nad državno oblastjo pri njenem »sestopanju z oblastjo« kaže, da je SZDL tisto ključno mesto, od katerega je odvisen uspeh tega »sestopa«.

Po vsem videzu je vsebina tega scenarija približno taka: Brez vsaj minimalnega soglasja vladnih se nad njimi ne da vladati. Instrumentarij, ki ga je doslej uporabljala partija, vzeti iz arzenala real-socializma, ni več ustrezen. To so spoznali celo v višini real-socialističnih držav (ne še seveda na našem jugoslovanskem jugu); dogajanja v Sloveniji v zadnjem obdobju so to jasno pokazala. Treba je torej v temelju spremeniti taktiko in strategijo. Cilj: vladati še naprej, ohraniti monopol odločanja; vendar tako, da bo videz monopola odpadel, da bo doseženo tisto, kar je bil že od samega začetka cilj samoupravljanja, namreč da bodo ljudje samostojno odločali tako, kot želi partija. Naloga, ki je v svojem bistvu protislovna, ki pa se ji partija ne more odreči, ne da bi zgubila svojo legitimnost, ki da naj bi si jo bila pridobila v revoluciji.

Stožer te politike je priznanje političnega pluralizma, kajti brez političnega pluralizma ostaja partijski politični monizem gol in pred vsemi razviden. Zato politični pluralizem, vendar tak, ki ne bo imel možnosti, da se organizacijsko tako oblikuje, da bi mogel izoblikovati samostojno izhodišče za odločanje, ob katerem naj bi se opredeljevala zlasti široka javnost. Skratka, politični pluralizem mora odločno ustvariti videz najširše udeležnosti v političnem življenju, pri čemer pa politični monizem partije vsaj v bistvenih stvareh ne sme biti prizadet. Zato v nobenem primeru dopustiti politične stranke.

Nevtralna točka v tem podvigu je SZDL. Že po obliki, po svojem izročilu in množičnosti naj bi bila kot ustvarjena, da prevzame vlogo take politične pluralnosti. V njej naj bi našli mesto vsi, ki pristajajo na temeljna izhodišča naše družbene ureditve, torej na socializem, se razume, da na »socializem s človeškim obrazom« — za nasprotnike vsaj tega osnovnega izhodišča pa tako ali tako ni mesta v naši družbi. V taki pisani različnosti lahko tudi najrazličnejši mnenj se nato po najboljši demokratski načeli podrejanja manjšine večine izoblikuje enotno stališče, ki za-

to zavezuje tudi njihove predstavnike v organih oblasti.

Gre le za sorazmerno manjšo kozmetično operacijo, ki je potrebna. Po sedanjem statutu SZDL je namreč jasno in glasno povedano, da je SZDL transmisija partije, ki naj kot prevodnik posreduje partijska stališča in odločitve tako v organe oblasti oz. med široko javnost, in sicer ne več kot stališča partije, pač pa kot stališča in odločitve najširšega in najbolj demokratskega političnega predstavništva vseh delovnih ljudi. To navidez manjšo lepoto napaka, ki ima sicer svojo zakonito oporo tudi v ustavi, naj bi popravili z ustrezno spremembo statuta SZDL, kjer naj bi odpadla določila o vodstveni vlogi partije.

Zato: Ne se zoperstavljati nastajanju alternativnih političnih gibanj, zvez in podobnega. Nasprotno, še bolj je, če jih je več. Več bo različnosti, s tem pa tudi več notranjih trenj, težje bo priti do kakega skupnega nastopa, lažje bo obvladovati položaj. Edini pogoji, ta pa je seveda bistven, je, da vstopijo v SZDL. Tu jim odkažemo ustrezno mesto, glede na njihovo številčno moč, in jih neposredno vključimo v dejavnost SZDL na vseh področjih. Demokracija, ki ji ni kaj ugovarjati!

In ki že v praksi kar lepo deluje. Predstavniki različnih zvez in gibanj so lepo vključeni v različne odbore, komisije in druga telesa SZDL, kjer naj pridno in ustvarjalno sodelujejo pri oblikovanju skupnih končnih stališč. Ta bodo seveda vedno taka, kot jih želi SZDL oz. partija. Po najboljši demokratskih načelih. SZDL predstavlja najširše množice, praktično vse volilce, še več, celo mladino, ki še nima volilne pravice, različne alternativne zveze in gibanja pa imajo kvečjemu nekaj deset tisoč članov. V politični fiziki zanemarljiva količina. (Ni naključje, da je bilo SDZ ponujen eno mesto od 170 v predsedstvu SZDL.) Tako je uspeh nove politične taktike nesporen. Vsa stališča SZDL nastajajo kot rezultat najširšega demokratskega soglasja. Vsa alternativna gibanja je enostavno posrkala vase in si jih pripela na prsi kot demokratski okras. Ni kaj, taktika, ki zasluzi vse priznanje!

Nesreča je le v tem, da je to le lepa preobleka za staro vsebino. Gre pa ravno za vsebino. Samo nova preobleka nas ne bo izpeljala iz krize, ki je po svojem najglobljem bistvu posledica ravno dosedanjega partijskega monopola oblasti.

Rešitev je le v tem, da partija dejansko sestopi z oblastjo. Tega namena doslej, razen na besedah, še ni pokazala. Igra s SZDL dokazuje ravno nasprotno.

Dokler bo SZDL samo transmisija partije, v odkriti ali sedaj navidezno prikriti obliki, se v političnem življenju ne more nič spremeniti. Če pa se partija dejansko odpove svoji avantgardni vlogi in političnemu monopolu (kar je, mimogrede povedano, tudi prvi pogoj za njeno preoblikovanje, o katerem toliko govori), se mora kot prvo odpovedati sedanji SZDL. Če SZDL ni več le transmisija partije, se vsaj teoretično nakazujejo kot možne tri različne rešitve:

- da se SZDL kot nepotrebna ukine
- da se SZDL spremeni v koalicijo, kjer je partija ena od enakopravnih strank
- da se SZDL spremeni v eno od strank, z lastnim programom in lastnim članstvom.

Zadnja navedenih možnosti je le teoretična, praktično kot nesmiselna vnaprej odpade. Kakšen program naj SZDL razvije kot alternativo partijskemu, še zlasti, če upoštevamo, da so vsi vodilni člani SZDL tudi na vodstvenih mestih v partiji.

Navidez najbolj sprejemljiva se zdi druga rešitev. Kot koalicija je začela OF, predhodnica sedanje SZDL, do Dolomitske izjave. Seveda v taki obliki SZDL ne more nastopati kot partner v političnih pogajanjih. Koalicija je le oblika sodelovanja različnih strank pri nekem skupnem smotru. Partner za pogajanja je v tem primeru le partija in druge politične zveze in gibanja, ki pa morajo v takem primeru dobiti tudi pravno možnost nastopanja kot partnerji. Vendar je tudi v tem primeru razlika nasproti nekdanji OF. Ta je bila koalicija za povsem jasno določen enoten cilj: narodna osvoboditev. Sedanja položaj je bistveno bolj zamotan. Gre za celo vrsto različnih vprašanj, ki terjajo opredeljevanje. Koalicija ni institucionalizirana, pač pa se koalicije ne prestopajo in razpadajo ob različnih vprašanjih. Skratka, normalno politično življenje. Tu SZDL kot institucije ni več.

S tem je avtomatično odgovorjeno tudi na prvo alternativo. Kot transmisija partije je SZDL nesprejemljiva, kot koalicija nepotrebna.

Smo za ljudstvo, ne za članstvo

Nekaj misli o reformi šole

Lep pozdrav, Stane Držaj,
Gerbičeva 51/a, Ljubljana
tel: 332-911

Biti ali ne biti (Jugoslovan), to je zdaj vprašanje

im nazaj najraje
nsko optiko. Sko-
pa le takrat, ko
nekdo spoštuje,
m: SLOVENKA!
Stanka Gregorič
Melbourne

SLOVENSKA DEMOKRATIČNA ZVEZA (SDZ) se ustanavlja po pooblastilu II. Zbora slovenskih kulturnih delavcev, ki je bil 15. novembra 1988 v Ljubljani ter na podlagi Programskih tez, objavljenih v Delu 15. oktobra 1988, in Programske izjave z dne 15. decembra 1988. Ustanovnemu odboru, ki je bil potrjen na II. Zboru slovenskih kulturnih delavcev, so pri pripravljanju programskih listin in Ustanovnega zbora Slovenske demokratične zveze pomagali mnogi javni delavci in predstavniki kulturnih oziroma družbenopolitičnih organizacij.

Ustanovitev SDZ podpirajo: DRUŠTVO SLOVENSkih PISATELJEV, SLOVENSKA MATICA, DRUŠTVO 2000, SLOVENSKA KMEČKA ZVEZA, ODBOR ZA VARSTVO ČLOVEKOVIH PRAVIC, NOVA REVIIJA, KATEDRA, LJUBLJANSKA IN KRANJSKA EKOLOŠKA SKUPINA, INICIATIVNI ODBOR SOCIALDEMOKRATSKE ZVEZE SLOVENIJE, OBČINSKA KONFERENCA ZSMS LJUTOMER, ŠTUDENTSKI ORGANIZACIJI OBEH UNIVERZ...

ZAČASNA PRAVILA O DELOVANJU DEMOKRATIČNE ZVEZE

1. SDZ se ustanavlja v okviru Socialistične zveze delovnega ljudstva SR Slovenije kot avtonomen subjekt.

2. Notranji ustroj in delovanje SDZ se s temi pravili ureja skladno s programskimi načeli, zapisanimi v PROGRAMSKI IZJAVI SLOVENSKE DEMOKRATIČNE ZVEZE.

3. Članstvo v SDZ je **individualno**: član SDZ je lahko vsakdo, ki sprejema njen program, v katerem so razloženi cilji in načini delovanja SDZ. Vsak član ob včlanitvi v SDZ s pristopno izjavo potrdi, da je seznanjen z usmeritvijo in pravili o delovanju SDZ. **Drugi pogojev za včlanitev ni.** Članstvo v SDZ se ne izključuje s članstvom v kakršnihkoli drugih organizacijah.

4. Najvišji organ SDZ je ZBOR članov SLOVENSKE DEMOKRATIČNE ZVEZE (ZBOR SDZ), ki se sestaja najmanj enkrat na leto.

5. Pristojnosti zbora SDZ:

- Zbor določa politično usmeritev SDZ;
- sprejema program in pravila SDZ
- voli in razrešuje organe SDZ;
- sprejema in potrjuje letni obračun in finančni načrt SDZ.

6. SDZ deluje na vsem področju Slovenije oziroma znotraj skupnega slovenskega kulturnega prostora. Na terenu SDZ deluje preko lokalnih oziroma funkcionalnih zborov SDZ, ki se sestajajo najmanj enkrat letno in volijo krajevne, občinske, področne ali druge odbore SDZ. Občinski in področni odbori SDZ sklicujejo redne in izredne zbornice SDZ na tem območju. Na rednih občinskih letnih zbornicah SDZ člani izvolijo delegate za pokrajinske in za redne ter izredne zbornice celotne SDZ. Članstvo SDZ se lahko organizira tudi po strokah, ustanovah ipd.

7. Organi, ki jih voli Zbor SDZ, so naslednji:

- Predsednik in stalni člani SVETA SDZ;
- Predsednik, oba podpredsednika in člani IZVRŠNEGA ODBORA SDZ (IO SDZ), ki izvaja politiko SDZ;
- NADZORNI ODBOR SDZ.

Taras Kermauner

Programsko analitične osnove slovenske nacionalne države in civilne družbe

1. Osnovno družbeno nasprotje pojmemo znotraj grško evropskega sistema kot nasprotje med kozmosom in kaosom; ali drugače: med redom in državljansko vojno. Državljska vojna je v temelju vseh družbenih pojavov: v naravi družbe. Vanjo se grozi družba zmerom znova vrniti, če ne najde oblike reda. Pozitivne družbene oblike so zmerom oblike, ki preprečujejo državljansko vojno. tj. vojno enih z drugimi ali celo vseh z vsemi. Hobbes je to stanje artikuliral na začetku novega veka; a zanj so vedeli že stari Grki in Rimljani.

Najbolj znana oblika trdnega reda je močna avtoritarna država; birokratska, z legitimizirano kralja ali cesarja, diktatorja ali imperatorja;

tudi tirana in despota. Večja ko je nevarnost za izbruh državljanske vojne, večje je nasilje, ki ga v imenu enotnosti celote, v imenu blaginje ljudstva, tudi avtoritarno pojmovanega Boga uporablja oblast, da bi preprečila anarhijo, to je razpad sistema.

2. Slovenija je sama odgovorna, da se nahaja v sklopu Jugoslavije; v to državno zvezo se je odločila leta 1918 in med 1941 - 1945, ne glede na to, kakšne politično državne oblike si je od zvezne ali skupne ali enotne države obetala.

Po letu 1980/81 je Jugoslavija v radikalizirajočem se, čeprav še latentnem stanju državljanske vojne, ki se kaže kot mednarodna, medrepubliška vojna, a tudi kot

ODGOVOR na vprašanje, zakaj smo ustanovili Slovensko demokratično zvezo, je preprost. Poglejmo okoli sebe. Tisto, kar vidimo, je ekonomsko osiromašenje ljudi, zaostajanje Slovenije za razvitimi deželami, onesnaženo okolje, moralni razkroj, nizka raven demokracije in omejena suverenost Slovenije. In vsak dan je slabše. Kaže, da pravi črni oblaki šele prihajajo.

OČITNO je komunistični projekt propadel; in ne samo pri nas. Zato smo pred temeljno prenovno in obnovo družbe. Potrebno bo dati Sloveniji drugačno notranjo politično podobo, povečati njeno suverenost, izdelati, sprejeti in čimprej izpeljati ekonomsko učinkovitejše, kulturnejše in ekološko razumnejše programe. Zato, da se v Slovenijo znova vrnejo blagostanje, zdravje, lepota, kultura in domačija.

NAČELNO ni nikogar, ki bi bil proti temu. Problemi in razhajanja pa se pojavijo takoj, ko gre za to, kako si nekdo nekaj predstavlja (na primer demokracijo, položaj Slovenije v Jugoslaviji, vloga JLA), kako iskreno nekdo misli to, kar govori, kakšne potimisi ubrati za reševanje nakopičenih problemov, kako odločno se nekdo bori za to, kar ima zapisano v programu in končno, kakšno vlogo in mesto odreja pri realizaciji svojega programa drugim političnim subjektom, tistim, ki imajo drugačne vizije.

PO TREH MESECIH izkušenj SDZ z Zvezo komunistov Slovenije in Socialistično zvezo delovnega ljudstva Slovenije lahko rečemo, da imamo večkrat občutek, da se ZKS in SZDL še vedno nista otresli starih navad, da nista povsem iskreni, da v mnogih pomembnih zadevah nista dovolj odločni, da njuni »protikrizni programi« niso najboljši in da skušata izigrati novo nastale zveze. Kot pravi star slovenski pregovor: Volk menja dlako, ne pa tudi čudi.

NI RAZLOGA, da bi torej na besedo verjeli in naivno zaupali, da nas bodo iz globoke ekonomske, politične in kulturne krize, v kateri se nahajamo, potegnili prav tisti, ki so nas pahnili vanjo; spomnimo se samo številnih visokodoneče napovedanih reformnih poskusov in »zgodovinskih« sej v preteklosti, ki so vsi po vrsti klavirno propadli. Zato je skrajni čas, da se pričnemo vtikati v stvari, ki se nas tičejo. Da velika večina Slovencev samih, ne pa neka politična manjšina, odloča o skupni usodi naroda. Z drugimi besedami pomeni to, da se moramo politizirati. Kajti politika ne pomeni, kot večkrat napak razumemo, boja za oblast, ampak vpliv na urejanje javnih in skupnih zadev.

1. Hubert Požarnik
2. Tomaž Pisanski

spor dveh političnih zasnov: avtoritarne, tj. centralistične, unitaristične, nedemokratične, kvečjemu demagoško populistične na eni in tiste, ki ji pravimo civilna družba (CD) na drugi strani. Ni majhna verjetnost, da v Jugoslaviji še nekaj časa ne bo prevladala nobena od obeh opcij, čeprav je v Sloveniji očitno povsem zmaga ideologija CD (ne pa še njena državno politično socialno gospodarska realizacija), v Srbiji pa avtoritarno demagoško populistično ekspanzionistični model. Današnji status quo med obema usmeritvama je moč le začasno, kajti vodi v nadaljnji vsestranski regres in temelji na samoupravno realsocialistični ideologiji, ki je zgodovinsko presežena in blokira razcvet družbenih potencialov; še več, ta ideologija se je razkrila kot sicer velikansko in veličastno, vendar obenem bedno zgodovinsko milenaristično samoslepilo.

Če se status quo (ravnotežje, ki je medsebojna blokada obeh usmeritev) še nadaljeval, se večja nevarnost, da bo prišlo do akutnega izbruha državljanske vojne, s tem pa do surovega poskusa avtoritarnih sil v Jugoslaviji, da odstranijo nered — težnjo k entropiji — z uvedbo »avtoritarnega sistema. Kakšen bi bil ta sistem konkretno, je stvar empirije, realnih jugoslovanskih možnosti, a tudi naključij.

Ce je avtoritarnim silam ideal polpretekli diktatorski režim v Južni Koreji, je to najbrž samoslepilo, kajti konkretni ljudje jugovzhodnega dela države niso še ponotranjili delovne morale v intimni vrednostni sistem.

Glede na tradicijo, naturel, zgodovino in duha jugovzhodnega dela države je verjetnejša zmaga južnoamerikanskega modela, recimo Čila. A tudi to bi bila ugodnejša varianta od najbolj verjetne: od romunizacije. Tajvan, Južna Koreja, Singapur izhajajo iz konfucionizma, iz vzhodnih starih delovnih in državnih tradicij; Južna Amerika iz katolištva, Romunija pa je slab, a realen spoj osmanskega bližnjevzhodnega koruptnega izročila, bizantinizma, pravoslavlja in realsocializma.

Po anketah, časopisju, ki že precej zvesto prevaja nazore, odločitve in opcije slovenskega ljudstva, a tudi po reakcijah vladajočih slovenskih političnih oblastniških struktur, ki se skušajo ljudski volji prilagajati, je jasno, da ustreza Slovincem le opcija CD. Bolj ko pa bo ostali ali večinski del Jugoslavije iskal rešitev v avtoritarnem despotizmu velsrbskega tipa, bolj se bo med Slovence krepilo prepričanje, da je CD za Jugoslavijo danes še pre zgodnja rešitev, da večinski deli države za sprejem CD niso še zmo-

TISTI, ki nas danes najbolj sili, da stojimo ob strani in kot mrtve ribe plavamo s tokom, smo mi sami. V nas se je nabralo toliko občutkov nemoči, negotovosti in strahu, da ne zaupamo več sami sebi. Poleg tega smo tudi nepovezani. In prav tega se moramo sedaj otresti in odločno udariti po mizi. Vedeti moramo dvoje: nobene stvari se vladajoči bolj ne bojijo, kot tega, če se jih nihče ne boji in drugič — ne njihov osebni šarm ali sladke besede, ampak naša odločnost zagotavlja družbeno prenovno.

DOSEDANJA AKTIVNOST SDZ kaže, da se je resno lotila izpolnjevanja svoje programske izjave. In to kljub temu da SDZ ni profesionalna organizacija in kljub nerazumevanju in celo odporom uradne politike. Posebej kaže omeniti delo predstavnikov naše zveze v novo ustanovljenem Zboru za ustavo, ki piše alternativno slovensko ustavo, snovanje tako imenovane Slovenske deklaracije, ki naj bo temelj prihodnje slovenske politike, številne pobude in kritike, objavljene v dnevnem časopisju, javne nastope, pripravo kongresa SDZ in tesno sodelovanje z drugimi »alternativnimi« zvezami; v skupni projekt tega sodelovanja sodi med drugim priprava na prihodnje skupščinske volitve, kjer bomo predlagali in podprli iz vrst novo ustanovljenih zvez. Zdaj, ko so oblasti dokončno dovolile, smo pričeli izdajati časopis Demokracija, ki bo sprva izhajal kot tedenska priloga Gorenjskega glasa. Tako bomo dosti lažje, kot sedaj, objavljali svoje poglede in komentarje, tudi komunikacija med članstvom bo tedaj mnogo lažja in boljša.

NARAŠČANJE števila članstva in ustanavljanju območnih odborov SDZ je treba v prihodnje posvetiti vso pozornost. Veliko število članov daje namreč politično težo zvezi, krepi voljo in odločnost tistih, ki delujejo v njenih organih, utrjuje zavest članstva, da lahko v resnici vpliva na dogajanje, članarina pa je tako in tako edini vir financiranja Zveze. Poleg tega območni odbori lažje vplivajo na politično dogajanje v svojem kraju. Zato vabimo vse, ki so voljni poprijeti, da včlanijo v SDZ, vse člane pa, da sodelujejo pri ustanavljanju in delu območnih odborov.

luje po sistemski teoriji, po kateri so manjši deli celot avtonomni, suvereni, avtodeterminantni, se sami po svoji volji in interesu vklaplajo v večje celote, ki postanejo s tem operacionalne in učinkovite; sama sistemski teorija je iznajdba CD, njenega duha. Avtoritarne družbe temeljijo na oblasti, ki jo ima celota nad deli, tj. en del v imenu celote nad drugimi deli. V jugoslovanskem primeru je bila dozda to jugoslovanska Partija, odzda pa naj bi bila to srbska nacija.

Višja enota-celota, na katero pristajamo Slovenci kot suverena družba-država, ni nadnacionalna država, v kateri ima osrednjo legitimizirano oblast srbstvo, ampak enotno svobodno tržišče, najprej brez mej znotraj Jugoslavije, nato znotraj Evrope oz. sveta. Le zakoniti svobodnega tržišča smejo ukazovati suverenim nacijam in razredom, plastem in posameznikom.

Ce je posameznik ali skupina na tem tržišču šibak, njegov položaj ni zavirljiv. Pomaga si z marsičem, tudi z delnimi zapori mej, tj. s carinami in drugimi omejitvami. Vendar ga te samoomejitve na dolg rok slabijo. Zato se mora vključiti v svetovno gospodarsko — znanstveniško itd. — tekmo. Vsako iznajdevanje magično ideoloških drugačnih izhodov je ponovno samoslepilo in zanesljiv regres.

4. Stališče samoodločbe nacije (Slovencev), ki je danes le del skupne države — Jugoslavije — pa je stališče CD. CD namreč de-

Navodila za ustanavljanje, delo in komunikacijo odborov Slovenske demokratične zveze

(Verzija z dne 8. 4. 1989)

Spoštovani!

Kot vam je znano, ima Slovenska demokratična zveza (v nadaljevanju SDZ) na osnovi suverenosti slovenskega naroda za cilj širitev prostora za politični pluralizem in vzpostavitev (parlamentarne) demokracije pri nas.

A. USTANOVITEV ODBORA SDZ

1. V skladu s pravili lahko vsaka skupina (dva ali več) članov SDZ oblikuje Odbor SDZ (O SDZ). Ta odbor imenujemo:
(a) TEMELJNI, če ga organiziramo v temeljnih okoljih (manjši kraji, podjetja, tovarne, KS), - TO SDZ
(b) PODROČNI, če ga organiziramo na ravni občin, - PO SDZ
(c) OBMOČNI, če ga organiziramo na medobčinski ravni, - OO SDZ
2. Najprej se sestane Pripravljalni Odbor O SDZ. Edina naloga Pripravljalnega odbora je organizirati Ustanovni zbor O SDZ.
3. Pripravljalni odbor sodeluje pri svojem delu z IO SDZ. (V IO SDZ sta trenutno za to dejavnost zadolžena Hubert Požarnik in Tomaž Pisanski.)

4. Pripravljalni odbor določi čas in kraj ter potek ustanovnega zbora. IO SDZ pošlje na Ustanovni zbor delegacijo.
5. Na Ustanovnem zboru O SDZ se tajno izvolijo organi O SDZ. Čeprav je struktura organov O SDZ po trenutnem pravilniku prepisana O SDZ, pa IO SDZ potrebuje naslednje podatke:

- (a) Ime Predsednika (IO) O SDZ.
- (b) Ime Predstavnikov (-ov) O SDZ v Svet SDZ.
- (c) Sedež (+ telefonske številke) O SDZ.
6. Ko se konstituirajo O SDZ, predlagamo, da (tajno) voli naslednje organe:
(a) Predsednika in člane IO O SDZ (liho število, vsaj 3).
- (b) Predsednika in člane NO O SDZ (liho število, vsaj 3).
- (c) Če je v O SDZ več kot 50 članov, se voli še Svet O SDZ, sicer pa preostali člani avtomatsko predstavljajo Svet O SDZ.

Če se odločimo, da je število kandidatov enako številu mest v odboru (oz. v svetu), lahko s tajnim glasovanjem določimo predsednika (in podpredsednika), tako da udeleženci ustanovnega zbora volijo med kandidati le predsednika, ostale kandidate pa le potrdimo z javnim glasovanjem.

B) DELO ODBORA SDZ

7. O SDZ naj deluje čim bolj samostojno in po svoji presoji. Ostane naj povezan z osrednjimi organi SDZ.
8. O SDZ naj bo čim bolj aktiven. Za aktivnost je zadolžen Izvršilni odbor (IO O SDZ), predvsem njegov predsednik.
9. Preostali člani (oziroma Svet) se sestajajo občasno in dajejo napotke ter preverjajo delo IO.
10. Morebitna nesoglasja, nesporednosti, itd. razrešuje Nadzorni odbor (NO O SDZ). Pri tem se lahko posvetuje tudi z osrednjim NO SDZ.

11. V naslednjem obdobju je potrebno največjo pozornost posvetiti zbiranju in povezovanju članstva.
12. O SDZ naj propagira program in stališča SDZ. To zahteva med drugim čimvečjo prisotnost v javnosti, zlasti v lokalnih in področnih medijih. Svoje prispevke naj pošilja tudi v časopis Demokracija, ki je glasilo SDZ.

13. O SDZ naj podpira novoustanovljene odbore in zveze (Odbor za zaščito človekovih pravic, Socialdemokratsko zvezo Slovenije, Kmečko zvezo in druge) in z njimi koordinira delo, če njihovi programi niso v nasprotju z načeli SDZ.
14. Sodelovanje z občinskimi konferencami SZDL naj bo odvisno od njihove konkretne pripravljenosti in pod pogojem avtonomnosti O SDZ. Sodelovanje z drugimi DPO pa naj temelji na načelu enakopravnosti.

15. Sodelovanje z drugimi DPO pa naj temelji na načelu enakopravnosti.

C) KOMUNIKACIJA ODBORA SDZ Z OSREDNJI-MI ORGANI SDZ IN DRUGO

16. IO SDZ pošilja na sestanke Sveta SDZ predstavnika, oziroma na vsakih 50 članov po enega predstavnika.
17. O SDZ pošilja zapisnike sej in drugo dokumentacijo (predvsem dopolnjeni seznam članov) na Sekretariat SDZ.
18. Polletna članarina za leto 1989 znaša:

- (a) za zaposlene 30.000 din,
- (b) za upokojene in študente pa 10.000 din.
- (c) Kdor želi (četudi ni član SDZ), lahko nakaže tudi več.

19. Članarino in druge denarne prispevke nakazujemo na žiro račun: 50100-678-45111 RK SZDL Slovenije SDZ.
20. Ena tretjina zbrane članarine je namenjena delu O SDZ in jo osrednja SDZ vrne O SDZ.

21. O SDZ naj poskušajo pridobiti podporo podjetij, obrtnikov in organizacij združenega dela.
22. Za vse podrobnejše informacije lahko pišete na naslov: SDZ, 61000 Ljubljana, Komenskega 7, soba 33

23. Informacije lahko dobite tudi po telefonu: 061/314-757

24. Uredništvo glasila Demokracija ima uredniške ure vsak petek od 10 - 12 v prostorih SDZ.
25. Prostovoljci, ki bi želeli pomagati pri delu osrednjega odbora, naj se javijo po telefonu.

26. Pri vašem delu vam želimo čimveč uspehov.

Izvršilni odbor SDZ

5. Zadnja leta padajo v Jugoslaviji, še bolj pa v Sloveniji marsikateri tabuji; zadnja, ki bosta padla, a sta danes v Sloveniji še na tem, da padeta, sta (pojma) kapitalizem in strankarski sistem.

Bivši marksist — levo kritičnega tipa, sorodnega nekdanjemu perspektivizmu — J. F. Lyotard v *Libidinalni ekonomiji* in Deleuze — Guattary v *Antiojdipu* (obe knjigi sta izšli v 70. letih kot platforma streznjene evropske levice, ki je notranje izkusila in preživela iluzije maja 1968), so jasno pokazali, da kapitalizem ni zgodovinska stranka, ampak da ustreza človekovi naravi, vsaj takšni, kakršna se je razvila v neolitiku, najbrž pa tudi globlji, volčji; da daleč najuspešnejše razvija človekove ustvarjalno inovativne potenciale, njegovo svobodo, obenem pa zamenjuje pobsnelo vojno med ljudmi z gospodarsko tekmo, kar je s stališča humanizma in civilizacije ustreznejše. Neposredni stik med ljudmi, ki vodi prej ko prej v medsebojni poboj, spremeni kapitalizem v posrednega. Generalni ekvivalent ni več čast, ideja, življenje, ampak kapital (kot denar in znanje). S tem se konča veličastna doba heroizma; vse postane blagovno znanstvena

menjava: to, čemur so že Grki in še prejšnje kulture rekli meščanstvo.

Omejevali ali celo ukinjati kapitalizem pomeni blokirati razvoj človeških (z)možnosti, ki v bistvu izhajajo iz človekove vojskašnosti (nomadskosti), a se v kapitalistični CD (druge pa ni) preoblikujejo v civilno gospodarsko umno tekmo po pravilih, s formalnimi možnostmi za vse, a z vrednoto kapitaliskega profita.

6. Ker se ljudje zavedamo, da je življenje na ravni profita, gospodarske tekme in razmaha znanosti preozko, nezadostno, celo nesmiselno, težimo nujno o osmišljanju; nismo le telesa in freudistične želje. Težnji po absolutnem pa ustrežamo na različne načine; z vero v Boga v univerzalnih religijah, deloma celo v sektah, ali pa s praznoverji, od mesijansko utopičnega milenarizma komunističnega tipa do fašistoidnih sakralizmov in gentilizmov.

CD se izključuje tako z milenarizmi in sakralizmi kot z avtoritarno pojmovanjem Bogom oz. katoliško (pravoslavno itd.) Cerkvijo, ki hoče spojit božjo in tuzemsko oblast v svojih — enih — rokah totalno in totalitarno. Mislim na tip klerikalizma in klerofašizma. Bodoči slovenski klerofašizem bi bil mogoč kot spoj magične ideologije svetega

naroda in narodne Cerkve. Tu bi stopil klerofašizem v koalicijo z ateističnim gentilizmom.

Kakor je Partija pred vojno obljubljala svobodno volitve, pristajala na svobodo posameznika in različnih družbenih skupin družbe, pa obljube ni mogla — ne le ni hotela — držati, ker se svoboda posameznika in posebnega izključuje z njenim hiliazmom, tako tudi sakralisti in gentilisti, enako novi utopisti samoupravnega ljudsko enotnega socializma takšne danes dajane obljube ne bodo mogli udejaniti, ker razbija njihove idološke temelje.

Udejani jo iahko le tista univerzalna Cerkve, ki v območju politično državnega pristaja na CD, tj. na konkurenco projektov, skupin, ideologij, ustanov in s tem različnih strani družbe, kar pomeni strank, ali tista religija oz. filozofija, za katero je Smisel ali Bog v transcendenci in ne primarno od tega sveta; čeprav se tak Bog razodeva na tem svetu in ga vodi, ga skozi duše — vesti, notranjosti, vero — odrešuje, ne pa, da se skozi državniške odločitve in materialno (vojaško itn.) zgodovino nacij samopotrjuje. Kdor postavlja smisel v ta svet — v Narod, v Razred, v pretežno tštarsko Cerkve — nujno mora ukiniti CD, saj se njena narava izključuje s totalitarno ambicijo tosvetnih praznoverij.

7. Če bi v Jugoslaviji zmagal velesrbski avtoritarizem ali če bi se današnji samoupravni realsocializem podaljšal v vse bolj očitno državljansko vojno — libanonizacijo, ki je dejansko klasična balkanizacija, torej ustrezna državam-nacijam, ki so še v prejšnjem stoletju spadale pod Osmanski imperij — ne bi bil zaustavljen le razvoj v CD in v kapitalizem, ampak bi bili Slovenci postavljeni pred dilemo; ali se prilagoditi velesrbski Jugoslaviji, se odpovedati svoji zgodovini, ciljem, vrednotam, prepričanju, politični odločitvi, kulturnemu modelu in prihodnosti, se ne le blokirati, ampak skopiti; ali pa se temu upreti.

Kako se temu upreti, je naslednje vprašanje, na katerega bomo morali Slovenci odgovorjati v naslednji verjetni tridesetletni vojni. Upajmo, da ne bo stoletna; in da ne bo zgolj verska in/ali nacionalna, ampak obenem vojna za CD.

A že zdaj se da okvirno predvideti; ali trajen vseljudski polgelen odpor, pasivna rezistenca s težnjo, obdržati osnovno svoje (evropsko), ali aktiven upor, tj. obnova narodno osvobodilne vojne.

narava tega sveta ne omogoča človeku, da bi ravnal po svojih neodvisnih načrtih in željah. Omogoča mu sicer alternative, vendar znotraj danih okvirov.

8. Če je upanje v uresničitev lastne vizije dovolj trdno, prenese vse preizkušnje in kljubuje času. Brez vere v Boga, ki je na strani pravice in s tem pravičnih, brez upanja, da je v božjih načrtih mesto za uspeh — mir, samodoločitev bivanja — pravičnih tudi na tem svetu, je vsak odpor in zanašanje na svetovni uspeh neke socialne skupine — sekte, nacije, konfesije — zaman.

Razlika med evangelijskim krščanstvom in judovstvom oz. avtoritarnim krščanstvom je v tem, da prvo veruje v zmago božjega načrta za pravične narode tega sveta, tj. za pravico narodov oz. socialnih skupin, drugo pa terja od Boga, da uveljavlja to pravico tudi v konkretnem vojaškem boju in v materialnih uspehih. Tako Boga zapleta v tosvetne prepire, saj vsaka skupina konstituira svojega — našega — boga, s tem pa Boga poganižira in sekularizira; božje spremeni v sveto. A božje je zmerom nad svetim, onkraj nad narodnim.

9. Pred dvema desetletjema sem — v reviji *Problemi* — v polemiki s te-

8. IO SDZ se voli na podlagi liste, katere osnutek predlaga za Ustanovni zbor Ustanovni odbor, kasneje pa za SVET SDZ IO ter na podlagi programa, ki ga kandidat za Predsednika IO predloži v razpravo Zboru SDZ IO SDZ.

- A. ima devet članov, med njimi predsednika in dva podpredsednika;
- B. zastopa in predstavlja SDZ v javnosti;
- C. organizira in izvaja dejavnosti SDZ;
- D. imenuje tajnika, ki ni nujno član IO SDZ, in blagajnika SDZ, ki sta navzoča na sejah IO SDZ;
- E. imenuje urednika GLASILA SDZ.

9. Člane Nadzornega odbora in listo kandidatov za IO lahko predlaga tudi skupina najmanj petdesetih članov SDZ.

10. Svet SDZ med zasedanji Zbora SDZ določa smernice politike SDZ, daje predloge in svetuje IO SDZ. Svet SDZ sestavlja petindvajset predstavnikov območnih in drugih skupin v SDZ, ki so izvoljeni na Zboru SDZ.

Na svoje sestanke Svet SDZ vabi člane IO SDZ, člane Nadzornega odbora in predstavnike strokovne javnosti.

Svet SDZ vodi njegov predsednik, ki sklicuje sestanke praviloma vsak mesec.

Sestanki sveta SDZ so javni.

Član sveta SDZ avtomatično postane predstavnik vsake posebne interesne skupine, za katerim stoji najmanj petdeset članov.

11. Nadzorni odbor SDZ ima sedem članov, ki si izvolijo predsednika. Nadzorni odbor spremlja delo IO in opozarja na nedoslednosti v izvajanju politike, določene na Zboru SDZ, presoja delo IO, in če sodi, da je to nujno, predlaga odpoklic IO. Nadzorni odbor presoja tudi pravilnost delovanja organov Zbora SDZ ter razlaga pravila SDZ, pri čemer so njegove razlage obvezujoče.

12. Redne in izredne Zbore SDZ sklicuje IO SDZ. Izredni sklic lahko zahtevajo: Svet SDZ, Nadzorni odbor SDZ ali najmanj ena desetina članov SDZ.

13. Zbor SDZ zaseda plenarno. Zasedanja vodi delovno predsedstvo, ki ga izvolijo člani Zbora na predlog IO SDZ. Nato poteka delo Zbora SDZ po Poslovniku Zbora SDZ.

14. V skladu s sklepi Zbora SDZ ali sklepi Sveta in IO SDZ organizira delo posebnih strokovnih sekcij ali odborov za posamezna področja družbenega življenja od gospodarstva do znanosti, izobraževanja in kulture oziroma obravnava vseh pomembnih vprašanj družbenega življenja. Dognanja teh teles so podlage za vključevanje SDZ v razprave o predlaganih zakonih, družbenih planih ipd. IO v ta namen organizira okrogle mize, javne tribune in širše javne razprave in izdaja strokovne publikacije.

15. SDZ izdaja Glasilo SDZ za svoje člane in zainteresirano javnost. Glasilo prejemajo člani SDZ brezplačno.

16. Člani SDZ plačujejo članarino, katere višino določi Izvršni odbor SDZ. Poleg članarine pridobiva SDZ sredstva za svoje poslovanje tudi iz drugih virov. O finančnem poslovanju in materialnem stanju blagajnik sproti poroča Izvršnemu odboru, ki nadzoruje njegovo delo. Blagajnik predloži letni obračun in finančni plan v razpravo in potrditev Zboru SDZ.

17. Ta začasna pravila veljajo do prvega rednega Zbora SDZ, ki bo predvidoma v maju 1989.

Predlog Začnih pravil je bil sprejet na seji Ustanovnega odbora 27. decembra 1988.

danjimi študentskimi novimi iluzionisti parafraziral njihovo geslo in zapisal: **bodimo nemogoči: terjajmo realno!** Tako mislim še danes. A kaj mislim z realnim?

Znamenje nedozorelosti je, če se neka nacija ali socialna skupina, posebno če je majhna in zgodovinsko zaostala, trudi premagati svoje tekmiče tako, da si izmišlja fiktivne, idealne, fantazma-gorične projekte, ki bodo popeljali skupino do zmage. Takšna infantilna zamisel je bil Marxov komunizem; pač le replika Münzerjevega ali Campanellovega milenarizma. Takšno je bilo gibanje francoske študentske nove levice leta 1968 in slovenske med leti 1968 in 1973. A bo takšna tudi slovenska levičarska zamisel, ki postaja ideološka platforma naprednega dela današnje slovenske ZK, da se da v današnji družbi udejaniti brezstrankarski sistem, utemeljen na dobronamernih svobodnih posameznikih in sporadičnih socialnih projektih.

Ta zamisel ne upošteva osnovne človekove — zverske — realitete: njegove težnje po oblasti.

Se nadaljuje

Ivan Urbančič

ZAKAJ SDZ?

Najprej želim opozoriti na eno bistveno vsebinsko razsežnost parlamentarne demokracije kot oblike politične vladavine in načina vladanja, namreč na organizirano politično opozicijo. V demokraciji je opozicija normalen, sistemsko nepogrešljiv odnos. V politično totalitarnem realnosocialističnem sistemu, kakršen je po svojih bistvenih sestavinah tudi naš, se tak normalni demokratični državljanski odnos med vladajočo stranko in vladanimi sprevrže v katastrofalno alternativo: ali kolaboracija ali upor, ki pa je realno kar nemogoče. To je eden izmed temeljnih problemov realnega socializma. Pokazal se je tudi pri nas, brž ko se je »revolucija« institucionalizirala v totalitarni politični sistem boljšeističnega realsocializma. Demokratična opozicija kot bistvena sestavina dejanske parlamentarne demokracije je bila brezobzirno ukinjena in potlačena, vsaka resna kritika vladajoče partije ali kakršnih koli drugačen politični program pa sta bila obsojena kot sovražna, kontrarevolucionarna itd. ter kot takšna kriminalizirana. Denunciacija vsake resne kritike in opozicije kot kriminalnega dejanja je stalno vladajoči začetek političnega totalitarizma. Členi našega kazenskega zakonika, ki so to omogočali, so še vedno v veljavi, znani pa so tudi drakonski načini njihove uporabe v naši povojni zgodovini. Tu, namreč v ukinitvi politične opozicije, je eden izmed izvirnih kršenj in teptanj temeljnih političnih pravic in svoboščin državljanov; tu je tudi možnost obstajanja nepravne države itd.

Če pa je ukinitve javne organizirane politične opozicije prvo in vseobvladujoče dejanje totalitarne — tudi realsocialistične — sisteme, potem je vpeljava takšne opozicije prvi korak k vzpostavitvi dejanske demokracije. In zato je potrebno, da se SDZ kot nastajajoča avtonomna politična organizacija vzpostavi tudi kot organizirana javna politična opozicija, ki zna proti obstoječemu postaviti tudi kaj novega. Menim, da smo zmožni takoj prevzeti vlogo organizirane, kvalificirane in javne politične

opozicije. Pri tem pričakujemo podporo novo nastajajočega demokracičnega javnega mnenja kot ene izmed bistvenih sil in momentov vsake dejanske demokracije. V zadnjih nekaj letih liberalizacije se je pri nas zelo razvila vsestranska družbena in politična kritika. Danes smo pred zahtevo, da se ta kritika strne in vzpostavi iz sebe kvalitativno višjo obliko svoje politične relevance: da iz nje vznikne organizirana in kvalificirana politična opozicija. SDZ je ena možnost, je samostojni poskus takšne postavitev — seveda ne samo to. In čeprav bomo po nujni razmer v prvi fazi lahko nastopili le kot zunajparlamentarna opozicija, si bomo prej ali slej utrli pot v parlament kot edino primerno mesto političnega opozicije. Zavrčam pa tista mnenja, po katerih naj bi SZDL bila tisto mesto, na katerem bi se dogajal tako imenovani »pluralizem interesov«, ki ga imajo že kar za politični pluralizem. Če smo — vsaj ustanovni odbor SDZ — sprejeli po sili obstoječih razmer to, da se SDZ ustanovi kot avtonomna organizacija pri SZDL, tedaj to še nikakor ne pomeni, da pristajamo na SZDL kot edino mogoče in primerno mesto našega delovanja. Menim, da so današnja razmišljanja o tem, da bi se SZDL preoblikovala v nekakšno paraparlamentarno institucijo, na kateri bi se izživil nekakšen »pluralizem interesov« kot nadomestek za politični pluralizem, zgolj maneuver, s pomočjo katerega bi obstoječa politična oblast speljala avtonomne politične iniciative in gibanja na slepi tir in jih tako politično nevtalirala, obenem pa imela lepo fasado demokracije. Na to pa seveda ne moremo pristati. Razen tega reduciranje demokracije na medsebojni ravs in kavs interesov lahko pelje le v antidemokracijo.

Kakor o vsaki bistveni človeški stvari ali zadevi je tudi o demokraciji neznansko mnogo različnih pogledov in mnenj, zmede in nejasnosti; obenem pa se vsakemu zdi, da že kar ve, kaj je to demokracija. Se posebej je to očitno pri nas po štiridesetletnem načrtnem zatiranju, zamegljevanju, obreko-

vanju, potvarjanju in vsakršnem sumničenju te zadeve, namreč parlamentarne demokracije. Nedvomno je, da je demokracija nekaj zgodovinskega, neka zgodovinska politična oblika, katere dejansko zgradbo si je treba zmeraj znova izboriti tako na polju teorije kakor tudi dejanske politične prakse. V splošnem obrisu rečeno se parlamentarna demokracija kot danes učinkovita politična oblika izkazuje v uravnoteženi medsebojni soodvisnosti naslednjih štirih relativno samostojnih političnih momentov: javnega mnenja, političnih strank, parlamenta in vlade. Namenoma pravim »javno mnenje« namesto obremenjenega in nejasnega pojma »ljudstvo« ali »narod«. Soodvisnost teh štirih momentov je tisti politični mehanizem, ki bistveno karakterizira parlamentarno demokracijo (razen te ni docela drugačne). In vzpostavljane uravnoteženosti teh štirih momentov se izkazuje kot demokracična politična tehnologija. Njen element so npr. svobodne volitve. V sistemih pa, kjer je naznačen mehanizem ovržen ali ga sploh ni; in kjer je tudi odsotna primarna politična tehnologija uravnoteženja omenjenih momentov, ne moremo govoriti o demokraciji. V našem realsocialističnem sistemu imamo absolutno oblast (partijo in po nji kontrolirano vladno), strank ni, parlament popolnoma kontrolira oblast) partija, resnično javno mnenje je zatrto, navidezna pa po kontroliranih javnih medijih postavlja oblast. Tehnologija posredovanja med omenjenimi štirimi momenti je docela popačena ali pa sploh ne obstaja — npr. volitve. Torej: v našem realsocialističnem sistemu — ne glede na vse govorjenje o »samoupravni demokraciji« — ni dejanske politične demokracije, ker sta okrnjena, popačena ali zatrta tako ti politični mehanizem kakor tudi tista politična tehnologija, v katerih se dejanska demokracija sploh lahko izkazuje. V tem imamo neko čvrsto merilo ali kriterij za presojo tega, kaj je in kje je demokracija. Zato zavrčam žargonsko nadomeščanje demokracije z vsem mo-

gočim, npr. s »pluralizmom samoupravnih interesov« ipd. kot zgolj maneuver zakrivanja surovega dejstva, da gre zgolj za absolutno oblast partije.

Vtepli so nam v glavo tako rekoč »prastrah« ali vsaj »pranelagodje« pred strankami. Denuncirajo jih kot zgolj interesne skupine ali celo kot grupacije, ki zgolj za svoje ozke interese izigravajo demokracijo. Kakor da je neka sodobna dejanska demokracična stranka zastopnica zgolj in samo nekega ozkega, parcialnega interesa; in kakor da je sodoben politični parla-

ment zgolj nekakšna kramarija medsebojno sprtih posebnih interesov. Namenoma in zlonamerno pa se prezre dejstvo, da je bistvena razsežnost moderne demokracične stranke nujno zavestno zavzemanje za neki način optimalne učinkovitosti celotnega dinamičnega nacionalnega sistema v njegovem okolju — torej navznoter in navzven. Učinkovitosti namreč v smislu ohranjanja in razvoja ali rasti tega sistema kot celote. In da je danes za moderno demokracično stranko vse manj pomembna njena svetovnonazorska posebnost; da je

taka svetovnonazorska določenost stranke celo naravnost kontraproduktivna.

Ker mi je čas potekel, lahko samo še zaključim. SDZ, ki se danes vzpostavlja, bo lahko pomemben premik v našem političnem življenju le, če bo znala najti tiste bistvene probleme našega sedanjega časa in tiste načine svojega delovanja, za katere bo dobila podporo in glas demokracične javnosti. SDZ razumem kot poskus in obemnem kot prispevek k realizaciji tudi tistega, kar sem tu lahko le nakazal.

Tone Peršak

Nekateri vidiki programa SDZ

Zdi se, da je vendarle treba podrobneje opredeliti ključne točke programa SDZ, kakor je pač ta program že začrtan v Programski izjavi, ki jo je razširjeni Ustanovni odbor sprejel 15. decembra 1988. Pri tem seveda ni mogoče v enem zamahu obdelati vseh temeljnih točk. Zato naj tokrat spregovorim samo o tistih, ki najbrž pomenijo glavno politično težnjo programa; politično v najožejem pomenu besede. To pa je tudi težnja, ki v največji meri zadeva ob koncept in konvencije že ves čas priveligirane ideologije aktualne oblasti. Gre za naslednje točke: 1. za brezpogojno opredelitev za dejansko demokracijo, ki temelji na poslednem spoštovanju človekovih pravic in državljanjskih svoboščin, 2. za opredelitev za dejansko suverenost in državnost slovenskega naroda, ki sama po sebi predpostavlja tudi koncept Jugoslavije kot pogodbeno skupnosti in 3. opredelitev, da SDZ kot svojo prvo konkretno nalogo razume prizadevanje za novo slovensko ustavo, kar je logična posledica prvih dveh točk.

Že prva opredelitev pomeni vzpostavitev kritičnega stališča do obstoječega družbenopolitičnega sistema in do stopnje demokracičnosti tega sistema. To, da je raven demokracije v tej družbi zelo nizka, priznava zdaj že tudi vladajoča politična elita, saj sicer ne bi priznala in razglasila potrebe po »demokratizaciji«. V resnici pa gre za to, da obstoječi politični sistem ne glede na nekatera svoja pozitivna in humana izhodišča dejanske demokracije ne dopušča (vsaj ne v res zadovoljivi meri), ker temelji na ideologiji, ki reducira človeka na družbeno bitje ali, še ožje, na zgolj enoto družbenega razreda, zanemarljivo njegovo individualnost in tako tudi vrsto pravic in svoboščin, ki pripadajo človeku kot posamezniku, ki je tako ali drugače poseben in različen od drugih. Socializem je seveda mogoče različno razlagati. Če ga razumemo v smislu neke Proudhonove opredelitve, izrečene na sodišču, kot boj za izboljšanje družbenih razmer, lahko to pomeni nekaj povsem drugega, kot če ga razumemo predvsem kot red, ki izrazito višje ceni sleherni splošni družbeni interes kot katerikoli posamični ali skupinski interes. Isto velja za koncept socialistične družbe, ki naj bi uveljavila načelo medčloveške solidarnosti in onemogočanja izkoriščanja človeka po človeku. Socializem po jugoslovansko pa pomeni, kot se zdi, cepljenje koncepta »demokratskega socializma«, ki je zahteval ukinitve zasebne lastnine in zanikal pomembnost slehernega posebnega interesa ali prizadevanja in je zato zahteval tudi odpravo vseh razlik med različnimi segmenti družbe, in anarhističnega socializma, ki tudi državi odreja pravico do vodenja in nadzorovanja procesov proizvodnje in delitve dobrin in dopušča v bistvu le samoorganiziranje ali samovođenje skupin med seboj enakih in enakopravnih ljudi. Najbrž sta se deloma tudi na osnovi te cepitve rodila parola o odmiranju države in koncept samoupravljanja. V takšnem sistemu seveda subjekt političnega življenja ni posameznik, ki je opredeljen kot zgolj odvisni člen skupnosti. Celota in enota je skupnost in ta skupnost naj bi bila tudi subjekt političnega življenja. Vse, kar je individualno, posebno in različno, je napaka in je zato izpostavljeno pritiskom in zahtevam po odstranitvi. Res je, da se v zadnjem času govori o odstopanju od tega koncepta. Vendar gre bržčas le za začasno in prisilno popuščanje, ki je posledica krize, ki ogroža sistem, kajti nosilci sistema ne odstopajo tudi od svojih načelnih izhodišč. Zato je pričakovati, da bodo ob minimalnem izboljšanju razmer znova skušali dosledno uveljaviti izhodiščni koncept. Treba je torej poseči v sistem in ga spreminjati v skladu z drugačnimi

izhodišči. Prvo tako izhodišče je, kot rečeno, uvažanje dejanske demokracije. Pri tem seveda nikakor ne gre za oblast v imenu množice, ki je zlepa ali zgrda poenotena v celoto; vsem tistim, ki se ne pustijo tako poenotiti, pa je uveljavljanje njihovih stališč in soodločanje onemogočeno. Gre za oblast ljudstva, ki jo ljudstvo udejanja neposredno ali prek neposredno izvoljenih predstavnikov. To ljudstvo pa ni vsota, ampak dinamični sestav svobodnih in različnih posameznikov, ki v danem trenutku o določeni zadevi z večino glasov odločijo tako ali tako. Ta odločitev pa ne pomeni, da se mora manjšina odpovedati svojemu stališču, in da ne sme tega stališča ob naslednjem odločanju ponovno uveljavljati. Pri tem gre tudi za to, da izvoljeni predstavniki z izvolitvijo ne pridobijo monopola na oblast, ampak je mogoče na naslednjih volitvah izvoliti druge ljudi, če nastopijo z boljšim programom. Demokracija torej pomeni, da vsak posameznik enakopravno sodeluje v procesih odločanja in se potem odločijo večine podreja, vendar pa lahko v mejah dovoljenega, torej tako, da ne poseže v pravice drugih ljudi, še nadalje uveljavlja svoje stališče. Gre preprosto za to, da naj postane subjekt odločanja posameznik ne glede na to, kaj misli in kako poskuša svoj koncept uveljaviti — z eno samo omejitvijo, da ne onemogoča iste pravice drugim ljudem.

Osnovna postavka programa SDZ je potemtakem posameznik s svojimi pravicami in svoboščinami. Med neodtujljive temeljne človekove pravice in svoboščine pa gotovo sodi pravica do izražanja pripadnosti tej ali oni skupnosti in do delovanja in koristi te skupnosti. In med temi skupnostmi, ki so lahko generacijsko, stanovsko, ideološko, versko ali kakorkoli drugače opredeljene, je — če odmislimo družino kot posebno kategorijo — gotovo na prvem mestu narod. Pripadnost narodu in tudi opredelitev posameznika po narodu, ki mu pripada, je danost, ki si je ni mogoče poljubno izbirati. Človek sicer lahko prekliče to pripadnost, ker se, denimo, ne želi nacionalno opredeljevati, in ker noče, da bi ga pripadnost in opredeljenost po narodu kakorkoli obvezovali. Vendar to ne pomeni, da se tak človek lahko kar odloči za pripadnost nekega drugemu narodu. Narodnost je vsaj do neke mere naravna, narojna danost in je ni mogoče zamenjati, kot je mogoče zamenjati državljanstvo, ideologijo, stan, vero ipd. To pa pomeni, da pravica do izražanja nacionalne pripadnosti in delovanja v skladu s to pripadnostjo v bistvu pomeni tudi pravico, da posameznik kot pripadnik določenega naroda zahteva za svoj narod vse pravice in svoboščine, ki veljajo v skladu z mednarodnimi dogovori za vse narode, torej tudi pravico do samoodločbe, suverenosti in državnosti. Kajti samo tedaj, če je narodu ta pravica priznana, je tudi posamezniku omogočeno, da se v političnem življenju uveljavlja kot dejanski subjekt odločanja. Če pa narod ni v celoti gospodar svoje usode, tudi posameznik ne more biti v celoti subjekt političnega življenja, ker ne more docela svobodno in avtonomno udeležati vseh svojih pravic, ki sovpadajo ali celo izhajajo tudi iz njegove pripadnosti in opredeljenosti po narodu. Tako pomeni zahteva po dejanski suverenosti in državnosti slovenskega naroda v bistvu isto kot zahteva po spoštovanju človekovih pravic in svoboščin oziroma zahteva po dejanski demokraciji.

Iz povedanega pa logično sledi, da si je te pravice mogoče zagotoviti samo v okviru Jugoslavije, ki bo organizirana in urejena kot pogodbeno skupnost. Formula, s katero se Jugoslavija utemeljuje sedaj, torej formula, da so narodi prenesli nekatere svoje suverene pravice na

federacijo, samo zamegljuje bistvo jugoslovanskega vprašanja, ki pa ga razkriva druga formula, da je Jugoslavija hkrati tudi socialistična samoupravna skupnost delavskega razreda in delovnih ljudi Jugoslavije. Ta druga formula namreč izhaja iz koncepta proletarskega internacionalizma in iz nikoli zares preklancane iluzije o stapljanju oziroma izginjanju narodov. Tega temeljnega paradoksa in problema Jugoslavije se premalo zavedajo tudi zagovorniki centralizacije Jugoslavije v tujini, medtem ko se jugoslovanski centralisti in unitaristi sklicujejo nanj kot na najvišji dosežek politične misli in v imenu tega paradoksa očitajo Slovincem separatizem ter se sprenevedajo, češ, kako je mogoče zagovarjati koncept nacionalne integritete ob tem, ko se vsa Evropa integrira. Zato je le treba poudariti, da se Evropa integrira prav kot pogodbeno skupnost, in da je ta integracija omejena na določena področja in urejena s pravili, ki zagotavljajo ohranitev avtonomije nacionalnih držav na vseh za nacionalno samobitnost in suverenost odločilnih področjih. V zvezi z Jugoslavijo pa Evropa prevečkrat spregleda to, da Jugoslavija ni enonacionalna država, ampak je zveza narodov oziroma nacionalnih držav. Če torej želimo v Jugoslaviji resnično demokratizirati odnose med narodi, je nujno treba redefinirati Jugoslavijo kot pogodbeno skupnost suverenih narodov in nacionalnih držav in tako v največji možni meri preprečiti vse, tudi nehotene procese asimilacije, medsebojnega izkoriščanja, politizacije medsebojnih odnosov ipd. Jugoslavija se lahko vključi v Evropo samo kot skupnost svobodnih narodov in šele tako preurejena Jugoslavija bo tudi dejansko priznala osnovna načela združevanja v Evropi. Poleg tega Jugoslavije ni mogoče primerjati s politično in gospodarsko uspešnimi federacijami, ki so v glavnem enonacionalne ali pa je njihovo raznorodno prebivalstvo izrazito pomešano med seboj. Sleherni koncept Jugoslavije, ki relativizira suverenost narodov in državnost republik, pa naj se sklicuje na še tako funkcionalna ali načelna izhodišča, nujno — lahko celo nehoti in nezavedno — ogroža nacionalno samobitnost jugoslovanskih narodov in njihovo pravico do samoodločbe in državnosti ter teži v asimilacijo in hegemonijo tega ali onega naroda nad drugimi. Poleg tega je zaradi velikih razlik med narodi na ravni kulture, civilizacije, političnih in drugih tradicij tak koncept nemogoče uresničiti brez bolj ali manj prikritih represije. Če torej Jugoslavija želi obstati kot demokracična skupnost suverenih narodov in svobodnih ljudi, se bo prej ko slej morala preorganizirati in pogodbeno skupnost, kajti samo tako si bo lahko vsak narod znotraj svoje države uredil in organiziral notranje politična razmerja oziroma družbeni sistem v skladu s svojo specifikom, torej res po meri človeka. To pa pomeni, da mora vsak od jugoslovanskih narodov dejansko imeti pravico, da svobodno in avtonomno razmisli o ureditvi svoje države in tako tudi najprej o svoji ustavi. In tako smo pri zdaj že legitimnem spoznanju, da potrebuje Slovenija novo ustavo, ki bo nastala brez kakršnihkoli vnaprejšnjih omejitev in zahtev po usklajenosti z že sprejetimi jugoslovansko ustavo, čeprav bo upoštevala odločitve, da Slovinci je in bo del Jugoslavije, vendar v celoti avtonomen del, ki se v to skupnost vključuje na osnovi docela priznane pravice do samoodločbe, ki vključuje tako pravico do družitve kot tudi pravico do odcepitve. Iz tega spoznanja, kakor seveda tudi iz spoznanja o potrebi po bolj demokracični slovenski ustavi, izhaja tudi v programu zapisana odločitev, da je prizadevanje za novo ustavo Slovenije prva najpomembnejša naloga Slovenske demokracične zveze.

Rajko Pirnat

O svobodi združevanja

Vprašanje, ki verjetno muči mnoge od vas, je v tem, ali je ustanavljanje organizacije, kakršno danes ustanavljamo, pravno dopustno. Sprašujete se, ali niste že s tem, da ste danes prišli sem, stopili prav na rob zakona ali celo onkraj njega. Ciniki bodo morda rekli — seveda je ustanavljanje te organizacije pravno dopustno, sicer danes ne bi mogli biti tu. Vendar je pravo več kot le ureditev pooblastil policije in drugih državnih organov, zato si moramo ogledati, kaj pravi naše pravo o svobodi združevanja in njenih morebitnih omejitvah.

Človek je družbeno bitje in svoboda združevanja je zato eden temeljnih načinov uveljavitve človeka kot posameznika. Svoboda združevanja pa je tudi za celotno družbo, njeno demokracičnost in možnost materialnega ter duhovnega razvoja potrebna kot zrak za dihanje. Svoboda misli, svoboda govora in svoboda združevanja so tesno organsko povezane in omogočajo človeku družbeno udeležanje. Zato ne more biti nobene dvoma, da je svoboda združevanja v demokracični družbi moralna in politična nujnost.

Zaradi žalostnega stanja našega prava glede človekovih pravic in temeljnih svoboščin se moramo glede pravice združevanja najprej ozreti po pravih mednarodnih pravicah. Mednarodni pakt o državljanskih in političnih pravicah, ki ga je Jugoslavija ratificirala leta 1971, določa, da ima vsakdo pravico do svobodnega združevanja z drugimi. Edine omejitve, ki jih pakt dopušča, so tiste, ki so v demokracični družbi potrebne v interesu nacionalne in javne varnosti ali pravic in svoboščin drugih. Pakt ne prevideva, da bi država, ki je n k njemu pristopila, z zakonom omejila svobodo združevanja tudi takrat, ko se v organizaciji združeni ljudje ne strinjajo s programskimi usmeritvami vladajoče stranke in poskušajo znotraj legitimnih institucij in brez nasilnih sredstev spremeniti družbeno politiko, pa najsij je ta zapisana v ustavi ali ne. Pakt, ki pri nas zaradi ra-

tifikacije velja kot notranje pravo, torej nikakor ne omejuje svobode političnega združevanja ljudi za oblikovanje in uveljavljanje političnih usmeritev.

Tako zvezna kot slovenska ustava imata skoraj identični določbi o svobodi združevanja, ki jo povsem neutemeljeno obravnavata v isti sapi kot svobodo javnega zbiranja, javnega zborovanja, pa tudi tiska in drugih oblik javnega obveščanja. Obe navajata, da je svoboda združevanja zajamčena, hkrati pa trdita, da se svoboščine in pravice uresničujejo neposredno na podlagi ustave. Le zakon lahko uredi način izvrševanja posameznih pravic in svoboščin, kadar je z ustavo tako predvideno, ali če je to za njihovo uresničevanje neogibno.

To seveda pomeni, da za uresničevanje svobode združevanja ni potreben nikakršen zakon. Edini zakon, ki ureja način uresničevanja svobode združevanja, je zakon o društvih. Vendar se tu nismo zbrali za to, da bi opazovali ptice pevke ali zbirali redke kovance, ampak da bi uresničevali politične interese. Tako združevanja pa zakon o društvih ne ureja in nas zato ta zakon sploh ne zanima. To pa ne pomeni, da je v našem pravu glede političnega združevanja pravna praznina. Pravna praznina nastane, če bi pravo nekaj moralo urejati, pa ne ureja. V tem primeru pa ni potrebno, da bi zakon urejal način uresničevanja svobode političnega združevanja, ker se ta uresničuje neposredno na podlagi ustave.

Pri tem je treba omeniti, da je v Jugoslaviji od leta 1945 do leta 1965 veljal zakon o društvih, zborovanjih in drugih javnih shodih, ki je izrecno urejal politične stranke, način njihove ustanovitve in delovanja. Očitno večstrankarski politični pluralizem ni nekaj, kar bi bilo imanentno neskladno s socializmom, celo v njegovi najbolj revolucionarni fazi ne.

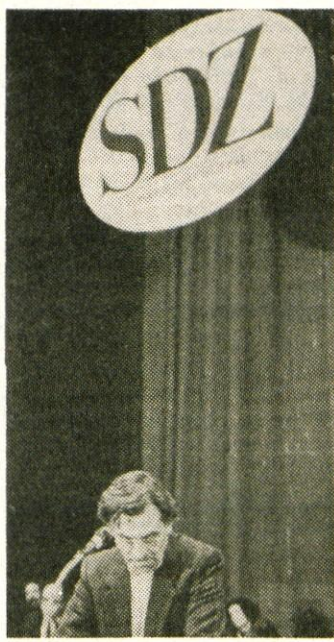
Kakšne pa so torej morebitne omejitve svobode političnega združevanja? Ustava glede vseh svoboščin in pravic določa, da jih

nihče ne sme uporabljati zato, da bi izvrševal nekatera izrazito družbeno negativna dejanja. Pri tem ta dejanja naštevajo, med njimi ogrožanje neodvisnosti države, kršenje z ustavo zajamčenih svoboščin in pravic, razpihovanje nacionalnega, verskega ali rasnega sovraštva in tudi spodbujanje temeljev z ustavo določenih socialističnih samoupravnih demokracičnih ureditev. Zlasti izraz »spodbujanje« se kot »leit motiv« pojavlja v naši zakonodaji — v ustavi, v zakonu o društvih, v kazenskih zakonih in celo v novem zakonu o podjetjih. Edini razumen pomen besede »spodbujanje« pa kaže na podtalno in zarotniško dejavnost, torej na spreminjanje ustavne ureditve na poglobljen in zarotniški način. To je seveda kaznivo dejanje, tako kot razpihovanje nacionalnega, verskega ali rasnega sovraštva in druga navedena družbeno negativna dejanja.

Iz tega izhaja, da je edina omejitev svobode političnega združevanja po našem pravu združevanje za izvrševanje kaznivih dejanj. Hudo delske družbe, zarote in tolpe kazenska zakonodaja seveda posebej ureja. Vendar, kdo bi lahko tako imenoval judi, ki so se javno zbrali, povedali svoj program in se zavezali, da bodo delovali v okviru legitimnega družbenega reda — kdo bi lahko v še taki sprebrženosti duha imenoval te ljudi hudodelska družba ali tolpa?

Tako razumevanje omejitev svobode političnega združevanja v našem pravu je tudi edino skladno z omejenim mednarodnim paktom o državljanskih in političnih pravicah. Zato moramo jasno povedati, da je politično združevanje in v tem okviru tudi ustanavljanje strank v našem pravu dopustno. Pri tem ne gre za nikakršno pravno praznino, saj svoboščin pravo ne daje, ampak jih lahko v izjemnih primerih le omeji — vsaj v pravni državi, kjer je namen prava, da varuje državljane pred samovoljo državnih organov.

Ljubljana, 11. 1. 1989

Prof. dr. Boris Gaberščik

Iniciativni odbor je sestavil programsko zasnovano o osnovnih političnih stališčih Slovenske demokratične zveze do nekaterih družbenih vprašanj nacionalnega pomena.

V tej fundamentalni deklaraciji seveda ni bilo prostora za druge pomembne programske opredelitve ali programe na področju socialne, gospodarske in prostorske politike.

Menim, da ta ustanovni zbor slovenske demokratične zveze ne sme miniti, ne da bi opozorili na pomembno področje, ki ga mora demokratična zveza konstituirati, to je področje političnega odnosa do urbanizacije, graditve mest, komunalne in še posebej stanovanjske politike.

Prav na tem, za slovenski narod esencialnem gospodarskem in socialnem področju »habitata« doživlja etablirana politika, zdaj in tu dokončen polom. Prizadeta in potegnjena v brezperspektivni vrtnec je prav tista mlada slovenska generacija, med 20 in 35 leti starosti, ki bi lahko v urejenih stanovanjskih razmerah formirala družino in dajala slovenskemu gospodarstvu največji in potrebni delovni doprinos.

Sedanja politična dezorientacija in ravnanje slovenskega Izvršnega sveta v svoji ekonomski politiki, ki potiska stanovanjsko gospodarstvo na obrobje dogajanja, kaže, da slovenskega stanovanjskega vprašanja ne razume v svoji kompleksnosti, niti kot pogoja narodnostnega obstoja in razvoja, niti kot instrumenta oživiljanja gospodarstva.

Področje stanovanjskega gospodarstva zahteva temeljito miselno in operativno rekonstrukcijo, osvobodeno napačnih predstav, dogem, privilegijev in monopolov.

Predlagam, da slovenska demokratična zveza osnuje sekcijo za komunalno in stanovanjsko politiko kot mesto oblikovanja novega političnega programa.

Tomaž Pisanski

11. januarja 1989

Struktura Slovenske demokratične zveze

Temelj, na katerem gradimo Slovensko demokratično zvezo, je svoboda posameznika in po ustavi zagotovljena pravica združevanja.

Ceprav je cilj Slovenske demokratične zveze — vzpostavitev demokracije — jasen, pa si konkretno realizacijo tega ideala verjetno vsak po svoje predstavlja; in prav je tako! Prav zato, ker je cilj SDZ tako splošen, lahko pričakujemo, da bodo SDZ podprli ali v njej delovali mnogi posamezniki in skupine, najrazličnejših nazorskih in drugačnih usmeritev.

Ceprav je Ustanovni odbor SDZ na več mestih nedvoumno povedal, da pri Slovenski demokratični zvezi ne gre za stranko, pa zaradi najrazličnejših vzrokov mnogi v SDZ vidijo prav to: stranko. To pa je po mojem mnenju popolnoma zgrešeno. Medtem ko je cilj stranke voditi in upravljati družbo, pa je cilj SDZ vzpostavitev demokracije, torej tistega prepotrebnege okvira, v katerem posamezniki, skupine, programi in če želite, stranke svobodno konkurirajo za oblast: za vodstvo in upravljanje družbe — in to oblast po splošnih in tajnih demokratičnih volitvah tudi dobijo — za nekaj let! Kakšna bo usoda Slovenske demokratične zveze, ko bo njen osnovni cilj (demokracija) dosežen, je preuranjeno govoriti. Vem le to, da me delo v nikakršni stranki ni in ne bo veselilo.

Upoštevati moramo, da imamo pri nas z demokracijo zelo malo konkretnih izkušenj. Prav zato je nujno potrebno, da z demokracijo začnemo pri sebi. Prakticirati jo moramo v Slovenski demokratični zvezi sami. Ker SDZ ni in ne bo bita homogenizirana skupina ljudi, ki bo ploskala karizmatičnim voditeljem, je nujno, da prednosti demokracije prikaže na sebi.

Če nismo sposobni vzpostaviti demokracije znotraj SDZ, to pa so: konkurenca programov in voditeljev, tajne volitve, dopustiti združevanja znotraj SDZ (lobiji, frakcije), potem nimamo pravice terjati od družbe naj sprejme demokratični model. Menim, da začasna pravila, ki jih sprejemamo, dajejo strukturne pogoje, v katerih je takšna notranja demokracija možna. Pravila zagotavljajo, da je moč izvršilnega odbora uravnotežena z močjo Sveta in Nadzornega odbora. Svet, ki je nekakšno srce SDZ, je sestavljen tako, da omogoča vsaki skupini predstavništvo v njem. Moč Nadzornega odbora je predvsem v tem, da interpretira pravila in skrbi za kandidacijski postopek in volitve.

Praksa bo pokazala, ali prav ta pravila zagotavljajo učinkovito realizacijo principa delitve moči, ki zagotavlja po eni strani učinkovitost SDZ ob hkratni demokratični organizaciji. Če čez nekaj mesecev, jih bomo lahko na naslednjem Zboru popravili v skladu z izkušnjami iz prakse.

Za konec pa še nekaj misli:

— Demokracijo pojmujem zgolj kot okvir, ki ga je mogoče v odvisnosti od konkretne družbene stvarnosti napolniti z najrazličnejšimi vsebinami.

— Zavedati se moramo, da je v naši majhni Sloveniji komaj prostora za peščico politikov, ki so se doslej obnašali kot sloni v trgovini s porcelanom. Rezultat: nenehna negativna selekcija in strahovito nevrotično nabit prostor, ne le v politiki. Zato je nujno privzeti principa strpnosti in nenasilja.

— Konkretna prevladujoča ideologija me ne moti. Če je večina pripravljena še nekaj časa poslušati floskule, ki so v modi to polovico stoletja, prav; če pa večina meni, da je napočil čas sprememb, tudi prav. Edini pogoj, ki ga legitimno postavljamo v imenu demokracije je ta, da nam vsakršna oblast periodično dovoli, da si »prosti volimo vero in postave«!

— Demokracija sama po sebi še ni rešitev iz ekonomske krize. Je pa edina pot, ki vodi iz prepada.

— Naše zavzemanje za demokracijo je gotovo moralno upravičeno, legalno in legitimno. Pravo moč pa bo projekt demokracije dobil le v primeru, če ga podpre vsaj 50 % Slovencev. Dokler ne bomo mogli preverjati števil s poštenimi volitvami, jih bomo pač s kar najbolj objektivnimi anketami javnega mnenja.

Rudi Šeligo

V tem trenutku bi rad — zaradi zelo skrajšanega časa, ki je na razpolago za razpravljalce — izdvojil samo eno dimenzijo, ki zaradi vsesplošne človeške navade da v »različnih okoljih« različno beremo isto besedilo, zbuja drugačno razumevanje osnovnih intencij. Nanaša se na jugoslovansko razsežnost delovanja SDZ.

V znanem delu jugoslovanskega tiska smo že lahko prebrali značne komentarje, da gre tudi tokrat, v tej pobudi iz Slovenije za znano ozkosrčnost Slovencev, za njihov egoizem, separatizem in partikularizem (o čemer jasno govori tudi Matvejević v Startu) za zanemarjanje drugih in drugačnih socialno političnih okolij v Jugoslaviji, torej za strup, ki se mu reče nacionalna politična grupacija (ali stranka).

Programska izjava se dotika in imenuje Jugoslavijo in jugoslovansko skupnost v preambuli (npr. ustanavljamo SDZ zaradi zaostajanja Slovenije in Jugoslavije za evropskim razvojem, zaradi kršitve temeljnih človekovih in državljskih pravic v Sloveniji in Jugoslaviji); potem v točki 2 (»SDZ nepopustljivo vztraja pri suverenosti slovenske države, pri čemer Jugoslavijo pojmuje kot pogodbeno skupnost«) in 12. točki (»SDZ se bo zavzemala za pristop Slovenije oz. Jugoslavije k Evropski skupnosti«).

Jugoslavija je tudi za SDZ očitna realiteta. Vendar:

V namenih, da bi vendarle prišlo do bistvenih premikov v političnem obnašanju in iskanju programov in modelov očičenja in pomlajenja celotne družbe, je prvovrstnega pomena samoartikulacija. Očitno je treba izpostaviti samega sebe pred drugim, da bi se sploh imeli o čem pogovarjati in da bi s samoodprstostjo, ki je že hkrati spoštovanje drugega, do konstitucije drugačnega, ne na ideji temelječega stika in dogovarjanja sploh prišlo. Ta samoartikulacija se more udejaniti samo v oblikovanju novih vprašanj, v postavljanju takšnih vprašanj, ki prodirajo v temelje družbenopolitičnih razmerij, sicer se bomo še naprej vrteli v zaprtem krogu zgolj odgovorov (kar počnemo že skoraj 45 let) in večnih komentarjev istega. Tudi zato SDZ vztraja na edini človeški poti pisanja ustave, namreč da naj bodo najprej republiške (in pokrajinske) ustave, šele potem pa je mogoče videti, kaj nam je na jugoslovanski ravni res skupnega. (Ali kot je še v mladih letih vzklil Jančar: Naj narodi v Jugoslaviji že enkrat samostojno povejo, kako hočejo živeti!)

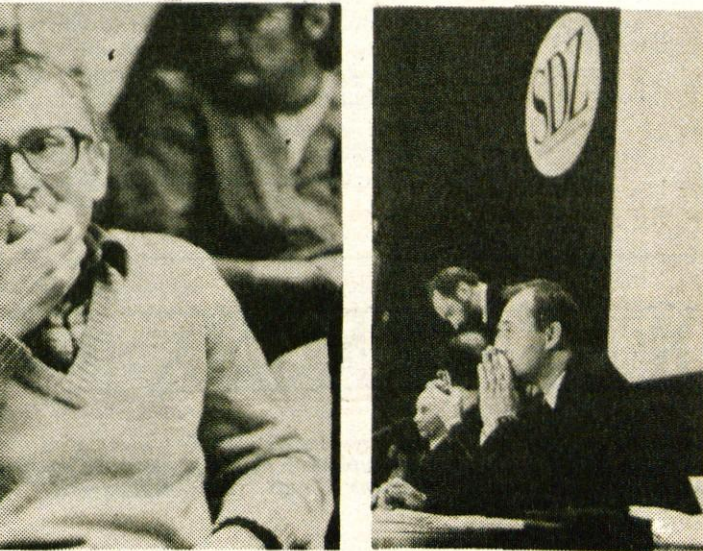
Formulacija lastne resnice, lastnega videnja družbene ureditve zato nikoli ni niti egoistična niti partikularistična, saj kot takšna družbenost in skupnost šele omogoča. (Samoartikulacija tudi zmeraj vsebuje element državljanske nepokorščine, torej element upora, ki je že po definiciji naravnost v univerzalno.)

Ko pred drugim izgovarjam svoje zamisli, to ne počnem zato, da bi ga prepričal in podredil. Nasprotno: Njegova suverenost omogoča, da do demokratične družbenosti, ki ni tiranija vnaprej dane Ideje, šele pride. Istomiselnost in vsiljevanje svojih projekcij drugim je nekaj, kar gibanju — in SDZ je predvsem gibanje — ne ustreza, saj vrača stvari nazaj v monistično centralistični sistem.

Ko se zavzemamo za suverenost slovenske države, omogočamo plodno, demokratično skupnost narodov. Izrekamo prepričanje, da različnost kulturnih, gospodarskih, političnih pa tudi različnih nacionalnih projektov ni le danost, iz katere je treba izhajati, ampak je krepitev, stopnjevanje teh razlik ne nujno zlo, pač pa vrednota, ki v demokratični ureditvi poraja ustrezne integrativne energije.

Če tako razumemo vprašanja nacionalno in demokratično razčlenjene družbe, potem je razumljivo, da SDZ odpira vrata v smer, ki krepi nacionalno suverenost (ki enako dopušča tudi drugemu narodu) in digniteto individualne osebe.

Če prihaja na dan takšna volja in energija tudi iz začetne tribune v UKS v teh dneh in ki najbrž pomeni konec doslej občutne identifikacije srbskih intelektualcev z obstoječo srbsko politiko (da gre za nekaj takšnega, nas prepričujejo izjave npr. Čosića, Tadića...) in če Jugoslovanska zveza razuma, ki nastaja v Zagrebu, pod spoštovanjem specifičnosti razume tudi suverenost — potem je jasno, da so tudi s tega pragmatičnega vidika očitki o partikularizmu itd. samoo- brambna poteza centralistične monistične strukture. Vsota »partikularizem« seveda ne bo aritmetični seštevek, ampak plodni pluralizem.

Za demokracijo in razum

Spoštovani!

Če slišimo za neko interesno ali politično skupino ljudi, da so »zeleni«, potem gotovo pomislimo na pristne ljubitelje in varuhe narave. In vendar smo v zmoti. Kdor malo bolj pozna stvari, ve, da vsi, ki se imajo ali izdajajo za »zelene«, še zdaleč ne čutijo resničnega spoštovanja do narave in vseh oblik življenja sploh. Ker si danes še tako totalitaren režim ne more dovoliti, da mu propadejo vse vode, ves zrak, vsi gozdovi, vsa polja in vsi ljudje, so sedaj »zeleni« tudi tisti, ki so zaradi katastrofalnih razmer, ki so jih sami zakrivali, in pod pritiskom dela javnosti prisiljeni biti »zeleni«. Prepoznamo jih po tem, da s stisnjenimi zobmi počnejo vedno najmanj, kar je mogoče storiti; če odštejemo njihove deklarativne izjave v javnosti in njihovo pripravljenost na nekaj površinskih retu, vidimo, da se njihov temeljni odnos do narave ni prav nič spremenil: narava je zanje tu zgolj zato, da se je polastijo, jo podjarmijo in izkoriščajo.

Tudi demokracijo si danes lastijo vsi povprek. Torej tudi tisti, ki jim je bila še nedavno tega trn v peti in so jo zato izigrali na vse mogoče načine, a so sedaj, zaradi gospodarskega, socialnega in političnega poloma, ki so ga sami zakrivali, ter naraščajočega nezadovoljstva, prisiljeni popustiti vajeti. S težkim srcem, kar najmanj in redko sami od sebe. Ali bi lani brez samoorganiziranja Odbora za človekove pravice, Društva pisateljev, demokratične javnosti, mladine ali spontanosti stankovnih odborov, sploh imeli »afere« ob aretacijah, orilnih farsah, sprejemanju dopolnil k ustavi, vmešavanju vojaških organov v civilno sfero, nevdržnih delovnih in življenjskih pogojih celih slojev slovenskega prebivalstva? Upam si reči, da ne.

Na osnovi premisleka in izkušnje se mi zdi, da je mogoče reči danes najmanj dve. Prvič — mi ne moremo upati, da nas bodo iz slepe ulice, v kateri smo se znašli, spravili tisti, ki so nas spravili vanjo. Vzrok za to, da smo tu, kjer smo, ni namreč v vnekih zmotah, od klonih, stranpoteh ali patoloških osebnostih dosedanjih lastnikov političnega monopola, pač pa je napaka strukturne narave in leži po- temtaka v samem temelju komunizma kot takega. Zato so komunistične partije na oblasti danes povsod največja cokla napredka, razvoja in demokracije. Dolgoročno ne pomaga zato nobena organizacija-kadrovska obnova ali prenova partije, nobeno prilagajanje partije novim razmeram, noben dober namen ali osebni šarm sedanjih političnih oligarhij in nobena protikrizna fronta, ki bi se v končni instanci iztekla v nekakšen bizaren enostrankarski pluralizem. In drugič — iz povedanega sledi, da moramo vzeti svojo usodo v svoje roke in povsem na novo izdelati pogoje za uresničitev posameznikov in skupnih vizij.

Spoštovani!

Če slišimo razne pomisleke, dvome in očitke na račun bodoče SDZ.

Ustavil se bom le pri tistem, ki pravi, da gre SDZ le za zrušitev sedanje ustavne ureditve, za etabliranje nove oblasti in netenje so- vrštva med jugoslovanskimi narodi.

To preprosto ni res. Iz njenega programa namreč jasno sledi, da se bo SDZ, skupaj z vsemi drugimi demokratičnimi silami, trudila za parlamentarno demokracijo in s tem za legitimno in demokratično iz- voljeno oblast na Slovenskem in v Jugoslaviji, za suvereno Slovenijo, ki bo v največji možni meri avtonomno definirala svoje interese, na- čine in oblike njihovega zadovoljevanja, za kulturno, socialno in ma- terialno blagostanje slovenskih ljudi, za smiselno življenje in delo, za identiteto, avtonomijo, spoštovanje, kreativnost posameznikov, za razum in pravičnost, za ohranitev naravne in kulturne dediščine, za solidarnost in za mir med narodi.

Kot rečeno, tega ni mogoče doseči le z nekakšno površinsko kozmetiko sedanjih odnosov in razmer pri nas. Zato se bodo morali dosedanj pisni ustave in zakonov po svoji meri pač sprijazniti s tem, da bo treba ponovno sestati za mizo in napisati novo ustavo in nove zakone, to pot po meri moderne države in družbe. Tudi sedanji nosilci gospodstva se bodo morali, če to želijo ali ne, sprijazniti s prebujajočo se politično kulturo pri nas, z odločitvijo vedno večjega števila ljudi, da postanejo državljani, to je, da imajo tudi realno politično moč. Pri tem ni prav nič slabega, če je novim političnim zvezam, strankam, gibanjem ali kakorkoli se že imenujejo, db tega, da pridejo na oblast. To je celo edino normalno. Kajti skupine, ki spoštujejo pravila civilne družbe, ne razumejo oblast kot nenadzorovano oblast nad nekom, manjšino nad večino, kot je to sedaj pri nas, pa tudi ne večine, da zatira in preganja manjšino, pač pa je oblast v tem prime- ru mišljena tako, da jim je do tega, da urejajo javne zadeve na osnovi svojega programa, ki je bil pred tem demokratično sprejet, torej od večine, na, če tako rečem, »trgu programov«. In končno se bodo morali sprijazniti z novo nastalo situacijo tudi tisti, ki živijo danes od tu- je akumulacije.

Spoštovani!

Menim, da obstajajo dobri razlogi za ustanovitev SDZ. Toda ustanovitev je eno, uresničevanje njenega programa pa drugo. Pri tem nas čaka, ne delajmo si utvar, izredno naporno in odgovorno de- lo. Brez tega, da bo vsak njen član poprijel, bomo le težko uspehi.

Ko že omenjam program SDZ, bi želel ob vsem, kar je bilo že povedanega in napisanega, izpostaviti še dve nalogi. Prva se nanaša na razmerje SDZ do ostalega jugoslovanskega prostora. Osebnost ne vidimo ovire, da se v Sloveniji ne bi mogli kot prvi opredeliti za dru- gačno političnost. Toda SDZ bo uspela v veliki meri le, če bo zave- stno podpirala in spodbujala politični pluralizem in demokratične si- le v drugih jugoslovanskih republikah. In drugič, SDZ ne sme biti rezervirana le za izobražence. V njej morajo videti svoje upe vsi soci- alni sloji Slovencev.

Na koncu se želim še enkrat vrniti k današnjemu dnevu. Prepri- čan sem, da se zavedamo pomembnosti dogodka. Ko nas bodo naši otroci ali vnuki vprašali, kje smo bili ta dan, bomo lahko ponosno re- kli, da smo bili zraven.

Cankarjev dom, 11. 1. 1989
dr. Hubert Požarnik

IL PICCOLO TRIESTE

Tržaški dnevnik **IL PICCOLO** je objavil novico o ustanovitvi Slovenske demokratične zveze, »kot prve politične organizacije rojene v Jugoslaviji« skupaj s poročilom, »da vzhodna Evropa s "perestrojko" na čelu počasi spreminja obraz« ter dodal, »da se sever Jugoslavije že odkrito usmerja k pluralističnemu modelu madžarskega tipa.« Dnevnik je tudi objavil rezultate ankete o svobodnih volitvah, ki so jo izvedli pri časopisu Mladina.

CORRIERE DELLA SERA MILANO

Milanski dnevnik **IL GIORNALE** je novico o ustanovitvi Slovenske demokratične zveze objavil skupaj z drugimi sporočili o dogajanjih v Jugoslaviji. Dnevnik med drugim citira Dimitrija Rupla, ki pravi, da je prva naloga novo ustanovljene zveze obnoviti slovensko ustavo, ki bo omogočala razvoj političnega pluralizma.

LA STAMPA TORINO

Torinski časopis **LA STAMPA** je o ustanovitvi Slovenske demokratične zveze objavil kratko vest o ustanovnem zboru v Ljubljani, naslednji dan pa je objavil še novico z novinarske konference o programu zveze, o njenem delovanju v okviru Socialistične zveze ter o njenem zavzetanju za politični pluralizem in demokracijo v Sloveniji.

Članarino in prostovoljne prispevke nakažite na številko žiro računa: 50100-678-45111 RK SZDL Slovenije / za SDZ.

Za upokoence in študente znaša polletna članarina 10.000 dinarjev, za zaposlene pa 30.000 dinarjev.

Naslov: Slovenska demokratična zveza, Ljubljana, Komenškega 7

Telefon: 061/ 314-757

Uradne ure so v ponedeljek, torek in četrtek od 9. do 14. ure, v sredo od 13. do 18. ure, uredniške ure za časopis »Demokracija« pa v petek od 10. do 12. ure v sobi 33 (I. nadstropje).

CORRIERE DELLA SERA

Časopis **CORRIERE DELLA SERA** je objavil intervju z Dimitrijem Ruplom pod naslovom Slovenska pot v demokratični pluralizem in podnaslovom Sociolog Rupel ugovarja načrtom Miloševića. Na vprašanje novinarja Alessia Altichierija, »kako se bo končal boj med dvema Jugoslavijama«, Dimitrij Rupel odgovarja: »Ne morem skrivati strahu pred direktno demokracijo Miloševića. Postaja vse močnejši. Njegov koncept je nevaren, ker se lahko spremeni v spodbujanje mase proti sistemu in institucijam. Toda, če ima Milošević na svoji strani fizično moč, je na naši strani zgodovina.«

IL PICCOLO

Tržaški časopis **IL PICCOLO** je objavil pogovor z Dimitrijem Ruplom, vodjem Slovenske demokratične zveze pod naslovom Hočemo pluralizem, v katerem Rupel poziva Socialistično zvezo, da se odreče monopolu. V nadaljevanju pojasnjuje: »da deluje SDZ v okviru SZDL zato, ker je to edini legalni prostor, v katerem lahko tačas deluje naša zveza. SZDL je del preteklosti, ki je nastala zaradi nacionalne solidarnosti v letih nuje. Danes nje ni več, zato se mora SZDL spremeniti. Pri našem vstopu v SZDL pa mi postavljamo natančne pogoje.« Na vprašanje: »Ali je mogoče, da se Komunistična partija Slovenije zavzema za pluralizem zato, da bi postala njegov zaščitnik in ga tako nadzorovala?« Rupel odgovarja: »To je pesimistična razlaga. Lahko je tudi res, da nas skušajo pogojevati, toda res je tudi, da njih pogojuje družba, saj se sicer ne bi tako zavzemali zanj. Na ustanovnem zboru naše zveze je bila velika gneča, česar aparat ne more kar tako prezreti. Na vprašanje »zakaj ne izvažate vašega gibanja v druge dele države« pa Rupel odgovarja: »Moji skrbni prijatelji mi pravijo, da gre veliko stvari slabo, ker sta državo dolgo vodila Slovenec Kardelj in pol Slovenec Tito. V tem je nekaj resnice, namreč ni mogoče kar tako vsiliti svojega modela drugemu. Tiste napake nočemo ponoviti.«

TELEGRAPH

Dnevnik **Telegraph** poroča o ustanovitvi Slovenske demokratične zveze, kot prvega alternativnega gibanja pod naslovom Neodvisna stranka rojena znotraj jugoslovanskega sistema. Robin Gedye začne članek z ugotovitvijo, da gre za prvo neodvisno politično stranko v Vzhodni Evropi (po 2. svetovni vojni), ki odprto nastopa proti jugoslovanskemu komunističnemu sistemu. V nadaljevanju dodaja, da ustanovitev neodvisne politične stranke v Sloveniji tačas ne bo vplivala na ostalo Jugoslavijo, pomembno pa je za dolgoročno prihodnost Vzhodne Evrope. Dnevnik piše, »da brez "liberalno napredne politike" Milana Kučana tudi Slovenska demokratična zveza ne bi bila mogoča. Kučan, dodaja Daily Telegraph, je prvi komunistični partijski voditelj v Evropi, ki je rekel, da bi bil pripravljen, da njegova partija prostovoljno prepusti oblast, če bi se pojavila boljša alternativa. V zvezi s tem dnevnik nadaljuje, da je predsednik Slovenske demokratične zveze in njena gonilna moč dr. Dimitrij Rupel hvaležen Kučanu za njegovo vizijo, ne zaupa pa sistemu, v katerem pa oba delujeta. Pri tem dnevnik citira Ruplove besede: »TE ideje nameravamo preizkusiti in videli bomo, ali so iskrene. Vodilne vloge partije še vedno ne moremo izzvati, toda naš končni cilj je, demokracija in demokratizacija. Upam, da smo le prvo od mnogih neodvisnih gibanj, ki bodo tu nastala. Toda betonska stena sistema je tako debela, da moramo biti ves čas previdni. Vse svoje energije ne smemo združiti le v prizadevanja za podprtje te stene, ampak moramo hkrati vrtni na različnih mestih.«

TIMES

Dnevnik **TIMES** piše: »Ko pluralizem postaja osrednja tema reformatorskih razprav, se v Sloveniji pojavlja obilica alternativnih skupin.«

GUARDIAN

Dnevnik **GUARDIAN** v zvezi s tem poroča, da je Slovenska demokratična zveza včeraj v Ljubljani začela svojo pot kot prvo alternativno gibanje in navaja sporočilo Dimitrija Rupla, da bo to »šola demokracije«. **TIMES** piše, da Slovenska demokratična zveza, katere ustanovitelji so znani akademiki in intelektualci upa, da bo delovala kot alternativa komunistične oblasti.

TIMES

CHICAGO TRIBUNE

CHICAGO TRIBUNE je med drugimi novicami iz Jugoslavije objavil tudi informacijo o ustanovitvi Slovenske demokratične zveze, ter citiral Dimitrija Rupla: »Zveza si bo prizadevala za parlamentarno demokracijo, svobodne volitve in "odprto izražanje idej". Zveza bo predlagala svoje člane za parlament in za vodilne funkcije v republiki.«

THE WASHINGTON POST

Dopisnik **WASHINGTON POSTA**, Jackson Diehl poroča iz Ljubljane, da je znani slovenski urednik Dimitrij Rupel ta mesec skušal organizirati nekomunistično zvezo slovenskih intelektualcev, ki naj bi, kot pravi, branila pravice svobodnega izražanja in akademsko svobodo.

V katerikoli drugi državi pod komunistično upravo in v katerikoli drugi jugoslovanski republiki in avtonomni pokrajini, pripominja Diehl, bi bil Rupel oporečnik in kot tak izpostavljen preganjanju ter celo aretaciji. Njegovi nazori so identični nazorom zahodnega demokrata in na njegovo organizacijo bi lahko gledali kot na začetek opozicijske politične stranke, dodaja ameriški novinar.

DER SPIEGEL

SPIEGEL piše, pred ustanovitvijo SDZ, o ustanavljanju jasno usmerjene demokratične zveze slovenskih intelektualcev, ki se zavzema za tržno gospodarstvo in več svobodnega mišljenja. V nadaljevanju citira D. Rupla: »Mi bomo komuniste, ki obljubljajo pluralizem prišli za besedo.«

Ta zveza naj bi delovala samo na področju Slovenije in tako orientirana ustreza celo šefu partije Milanu Kučanu, ki v tem vidi okrepitev samostojnosti republike.

FRANKFURTER ALLGEMEINE

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG — Slovenci se že nekaj desetletij počutijo gospodarsko ovirane, ker so v jugoslovanski federaciji ter ogrožene zaradi svoje varnosti v tej državi. Citirajo D. Rupla, ki pravi, da se veliko članov, slovenskih intelektualcev zavzema za socialno in nacionalno emancipacijo. Želijo ustvariti parlament, kar bi pomenilo korak k demokratizaciji. Do sedaj ni bilo parlamenta, parlamentarne debate se pri nas ne razvijajo.

DIE WELT

DIE WELT — Citira D. Rupla: »Ne priznavamo vodilne vloge komunistov; želimo spremeniti sistem po poti razvoja, brez sile, kajti komunistični sistem je popolnoma odpovedal.«

PRISTOPNA IZJAVA K SLOVENSKI DEMOKRATIČNI ZVEZI

Podpisani/a
Naslov
Poklic Telefon
razumem Slovensko demokratično zvezo kot gibanje za vzpostavitev demokracije in političnega pluralizma v Sloveniji.
Poznam »Programsko izjavo« in »Začasna pravila« SDZ.
Glede na to sem pripravljen pristopiti k SDZ. Podpis:

Izpolnjeno pristopno izjavo pošljite na naslov SDZ:
Ljubljana, Komenškega 7

DOBIVAMO SE

Kje? Pri Prešernovem spomeniku v Ljubljani.
Kdaj? Vsak delavnik ob 17. uri
Zakaj? Protest proti odhodu rezervistov na Kosovo.
Do kdaj? Dokler se fantje ne vrnejo v Slovenijo.
Kdo? Vsi, ki podpiramo suverenost slovenskega naroda.

Alternativa

IZJAVA

OB VPOKLICU SLOVENSKIH REZERVISTOV

Slovenska javnost je obveščena, da sta zvezni sekretariat za ljudsko obrambo in zagrebško vojaško območje, kamor po novem spadajo tudi slovenski vojaki, poslala na Kosovo enoto slovenskih rezervistov (glej članek »Enota iz Slovenije na Kosovu«, Delo, 6. aprila 1989). Doslej nam takšni primeri angažiranja enot slovenskih rezervistov niso bili znani; zato sklepamo, da razlogi za najnovejši ukrep niso vojaške, ampak politične narave.

Slovenska demokratična zveza, Socialdemokratska zveza Slovenije, Slovenska kmečka zveza, Zveza slovenske kmečke mladine in Slovensko krščansko-socialno gibanje najodločneje protestirajo zoper omenjeni ukrep vojaških oblasti. Ta ukrep pomeni vznemirjanje in zastraševanje slovenske javnosti, poleg tega pa kompromitira Slovence pred jugoslovansko in svetovno javnostjo.

Namesto da bi se z demokratizacijo jugoslovanske in slovenske družbe takšni posegi omejili, jih je v zadnjem času vse več. Ti posegi pomenijo bistveno razširitev »izrednih ukrepov« na Kosovu oziroma uvajajo »izredne ukrepe« za vso državo.

Sodelovanje slovenskih miličnikov, zdaj pa tudi vojakov v discipliniranju albanskega naroda na Kosovu, razumemo kot pridobivanje celotnega jugoslovanskega političnega oz. represivnega telesa za uveljavitev partikularnih (in po našem prepričanju neprimernih) teženj srbske politike na Kosovu. Ne moremo ostati mirni ob neodločnem, omahljivem in oportunističnem vedenju slovenskega političnega in partijskega vodstva spriču namernega poniževanja Slovencev, ki so zdaj prisiljeni neposredno sodelovati v vojaškem pogromu na Kosovu. Glede na domnevo, da je med vpoklicanimi rezervisti tudi mnogo podpisnikov znane izjave iz Cankarjevega doma »Za mir in sožitje, proti izrednim ukrepom na Kosovu«, ocenjujemo, da gre tudi za napad na njihovo moralno oz. osebnostno integriteto.

Od slovenske skupščine oz. od vodstva slovenske republike pričakujemo, da bosta vzpostavila slovensko pristojnost v zadevah slovenskega vojaštva; da bosta sprožili pobudo za vrnitev vojaške komande v Slovenijo; in da bosta dosegli tudi takojšnjo vrnitev slovenskih miličnikov in vojakov s Kosova. Opozarjamo, da bo slovenska oblast neposredno odgovorna za morebitne žrtve med slovenskimi miličniki in vojaki na Kosovu. Podpisane zveze predlagajo, da njihove delegacije predstavijo svoja stališča pred delegati Skupščine SR Slovenije.

Kakor se nam zdi krivično odvzemanje kosovske avtonomije v korist srbske države, po drugi strani ugotavljamo, da je ta po novi ustavi sprejela polno odgovornost za razmere na Kosovu. Prepričani smo, da je mogoče tamkajšnje razmere urediti le z razumnim dogovorom med legitimnimi predstavniki srbskega in albanskega naroda.

Slovenska demokratična zveza, Socialdemokratska zveza Slovenije, Slovenska kmečka zveza, Zveza slovenske kmečke mladine in Slovensko krščansko-socialno gibanje.

Ljubljana, 7. aprila 1989

Stališče

do volitev člana Predsedstva SFRJ iz Slovenije

1. Do volitev člana Predsedstva SFRJ iz Slovenije se nismo opredeljevali, še manj posegali v volilni postopek, ker je po naši presoji ob sedanjem političnem stanju, razmerju sil in institucionalni ureditvi povsem vseeno, kdo predstavlja SR Slovenijo v Zveznem predsedstvu države.

Glede na tako stališče nismo svojih članov ali somišljenikov pozivali niti za niti proti volilni udeležbi, niti za ali proti enemu od predlaganih kandidatov.

2. Dokler se v temelju ne spremeni sedanji sistem volitev, tako da bosta predlaganje kandidatov in kandidacijski postopek odprta vsem, ki želijo posegati v postavljanje kandidatov oz. sami kandidirati, in dokler ne bodo volitve izpostavljene nepristranskemu nadzoru v vseh fazah postopka, sedanjih, volilnemu postopku podobnih procesnih dejanj ne moremo imeti za volitve.

Volilnemu postopku podobna procesna dejanja so bile tudi sedanje volitve člana Predsedstva SFRJ iz Slovenije. Zato jih nimamo za prave volitve.

3. Izvolitev kateregakoli organa na temelju volilnemu postopku podobnih procesnih dejanj bomo vedno imeli za nelegitimno polaganje družbenih položajev odločanja.

— SDZ, — SDZS, — SKZ
— Slovensko krščansko-socialno gibanje
— Odbor za varstvo človekovih pravic

DEMOKRACIJA SDZ

Demokracija je glasilo Slovenske demokratične zveze. Izhaja v Gorenjskem glasu v prilogi Odprte strani. Ureja uredniški odbor; urednica: Laura Straus, Naslov uredništva: Komenškega 7 (soba 33, I. nadstropje) Ljubljana

